

# poročevalec

SKUPŠČINE SR SLOVENIJE IN  
SKUPŠČINE SFR JUGOSLAVIJE  
ZA DELEGACIJE IN DELEGATE

Ljubljana, 16. IV. 1975

Letnik I., številka 7

Cena 3 din

## SKUPŠČINA SR SLOVENIJE BO OBRAVNAVALA:

### Osnutek poslovnika Skupščine SR Slovenije (ESA 248)

Celotno besedilo osnutka z obrazložitvijo se glasi:

Na podlagi 3. točke 341. člena in 361. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina Socialistične republike Slovenije na sejah Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora dne . . . . . 1975 sprejela

#### P O S L O V N I K

#### SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

##### I. SPLOŠNE DOLOČBE

###### 1. člen

Delo in organizacijo Skupščine SR Slovenije (v nadaljnjem besedilu: skupščina) urejajo poslovnik skupščine in poslovniki zborov.

Vsak zbor skupščine si predpiše poslovnik, ki določa, v skladu z določbami tega poslovnika, pravila, za delo in organizacijo zbora in njegovih delovnih teles.

Komisije in druga delovna telesa skupščine delajo po določbah tega poslovnika, lahko pa si predpišejo v skladu s tem poslovnikom svoj poslovnik.

Delovna telesa zborov delajo po tem poslovniku in poslovniku zbora, ki je delovno telo ustanovil, lahko pa si v skladu s tem poslovnikom in poslovnikom svojega zbora predpišejo svoj poslovnik.

###### 2. člen

Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine o vprašanjih iz pristojnosti skupščine v skladu z ustavo SR Slovenije, z zakoni, s tem poslovnikom in s svojimi poslovniki, ki morajo biti v skladu s tem poslovnikom.

###### 3. člen

Pravice in dolžnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije (v nadaljnjem besedilu: izvršni svet), odnosi, njegova odgovornost in druga razmerja med izvršnim svetom in skupščino se uresničujejo na način, ki ga določajo ustava SR Slo-

venije, zakon o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije in ta poslovnik.

###### 4. člen

Skupščina sodeluje s Predsedstvom republike v zadevah skupnega pomena.

###### 5. člen

Skupščina in njena telesa sodelujejo z občinskimi skupščinami, skupnostmi občin in skupnimi organi občinskih skupščin ter skupščinami skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti v postopku sprejemanja zakonov in drugih splošnih aktov in v drugih zadevah iz svoje pristojnosti, izmenjujejo z njimi mnenja, predloge in stališča in razvijajo druge oblike medsebojnega sodelovanja v zadevah, pomembnih za republiko in občine.

###### 6. člen

Skupščina in njena telesa sodelujejo z Zborom republik in pokrajin Skupščine SFRJ in njegovimi telesi v postopku dajanja soglasij k zakonom oziroma drugim splošnim aktom, za katere je po ustavi SFRJ določeno, da jih sprejema ta zbor na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin.

Skupščina in njena telesa sodelujejo z Zveznim zborom Skupščine SFRJ in njegovimi telesi v zadevah iz njegove pristojnosti.

Skupščina in njena telesa sodelujejo v drugih zadevah, ki so pomembne za federacijo in republiko, tudi s Skupščino SFRJ in njenimi telesi.

###### 7. člen

Skupščina sodeluje s Predsedstvom SFRJ v zadevah skupnega pomena in s članom Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije.

###### 8. člen

Skupščina in njena telesa sodelujejo pri uresničevanju svojih nalog tudi s skupščinami drugih republik in avtonomnih pokrajin.

###### 9. člen

Skupščina in njena telesa delajo tako, da omogočajo uresničevanje vloge družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju delegatskih odnosov in delu skupščine.



Na skupnem zasedanju vseh zborov lahko skupščina skupaj z organi družbenopolitičnih organizacij v republiki obravnava zadeve, ki so splošnega pomena za SR Slovenijo.

#### 10. člen

Zaradi usklajevanja posebnih in skupnih interesov in reševanja drugih zadev skupnega pomena sodelujejo skupščina in njena telesa pri izvajanju svojih nalog s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike.

#### 11. člen

Pri izvajanju svojih nalog sodelujejo skupščina in njena telesa tudi s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, z Gospodarsko zbornico Slovenije, z raziskovalnimi organizacijami, z znanstvenimi in strokovnimi delavci in z družbenimi organizacijami in društvi.

#### 12. člen

Skupščina in njena telesa poslujejo v slovenskem jeziku. Vsak delegat ima pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Govori v jeziku drugih jugoslovanskih narodov in italijanske in madžarske narodnosti se prevedejo v slovenski jezik.

#### 13. člen

Delo skupščine je javno. Javnost se lahko omeji ali izključi samo, če tako odloči zaradi splošnih koristi skupščina, zbor ali njuno delovno telo.

#### 14. člen

Skupščino predstavlja njen predsednik.

#### 15. člen

Skupščina dela stalno. Letni odmor skupščine traja vsako leto od 15. julija do 15. septembra.

Zaradi posebnih razlogov lahko predsednik skupščine tudi med letnim odmorom skliče skupno sejo vseh zborov; predsednik zbora, komisije skupščine, odbora zbora oziroma drugega delovnega telesa skupščine in zbora pa sejo zbora oziroma delovnega telesa.

#### 16. člen

Skupščina ima svoj pečat.

Pečat ima v sredini grb Socialistične republike Slovenije, okrog grba pa napis »SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE«.

Skupščinski pečat hrani generalni sekretar skupščine.

## II. DELEGACIJE IN DELEGATI

### 1. Pogoji za delo

#### 17. člen

Za uresničevanje ustavnih pravic delovnih ljudi in občanov in za njihovo organizirano delo in odločanje v skupščini ureja ta poslovnik pogoje za delo njihovih delegacij in delegatov.

Delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih organizacij morajo biti seznanjene zlasti: z vsemi zadevami, ki jih obravnavajo zbori oziroma skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, kadar enakopravno odločajo s pristojnimi zbori; s splošnimi zadevami politike na vseh področjih dejavnosti skupščine, z izvajanjem politike, načrtane v družbenih planih in drugih aktih skupščine, in z izvrševanjem zakonov in drugih aktov skupščine; s smotri in razlogi, zaradi katerih se predlaga obravnava posameznih zadev v skupščini ali sprejema zakon ali drug akt skupščine; s temeljnimi razmerji, ki naj jih urejajo ti akti, skupaj z možnimi alternativnimi rešitvami, kako lahko vplivajo te rešitve na interese delovnih ljudi

na posameznih področjih združenega dela oziroma na interese delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih ter na skupne in splošne družbene interese in potrebe; z drugimi dejstvi in podatki, ki so pomembni za zavzemanje njihovih temeljnih stališč in za delo delegatov v skupščini; in z delom izvršnega sveta in republiških upravnih organov.

#### 18. člen

Delo skupščine mora biti organizirano tako, da omogoča:

— da delovni ljudje in občani, organizirani v temeljne samoupravne organizacije in skupnosti in v družbenopolitične organizacije, uveljavljajo v skupščini svoje interese in potrebe in s sporazumevanjem in dogovarjanjem opredeljujejo skupne in splošne družbene interese in potrebe ter na ta način uresničujejo svoje pravice, dolžnosti in odgovornosti pri opravljanju funkcij skupščine;

— da določajo delegacije, izhajajoč iz interesov, potreb in smernic delovnih ljudi in občanov, organiziranih v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, temeljna stališča; in upoštevajoč skupne in splošne družbene interese in potrebe medsebojno sodelujejo v konferencah delegacij in na druge načine pri oblikovanju skupnih stališč in predlogov možnih rešitev za delo delegatov v skupščini;

— da Konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, v kateri so združene družbenopolitične organizacije, lahko opravlja funkcijo delegacije za delegate v družbenopolitičnem zboru in oblikuje temeljna stališča o pomembnejših vprašanjih nadaljnjega razvoja družbe in socialističnih samoupravnih odnosov;

— da zbori ter delovna telesa skupščine in zborov obravnavajo pobude, predloge, mnenja in pripombe, ki jih delovni ljudje in občani izražajo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah in se nanašajo na delo skupščine; ugotavljajo in obravnavajo stališča in pobude delegacij in konferenc delegacij glede posameznih zadev, o katerih odločajo zbori, razloge zanje in stopnjo doseženega soglasja; pripravljajo, proučujejo in obravnavajo predloge za sprejem aktov skupščine, pri čemer skrbijo zlasti, da so stališča delegacij in stališča, ki so se izoblikovala v zborih, izražena v predloženih aktih oziroma predvidenih rešitvah;

— da lahko družbenopolitične organizacije, združene v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije kot fronti vseh organiziranih socialističnih sil, zagotavljajo družbenopolitične pogoje za delovanje delegacij, usklajevanje njihovih temeljnih stališč, usmerjanje razprave delovnih ljudi in občanov, zagotavljajo obveščenost delovnih ljudi in občanov, zavzemajo politična stališča in s tem prispevajo, da delegacije in delegati kar najbolj odgovorno opravljajo svoje delo.

#### 19. člen

Pred odločanjem morajo biti zbori skupščine seznanjeni o stališčih, ki so se oblikovala v delegacijah in konferencah delegacij o zadevah, o katerih odločajo, ter o razlogih za predlagane rešitve.

#### 20. člen

Delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih morajo biti obveščeni o vseh zadevah, ki jih obravnava skupščina, o njenem delu, o odločitvah in stališčih pri zadevah, ki jih je obravnavala, in o delu njenih delovnih teles in teles zborov.

#### 21. člen

Besedilo aktov in drugih gradiv in povzetki le-teh morajo biti pripravljeni tako, da omogočajo delovnim ljudem in občanom v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in delegacijam določanje smernic in zavzemanje temeljnih stališč za delo delegatov v skupščini.

Besedilo aktov in drugih gradiv, ki se obravnavajo v zbori skupščine, in povzetke pripravlja predlagatelj.

Besedila aktov in drugih gradiv, ki se obravnavajo v zbori skupščine, se objavljajo v sredstvih javnega obveščanja oziro-



ma se pošiljajo delegacijam in delegatom bodisi v celotnem besedilu bodisi v povzetku besedila.

Člani delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti so praviloma obveščeni s povzetkom besedila aktov in drugih gradiv, ki so v obravnavi v zborih skupščine.

Celotno besedilo aktov in drugih gradiv, ki so v obravnavi v zborih skupščine, in ki so potrebna za pripravo stališč in za delo, sporazumevanje in odločanje delegatov v zborih skupščine, se pošilja: občinskim skupščinam oziroma zborom združenega dela občinskih skupščin; delegatom družbenopolitičnega zbora skupščine; skupščinam samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, kadar enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine; članom pristojnih delovnih teles skupščine in zborov, članom delegacije skupščine v Zboru republik in pokrajin in delegatom iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ; družbenopolitičnim organizacijam v republiki in Gospodarski zbornici Slovenije. Celotno besedilo aktov in drugih gradiv se lahko pošilja tudi drugim zainteresiranim samoupravnim organizacijam in skupnostim.

V sredstvih javnega obveščanja se objavlja celotno besedilo aktov in drugih gradiv o zadevah, ki se dajejo v javno obravnavo ali na referendum; celotno besedilo aktov in drugih gradiv, ki se nanašajo na družbenoekonomski razvoj SR Slovenije, programe dolgoročnega razvoja in družbeni plan SR Slovenije in celotno besedilo aktov in drugih gradiv, ki se nanašajo na politiko družbenoekonomskega razvoja in na temeljna sistemska vprašanja, ter tisto celotno besedilo aktov in drugih gradiv, za katere tako odloči zbor.

## 22. člen

Da se lahko člani delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti bolj seznani z informativnim in dokumentacijskim gradivom, ki ga pripravljajo in zbirajo telesa in službe skupščine ter izvršni svet, republiški upravni organi in organizacije ter samoupravne interesne skupnosti v zvezi z zadevami, ki jih obravnava skupščina, zagotavlja skupščina to gradivo informativnim dokumentacijskim centrom pri občinskih skupščinah in drugim ustreznim informativnim dokumentacijskim centrom. V ta namen sodeluje dokumentacijska služba skupščine z informativnimi dokumentacijskimi centri pri občinskih skupščinah in z drugimi ustreznimi informativnimi dokumentacijskimi centri.

Delegati v zboru in člani delovnih teles skupščine in zborov imajo pravico zahtevati od strokovnih služb skupščine dopolnilna obvestila in strokovno pomoč v zvezi s posameznimi zadevami, ki so na dnevnem redu seje telesa, v katerega so poslani oziroma izvoljeni. Strokovne službe skupščine v ta namen sodelujejo s strokovnimi službami občinskih skupščin, samoupravnih interesnih skupnosti in s strokovnimi službami drugih organizacij in skupnosti in se medsebojno obveščajo.

## 2. Pravice in dolžnosti

### 23. člen

Delegacija spremlja in ugotavlja pobude, predloge, mnenja in pripombe, ki jih delovni ljudje in občani izražajo v temeljni samoupravni organizaciji in skupnosti, in v zvezi s tem sodeluje z organi upravljanja in družbenopolitičnimi organizacijami v temeljni samoupravni organizaciji in skupnosti.

Izhajajoč iz interesov in smernic delovnih ljudi in občanov temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, določa delegacija temeljna stališča za delo delegatov v skupščini in se dogovarja z delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti zaradi sporazumnega oblikovanja skupnih rešitev. Na tej podlagi daje delegacija prek delegatov pobude za obravnavanje posameznih vprašanj, za dogovarjanje in sprejemanje ukrepov v skupščini in predloge za izdajo aktov v skupščini.

Ko obravnava delegacija gradiva, ki so na dnevnem redu sej zborov skupščine, izhaja iz interesov in smernic, ki so jih izrazili in oblikovali delovni ljudje in občani v temeljni samoupravni organizaciji in skupnosti, pri čemer upošteva tudi interese drugih samoupravnih organizacij in skupnosti in splošne družbene interese in potrebe in zavzema o teh gradivih temeljna stališča.

### 24. člen

Delegacija lahko organizira svoje delo tako, da posamezni člani delegacije posebej spremljajo in proučujejo posamezna vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini. To delitev dela med člani delegacije lahko upošteva delegacija pri določanju svojih članov za usklajevanje z drugimi delegacijami oziroma za delegiranje delegatov v skupščino.

Temeljne samoupravne organizacije in skupnosti zagotavljajo delegaciji v skladu s svojimi splošnimi samoupravnimi akti materialne, strokovno-administrativne in druge pogoje za delo.

### 25. člen

Delegacije oziroma občinske skupščine imajo pravico razpravljati o predlaganih dnevnih redih sej zborov skupščine, pri čemer se lahko izjasnijo o tem, ali so posamezne zadeve iz pristojnosti skupščine dovolj proučene, da bi se lahko uvrstile na dnevni red sej zborov, lahko predlagajo tudi druge zadeve iz pristojnosti skupščine, za katere menijo, naj se uvrstijo na dnevni red sej zborov in se lahko opredeljujejo o prednosti obravnavanja posameznih zadev, ki naj se uvrstijo na dnevni red sej zborov v skladu s delovnim programom skupščine in predlaganim dnevnim redom.

### 26. člen

Pristojni zbori občinske skupščine dajejo na podlagi razprav in predlogov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih pobude in predloge za obravnavo posameznih zadev ali za izdajo zakonov in drugih aktov v skupščini.

Pristojni zbori občinske skupščine določijo glede na vprašanja, ki so na dnevnem redu sej zbora združenega dela in zbora občin skupščine, delegata oziroma več delegatov, ki izmed sebe pošljejo delegata oziroma delegate na sejo zbora skupščine.

### 27. člen

Delegati, ki so jih določili pristojni zbori občinske skupščine za delegate v zboru glede na vprašanja, ki so na dnevnem redu sej zbora združenega dela in zbora občin skupščine, se morajo seznani s smernicami samoupravnih organizacij in skupnosti in s temeljnimi stališči delegacij, konferenc delegacij, pristojnih zborov občinskih skupščin in s političnimi stališči Socialistične zveze delovnega ljudstva.

### 28. člen

Delegat, ki je poslan oziroma izvoljen v skupščino (v nadaljnjem besedilu: delegat v zboru), ima pravice in dolžnosti, ki jih določajo ustava SR Slovenije, zakon, ta poslovnik in poslovnik zbora, v katerega je poslan oziroma izvoljen.

Delegat v skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnimi zbori skupščine, ima pravice in dolžnosti delegata v zboru.

### 29. člen

Delegat v zboru združenega dela in zboru občin se izkaže s pooblastilom, katerega izda oseba, ki jo določi občinska skupščina oziroma sporazumno več občinskih skupščin.

V pooblastilu se navede, ali je delegat pooblaščen za vse ali za posamezne točke dnevnega reda seje zbora združenega dela ali zbora občin.

Delegat se lahko vključuje tudi v obravnavanje in odločanje o zadevah, za katere se predlaga oziroma sprejme razširitev dnevnega reda, če mu to omogočajo smernice samoupravnih organizacij in skupnosti in temeljna stališča delegacij.

### 30. člen

Komisiji za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja zbora združenega dela in zbora občin pregledata pooblastila delegatov na vsaki seji; komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja družbenopolitičnega zbora pa ugotovi na prvi seji zbora pravilnost izvolitve delegatov v ta zbor.



Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja vsakega zbora sestavi poročilo za zbor.

O vsakem spornem pooblastilu odloča zbor posebej.

#### 31. člen

Delegat v zboru ima pravico in dolžnost udeleževati se sej zborov in skupne seje vseh zborov in drugih delovnih teles skupščine in zborov, v katere je poslan oziroma izvoljen in sodelovati pri njihovem delu in odločanju.

Delegat v zboru ima pravico, da se glede vprašanj, za katera je bil poslan v skupščino, udeležuje sej komisij skupščine, sej odborov in drugih delovnih teles, ki jih je ustanovil njegov zbor in ima pravico sodelovati pri njihovem delu, nima pa pravice glasovati.

Delegat v zboru se lahko glede vprašanj, za katera je bil poslan v skupščino, udeležuje sej drugega zbora in njegovih delovnih teles; z dovoljenjem tega zbora oziroma njegovih delovnih teles lahko sodeluje tudi pri njihovem delu, nima pa pravice glasovati.

#### 32. člen

O stališčih, mnenjih in sklepih, ki so se izoblikovali v zboru, in o svojem delu, mora delegat obveščati pristojni zbor občinske skupščine, delegate, ki so jih pristojni zbori občinske skupščine določili za udeležbo na sejah zborov skupščine oziroma organizacijo Socialistične zveze delovnega ljudstva, delegacije in temeljne samoupravne organizacije in skupnosti.

#### 33. člen

Delegat, ki ne more priti na sejo zbora, mora o tem pravočasno obvestiti tistega, ki ga je določil, in predsednika zbora.

Delegat, ki ne more priti na sejo komisije skupščine, odbora zbora ali drugega delovnega telesa skupščine oziroma zbora katerega član je, obvesti o tem predsednika tega telesa.

#### 34. člen

Če delegat ne sodeluje pri delu telesa, katerega član je, obvesti predsednik tega telesa o tem pristojni zbor.

Če na sejo zbora brez opravičila ni delegata, zbor o tem obvesti občinsko skupščino oziroma Republiško konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

#### 35. člen

Član delegacije temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, delegat v zboru in član telesa skupščine oziroma zbora ne sme odkloniti brez opravičenega razloga funkcij in nalog, ki mu jih v mejah svojega delovnega področja poveri skupščina, zbor oziroma telo skupščine ali zbora.

#### 36. člen

Delegat v zboru ima pravico in dolžnost:

— predlagati zakon ali drug akt z delovnega področja zbora in amandmaje k predlogu zakona ali drugega akta;

— predlagati obravnavanje zadev z delovnega področja zbora, ki imajo pomen za delovne ljudi in občane, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti na podlagi pobud, predlogov, mnenj in pripomb, ki so jih izrazili delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih v zvezi z delom skupščine;

— predlagati obravnavanje zadev, ki se nanašajo na politiko in delo izvršnega sveta, na izvrševanje zakonov ali na delo republiških upravnih organov in organizacij, če spadajo te zadeve v delovno področje njegovega zbora ali imajo pomen za delovne ljudi in občane, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti;

— predlagati, naj zbor predlaga pristojnemu zboru izdajo zakona ali drugega akta ali obravnavo zadev z delovnega področja pristojnega zbora;

— predlagati zboru, da obravnava predlog zakona ali drugega akta ali kakšno drugo zadevo z delovnega področja drugega zbora in da da pristojnemu zboru mnenje o takem predlogu oziroma zadevi ali amandma k predlogu, če ima predlog

oziroma zadeva pomen tudi za delovne ljudi in občane, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije ter skupnosti;

— predlagati ankete o zadevah z delovnega področja zbora;

— predlagati prednostni vrstni red obravnave zadev na seji zbora in uvrstitev zadev na dnevni red v skladu s pravico delegacij oziroma občinskih skupščin, da razpravljajo o predlaganem dnevnem redu in da predlagajo zadeve iz pristojnosti skupščine, za katere menijo, naj se uvrstijo na dnevni red glede na pomembnost posameznih zadev in nujnosti odločanja o teh zadevah, glede na to ali so dovolj proučene in ali so pripravljene ustrezne rešitve;

— postavljati delegatska vprašanja.

Delegat v zboru lahko uresničuje pravice iz prvega odstavka tega člena neposredno na seji zbora ali pisмено.

Na vsaki seji zbora mora biti predvidena posebna točka dnevnega reda za predloge in vprašanja delegatov in predviden čas za postavljanje vprašanj delegatov ter za dajanje odgovorov nanje. V ta namen lahko določi zbor tudi posebno sejo.

#### 37. člen

Delegat v zboru ima na seji zbora pravico skupaj z devetimi delegati v zboru v skladu z ustavo SR Slovenije, zakonom, s tem poslovníkom in poslovníkom zbora predlagati izvolitev, imenovanje in razrešitev funkcionarjev skupščine.

#### 38. člen

Delegat v zboru ima pravico postaviti izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških upravnih organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti.

#### 39. člen

Delegat v zboru postavi vprašanje praviloma pisмено, lahko pa tudi ustno na seji zbora.

Pri oblikovanju besedila vprašanj pomagajo delegatom strokovne službe skupščine.

Predsednik zbora pošlje vprašanje delegata v zboru izvršnemu svetu, vprašanje, ki je postavljeno funkcionarju republiškega upravnega organa, pa tudi temu funkcionarju.

#### 40. člen

Na pisмено vprašanje dobi delegat odgovor na prvi naslednji seji zbora, če je vprašanje poslal najmanj osem dni pred sejo.

Na ustno vprašanje da odgovor član izvršnega sveta oziroma funkcionar, ki vodi republiški upravni organ, še na isti seji, na kateri je bilo vprašanje postavljeno. Če ne da odgovora takoj, ga je dolžan dati na naslednji seji zbora.

#### 41. člen

Delegat v zboru lahko zahteva pismen odgovor na svoje vprašanje.

Pismeni odgovor mora biti dan v osmih dneh od dneva, ko je delegat postavil vprašanje; pošlje pa se predsedniku zbora.

Predsednik zbora pošlje odgovor delegatu; na prvi naslednji seji zbora pa obvesti zbor, da je delegat prejel odgovor.

#### 42. člen

Na predlog izvršnega sveta oziroma funkcionarja, ki vodi republiški upravni organ, lahko zbor podaljša rok, ki je določen za dajanje odgovora s tem poslovníkom.

#### 43. člen

Na vprašanje, postavljeno izvršnemu svetu, da odgovor praviloma član izvršnega sveta; na vprašanje, postavljeno funkcionarju, ki vodi republiški upravni organ, pa da praviloma odgovor ta funkcionar ali tisti, ki ga nadomešča.

Isršni svet lahko glede na naravo postavljenega vprašanja odloči, da na vprašanje, ki mu je postavljeno, odgovori funk-



cionar, ki vodi republiški upravni organ, kakor tudi da na vprašanje, ki je bilo postavljeno funkcionarju, ki vodi republiški upravni organ, odgovori izvršni svet. Za dajanje odgovorov na postavljeno vprašanje lahko izvršni svet določi tudi pooblaščenca izmed funkcionarjev in strokovnih delavcev v izvršnem svetu ali v republiških upravnih organih.

Če pomeni vprašanje uradno tajnost, lahko predlaga predstavnik izvršnega sveta oziroma funkcionar, ki vodi republiški upravni organ, naj ne bo seja zбора, na kateri bo dal odgovor, javna. O takem predlogu odloči zbor brez obravnave.

#### 44. člen

Ko dobi odgovor na svoje vprašanje, lahko postavi delegat na seji zбора dopolnilno vprašanje.

Če je na vprašanje, postavljeno izvršnemu svetu, odgovoril funkcionar, ki vodi republiški upravni organ, lahko delegat zahteva, da na njegovo vprašanje odgovori izvršni svet.

Vsak delegat v zboru lahko zahteva, potem ko je dan odgovor na vprašanje in morebitno dopolnilno vprašanje, da se o tem opravi razprava. Zbor odloči, ali preide na naslednjo točko dnevnega reda ali pa da bo o tem razpravljal kot o posebni točki dnevnega reda na tej ali na eni izmed naslednjih sej. Če zbor odloči, da bo o tem razpravljal kot o posebni točki dnevnega reda na naslednji seji, določi, kakšno gradivo je treba pripraviti, kdo ga pripravi ter način in čas priprave.

#### 45. člen

Vprašanja delegatov in odgovori morajo biti kratki.

#### 46. člen

Delegat v zboru lahko postavlja vprašanja predsedniku skupščine in predsednikom zborov kot tudi predsednikom komisij skupščine, odborov zborov in drugih delovnih teles skupščine in njenih zborov, ki se nanašajo na njihovo delo v skupščini in na delo teles, ki jim predsedujejo.

Za postopek o postavljanju teh vprašanj se primerno uporabljajo določbe 38. do 45. člena tega poslovnika.

#### 47. člen

Delegat v zboru ima pravico zahtevati od funkcionarja, ki vodi republiški upravni organ, pojasnila o zadevah, ki so na dnevnem redu seje ali so v pripravi za sejo zбора, odbora ali komisije, kot tudi pojasnila o drugih zadevah, ki so potrebna za opravljanje delegatske funkcije in so v pristojnosti upravnega organa.

Pojasnilo zahteva delegat pisмено ali ustno in ga naslovi neposredno na funkcionarja, ki vodi republiški upravni organ, v katerega področje spada zadeva, o kateri zahteva pojasnilo.

#### 48. člen

Funkcionar, ki vodi republiški upravni organ, oziroma tisti, ki ga nadomešča, mora dati pojasnilo pisмено ali ustno, kakor to zahteva delegat, praviloma v osmih dneh. Če v osmih dneh ne more dati zahtevanega pojasnila, mora v tem času obvestiti delegata.

#### 49. člen

Da bi lahko izvrševal svoje dolžnosti, ima delegat v zboru pravico zahtevati od državnih organov ter od organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti iz območja občine, v kateri je bil delegiran, podatke, ki so potrebni za njegovo delo v skupščini.

#### 50. člen

Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila od predsednika skupščine, predsednikov zborov, predsednikov komisij in odborov in drugih delovnih teles, ki se nanašajo na njihovo delo v skupščini in na delo teles, ki jim predsedujejo.

Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila ali pojasnila tudi od generalnega sekretarja skupščine, če se nanašajo na njegovo delo v skupščini in na delo služb skupščine.

Pri postopku za zahtevanje teh obvestil in pojasnil se primerno uporabljajo določbe tega poslovnika o vprašanjih delegatov.

#### 51. člen

Delegat v zboru ima pravico, da v okviru delovnega področja zбора predlaga, da zbori in delovna telesa skupščine in zborov zahtevajo od pristojnih organov, organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti obvestila o izvajanju politike, ki jo je določila skupščina, o izvrševanju zakonov in drugih splošnih aktov skupščine in o vprašanjih, ki se nanašajo na dejavnosti oziroma zadeve posebnega družbenega pomena.

#### 52. člen

Predsednik skupščine, predsedniki zborov in njihovih delovnih teles ugotovijo takrat, ko se gradivo pošlje delegatom, katero gradivo velja za uradno tajnost.

Za uradno tajnost velja tudi gradivo, ki ga izvršni svet, drug državni organ oziroma predlagatelj pošlje skupščini in je označeno kot uradna tajnost, prav tako pa tudi podatki, ki jih zve delegat na seji telesa skupščine v zvezi z zadevo, ki se na tej seji obravnava brez navzočnosti javnosti.

Delegat je dolžan varovati uradno tajnost.

Način ravnanja z gradivom, ki velja za uradno tajnost, ureja poseben pravilnik, ki ga predpiše predsednik skupščine.

#### 53. člen

Za izmenjavo mnenj in spodbujanje aktivnosti lahko delegati razvijajo različne oblike medsebojnega sodelovanja in se dogovarjajo o pogojih za izpolnjevanje svojih delegatskih pravic in dolžnosti.

Za medsebojno sodelovanje delegatov zagotavlja skupščina prostore in druge pogoje za delo.

#### 54. člen

Funkcija delegata je častna družbena funkcija.

Pravice delegatov do povračil stroškov za delo v skupščini oziroma nadomestila osebnega dohodka zagotavlja skupščina v skladu z zakonom in družbenim dogovorom.

#### 55. člen

Delegat v skupščini uživa imuniteto.

#### 56. člen

Delegat ne more biti klican na kazensko odgovornost ne priprt ali kaznovan za mnenje, ki ga je izrazil, ali za glas, ki ga je dal v zboru, v katerega je poslan oziroma izvoljen, in v skupščini.

To pravico uživajo tudi delegati skupščine samoupravne interesne skupnosti, kadar ta skupščina enakopravno odloča s pristojnimi zbori skupščine.

#### 57. člen

Delegat ne more biti priprt brez dovoljenja zбора, v katerega je poslan oziroma izvoljen; prav tako se zoper njega, če se sklicuje na imuniteto, ne more začeti kazenski postopek brez dovoljenja zбора.

Imunitetno pravico po prejšnjem odstavku tega člena ima delegat v zboru združenega dela in v zboru občin od dneva, ko je določen za delegata v zboru oziroma v skupščinskem telesu, do dneva, ko mu ta dolžnost preneha; delegat družbenopolitičnega zбора pa od dneva verifikacije izvolitve, do dneva, ko mu preneha mandat. Delegatu v zboru združenega dela in v zboru občin preneha dolžnost, ko je določen za delegata v zboru združenega dela in v zboru občin drug delegat.

#### 58. člen

Državni organ, ki namerava pripreti delegata ali začeti kazenski postopek zoper delegata, ki se sklicuje na imuniteto,



mora dobiti najprej dovoljenje zbora, v katerega je delegat poslan oziroma izvoljen.

Dovoljenje za pripor oziroma za kazenski postopek zoper delegata zahteva pristojni organ od predsednika skupščine.

Državni organ mora obvestiti predsednika skupščine tudi, kadar začne kazenski postopek zoper delegata, ki se ni skliceval na imuniteto.

#### 59. člen

Brez dovoljenja zbora, v katerega je poslan oziroma izvoljen, sme biti delegat priprt samo, če je zaloten pri kaznivem dejanju, za katerega je predpisana kazen strogega zapor nad 5 let. V takem primeru mora državni organ, ki je delegatu vzel prostost, to sporočiti predsedniku zbora. Ta predloži primer zboru, da odloči, ali naj se postopek nadaljuje oziroma ali naj ostane odločba o odvzemu prostosti v veljavi.

#### 60. člen

Zbor sme vzpostaviti imuniteto tudi delegatu, ki se nanjo ni skliceval, če je to potrebno za opravljanje njegove funkcije.

#### 61. člen

Zahtevo, naj se dovoli pripor delegata oziroma kazenski postopek zoper njega in sporočilo državnega organa, da je uvedel kazenski postopek zoper delegata, ki se ni skliceval na imuniteto, pošlje predsednik skupščine predsedniku zbora, v katerega je delegat poslan oziroma izvoljen.

Predsednik zbora pošlje zahtevo oziroma sporočilo komisiji zbora za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja; ta prouči zahtevo oziroma sporočilo in nato poroča o tem zboru na njegovi prvi naslednji seji.

#### 62. člen

O zahtevi, naj dovoli pripor delegata oziroma uvedbo kazenskega postopka zoper njega, odloči zbor po poročilu komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, v zvezi s sporočilom o priporu delegata pa odloči, ali naj se postopek nadaljuje ali ustavi oziroma ali naj odločba državnega organa o priporu obvelja ali pa neha veljati.

Ob sporočilu o uvedbi kazenskega postopka zoper delegata, ki se ni skliceval na imuniteto, lahko zbor vzpostavi njegovo imunitetno pravico, če je to potrebno za opravljanje njegove funkcije.

Če zbor sklene, naj se kazenski postopek zoper delegata ustavi, se postopek takoj ustavi; če zbor razveljavi odločbo državnega organa o priporu, se delegat takoj izpusti na prostost.

Če zbor vzpostavi imunitetno pravico delegatu, ki se ni skliceval na imuniteto, se kazenski postopek zoper njega takoj ustavi.

#### 63. člen

Če zbor ni zbran, lahko da komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja zbora, v katerega je delegat poslan oziroma izvoljen, dovoljenje za pripor oziroma za kazenski postopek; prav tako lahko odloči, ali naj se postopek zoper delegata nadaljuje ali ustavi oziroma ali naj odločba državnega organa o priporu obvelja ali neha veljati ali pa vzpostavi njegovo imunitetno pravico. Odločitev komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je izvršljiva.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja mora sporočiti svojo odločitev zboru na prvi njegovi seji. Po sporočilu komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja odločiti zbor, ali njuno odločitev potrdi ali razveljavi.

Člani komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja zbora združenega dela in zbora občin, v sestavi, v kateri jih je izvolili zbor, opravljajo svoje naloge do nzvolitve novih članov komisije.

#### 64. člen

Kadar da zbor oziroma njegova komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja dovoljenje za pripor oziroma za uvedbo kazenskega postopka, sme biti delegat priprt

oziroma sme biti kazenski postopek zoper njega uveden samo za dejanje, za katero je bilo dano dovoljenje.

#### 65. člen

Delegatu v družbenopolitičnem zboru preneha mandat v primerih, ki jih določa zakon. Predsednik družbenopolitičnega zbora obvesti o tem zbor.

Članu komisije, odbora in drugega telesa skupščine ali zbora in drugemu funkcionarju skupščine ali zbora preneha funkcija, ko mu preneha mandat člana delegacije temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

#### 66. člen

Če delegat, član komisije, odbora in drugih teles skupščine ali zbora in drugi funkcionar skupščine ali zbora prevzame funkcijo oziroma delo, ki je po zakonu nezdržljivo s funkcijo delegata, mora o tem takoj obvestiti predsednika skupščine. Predsednik skupščine pošlje obvestilo predsedniku njihovega zbora.

### III. ZBORI IN NJIHOVO DELOVNO PODROČJE

#### 1. Splošne določbe

##### 67. člen

Zadeve iz pristojnosti skupščine opravljajo zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno; zbor združenega dela in zbor občin enakopravno in zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor na skupni seji.

Določene zadeve opravljata zbor združenega dela in zbor občin tudi samostojno.

Družbenopolitični zbor sodeluje v postopku sprejemanja zakonov in drugih splošnih aktov z zborom združenega dela in zborom občin tudi tako, da sprejema stališča v zadevah, določenih z ustavo SR Slovenije in s tem poslovníkom.

O zadevah iz pristojnosti skupščine, o katerih enakopravno odločajo na podlagi ustave SR Slovenije in tega poslovnika skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, odločajo pristojni zbori enakopravno s skupščino ustrezne samoupravne interesne skupnosti.

##### 68. člen

Vsak zbor je na svojem delovnem področju pri odločanju samostojen.

Način dela zbora predpisuje v skladu z določbami tega poslovnika njegov poslovnik.

#### 2. Delovno področje zborov

##### 69. člen

Vsak zbor se samostojno konstituira in organizira.

V ta namen zbor samostojno:

- odloča o verifikaciji pooblastil delegatov na seji zbora;
- odloča o mandatno-imunitetnih vprašanjih delegatov v zboru;
- voli izmed delegatov v zboru predsednika in podpredsednika zbora in ju razreši;
- imenuje in razreši sekretarja zbora;
- ustanavlja svoje odbore, komisije in druga delovna telesa, jim določa področja dela in odloča o sestavi teh teles;
- sprejema program svojega dela;
- sprejema svoj poslovnik.

##### 70. člen

Vsak zbor lahko v okviru svojega delovnega področja: sprejema zakone in druge splošne akte in daje obvezne razlage zakonov; obravnava zadeve s svojega delovnega področja in spremlja stanje in razvoj posameznih področij; zavzema stališča, sprejema sklepe in daje pobude za izvajanje določene politike, predpisov in drugih splošnih aktov skupščine; obra-



vnava in določa politiko izvrševanja republiških zakonov in drugih splošnih aktov in obveznosti organov in organizacij v zvezi z njihovim izvrševanjem; daje soglasje k zakonom oziroma drugim splošnim aktom, za katere je po ustavi SFRJ določeno, da jih sprejemata Zbor republik in pokrajin oziroma Zvezni zbor Skupščine SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin; daje soglasja k sklepanju mednarodnih pogodb, ki jih sklepa federacija z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami na podlagi soglasij republik in avtonomnih pokrajin; spodbuja samoupravno spoznavanje in sodeluje pri družbenem dogovarjanju; razvija sodelovanje in usklajuje odnose temeljnih organizacij združenega dela oziroma skupnosti ter daje organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim priporočila o teh vprašanjih; obravnava obvestila, mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije o uresničevanju varstva ustavnosti in zakonitosti; obravnava mnenja in predloge sodišč za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti in obvestila sodišč in javnih tožilstev o uporabi predpisov in samoupravnih splošnih aktov ter problematiko dela sodišč, javnih tožilstev in združenega pravobranilca samoupravljanja SRS; opravlja družbeno nadzorstvo; opravlja politično nadzorstvo nad delom izvršnega sveta, republiških upravnih organov in skupščini odgovornih nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij in s svojimi smernicami usmerja delo teh organov; zahteva poročila od izvršnega sveta in mu postavlja vprašanja; zahteva poročila in pojasnila od republiških sekretarjev in drugih funkcionarjev na čelu republiških upravnih organov; obravnava poročila republiških organov ter samoupravnih organizacij, za katere tako določa zakon; obravnava samoupravne in druge akte samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je z zakonom določeno, da jih potrjuje skupščina ali da daje k njim svoje soglasje; obravnava stanje kadrov in potrebe po kadrih; obravnava druge zadeve, ki jih določajo ustava SR Slovenije, zakoni, ta poslovnik in poslovnik zbora.

#### 71. člen

I. Zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno:

1. odločajo:
  - o spremembi ustave Socialistične republike Slovenije;
  - o spremembi meja SR Slovenije;
  - o podaljšanju mandata članom delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in delegatom v družbenopolitičnih zborih skupščin družbenopolitičnih skupnosti;
  - o himni SR Slovenije;
2. dajejo soglasje:
  - k spremembi ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije;
  - k družbenemu planu Jugoslavije;
  - k zveznim zakonom in drugim splošnim aktom, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin v zadevah, ki se nanašajo na: kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin; sistem in vire sredstev za financiranje federacije; avtentično razlago zveznih zakonov, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin na teh področjih;

— k poslovniku Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ;

3. sprejemajo poslovnik Skupščine Socialistične republike Slovenije.

II. Zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno sprejemajo zakona in druge splošne akte, ki se nanašajo na:

- sistem družbenega planiranja;
- temeljna načela za organizacijo samoupravnih interesnih skupnosti;
- potrditev samoupravnih sporazumov o ustanovitvi in statutu samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva, in soglasje k odločitvam, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi, združenih v samoupravnih

interesnih skupnostih za območje republike na teh področjih, če je z zakonom tako določeno;

#### Varianta:

Ta alineja se spremeni tako, da se glasi:

— potrditev samoupravnih sporazumov o ustanovitvi in statutu samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva, če je z zakonom tako določeno.;

— temeljna vprašanja sistema in politike razvoja na področjih vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva;

#### Varianta:

Ta alineja se črta.

- mednarodne odnose;
- ljudsko obrambo v republiki, državno in javno varnost in sistem družbene samozaščite;
- organizacijo sodišč in javnih tožilstev;
- organizacijo družbenih pravobranilstev samoupravljanja;
- ustanavljanje in organizacijo republiških organov in njihovih služb in temeljna načela za organizacijo občinskih upravnih služb;
- temeljna vprašanja s področja kadrovske politike.

III. Zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno:

— volijo in razrešujejo predsednika skupščine, podpredsednike skupščine, imenujejo ter razrešujejo generalnega sekretarja skupščine in namestnika generalnega sekretarja skupščine;

— volijo in razrešujejo člane Sveta republike;

— volijo in razrešujejo predsednika, enega ali več podpredsednikov in člane Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije; imenujejo in razrešujejo republiške sekretarje ter z zakonom določene druge republiške funkcionarje, ki vodijo republiške upravne organe;

— volijo in razrešujejo predsednike, podpredsednike in člane komisij skupščine in drugih delovnih teles skupščine;

— volijo in razrešujejo predsednika in sodnike Ustavnega sodišča SR Slovenije;

— volijo in razrešujejo predsednika in sodnike Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije ter drugih sodišč v republiki, ki jih določa zakon;

— imenujejo in razrešujejo javnega tožilca SR Slovenije ter druge javne tožilce v republiki, ki jih določa zakon;

— imenujejo in razrešujejo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije;

— volijo oziroma imenujejo in razrešujejo druge republiške funkcionarje, ki jih določa zakon ali drug akt skupščine;

— dajejo soglasje k imenovanju drugih funkcionarjev, ki jih določa zakon;

— imenujejo in razrešujejo člane organov upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je tako določeno z ustavo, zakonom ali drugim aktom skupščine.

#### 72. člen

I. Zbor združenega dela in zbor občin enakopravno sprejemata zakone in druge splošne akte, ki se nanašajo na:

— družbenoekonomski razvoj SR Slovenije, programe dolgoročnega razvoja in družbeni plan SR Slovenije ter akte o tekoči družbenoekonomski politiki;

— uresničevanje z družbenimi plani začrtane politike in v skladu s tem usmerjanje delitve dohodka;

— zaposlovanje in socialno varnost;

— načela postopka za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje;

— družbeno kontrolo cen proizvodov in storitev;

— sistem financiranja družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti;

— davčni sistem;

— republiški proračun in zaključni račun;

— republiške blagovne rezerve;

— javna posojila;

— temeljna načela za financiranje skupnih potreb v krajevni skupnosti in občini;



— obveznost ustanavljanja oziroma ustanovitev, načela za organizacijo, medsebojna razmerja delavcev ter obveznost plačevanja prispevkov samoupravnim interesnim skupnostim, ki ne odločajo enakopravno s pristojnimi zbori skupščine;

— potrditev samoupravnih sporazumov o ustanovitvi in statutih samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, razen tistih, o katerih enakopravno odločajo zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor, in soglasje k odločitvam, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi, združenih v samoupravnih interesnih skupnostih za območje republike, če je z zakonom tako določeno;

#### Variantna:

Ta alineja se dopolni tako, da se glasi:

»— potrditev samoupravnih sporazumov o ustanovitvi in statutih samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike in soglasja k odločitvam, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi, združenih v samoupravnih interesnih skupnostih za območje republike na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva in v drugih samoupravnih interesnih skupnostih za območje republike, če je z zakonom tako določeno.«;

— odločitve o začasni ureditvi vprašanj, od katerih je bistveno odvisno delo samoupravne interesne skupnosti, če samoupravna interesna skupnost o takih vprašanjih sama ne odloči;

— začasne ukrepe zoper organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije;

— temeljna vprašanja sistema in politike razvoja na vseh področjih družbenih dejavnosti, razen tistih, o katerih enakopravno odločajo zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor; temeljna vprašanja sistema in politike razvoja na področjih dejavnosti posebnega družbenega pomena v gospodarstvu;

#### Variantna:

Ta alineja se spremeni tako, da se glasi:

»— temeljna vprašanja sistema in politike razvoja na vseh področjih družbenih dejavnosti in na področjih dejavnosti posebnega družbenega pomena v gospodarstvu.«;

— ustanavljanje organizacij združenega dela ter drugih organizacij, kadar je ustanovitelj skupščina;

— določanje pogojev, pod katerimi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno, odvetniško ali poklicno dejavnost, in njihove delovne skupnosti uresničujejo svoje pravice in izpolnjujejo svoje obveznosti; in pogoje, pod katerimi lahko pri opravljanju teh dejavnosti uporabljajo družbena sredstva in jih upravljajo;

— določanje pogojev, pod katerimi lahko družbenopolitične organizacije in druge z zakonom določene družbene organizacije organizirajo gospodarsko in drugo dejavnost v skladu s svojimi cilji in so za uresničevanje teh ciljev lahko udeležene pri dohodku, doseženem s tako dejavnostjo, ter pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in razpolagajo z njimi;

— družbenoekonomske položaj in združevanje kmetov;

— samostojno osebno delo s sredstvi, ki so lastnina občanov;

— temelje stanovanjske politike in usmerjanje razvoja stanovanjskega gospodarstva ter lastninsko in razpolagalno pravico občanov na stanovanjskih in poslovnih zgradbah ter na posameznih stanovanjskih in poslovnih prostorih;

— varnost prometa, varstvo pred požari in naravnimi nesrečami, prevoz vnetljivih tekočin, plinov, razstreliva in drugih nevarnih snovi; proizvodnja in hramba plinov, zdravil, strupov in drugih nevarnih snovi; orožje in strelivo;

— varstvo živali in rastlin pred kužnimi boleznimi;

— gospodarjenje s prostorom, prostorsko in urbanistično planiranje, ukrepi za uresničevanje s prostorskim in urbanističnim planom začetne razvojne politike republike, sistem izmere zemljišč in zemljiškega katastra;

— varstvo narave, človekovega okolja, kulturnih in zgodovinskih spomenikov in naravnih znamenitosti;

— temeljna načela za prostorsko urejanje naselij;

— temeljna načela za urejanje in uporabo stavbnih zemljišč in temeljna načela za urejanje in izkoriščanje zemljišč in stvari v splošni rabi;

— projektiranje, investiranje in graditev objektov;

— družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in občanov ter družbene lastnine;

— določanje kaznivih dejanj in kazni zanje, varnostne in vzgojne ukrepe, posebne sodne postopke in postopek o prekrških ter izvrševanje kazenskih sankcij;

— amnestijo in pomilostitev;

— odvetništvo in drugo pravno pomoč;

— družbeni sistem informiranja in splošne pogoje dejavnosti javnega obveščanja;

— družinska razmerja in zakonsko zvezo;

— dedovanje;

— lastninska, zemljiška in druga stvarnopravna razmerja; razlastitev; promet z nepremičninami; evidenco družbenega premoženja; pogodbeni in druga obligacijska razmerja;

— premoženjska in druga materialnopravna razmerja na področju prometa;

— republiški referendum in temeljna načela za referendum v občini, v krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v organizacijah združenega dela;

— republiške praznike;

— republiška priznanja in odlikovanja;

— sistem zbiranja, obdelave in objavljanja evidenčnih, statističnih in drugih podatkov, ki imajo pomen za republiko;

— igranje na srečo;

— druge zadeve skupnega pomena za delovne ljudi v združenem delu, v krajevnih skupnostih in občinah.

II. Zbor združenega dela in zbor občin enakopravno dajeja soglasje k zveznim zakonom in drugim splošnim aktom, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin v zadevah, ki se nanašajo na:

1. družbeno kontrolo cen proizvodov in storitev; določanje dohodkov, ki jih imajo družbenopolitične skupnosti od obdavčenja proizvodov in storitev v prometu; avtentično razlago zveznih zakonov, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin na teh področjih;

2. določanje skupnega obsega sredstev zveznega proračuna za vsako leto;

3. odločanje o ustanovitvi skladov in prevzemanju obveznosti federacije, razen kadar so po ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije zvezni organi pooblašteni, da sami ustanavljajo sklade in sami prevzemajo obveznosti federacije.

#### 73. člen

Družbenopolitični zbor sprejema stališča o temeljnih ciljih in osnovnih razmerjih družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije, ki jih vsebuje program dolgoročnega razvoja in srednjeročni družbeni plan, in o drugih aktih glede zadev, ki se nanašajo na temeljne cilje in osnovna razmerja družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije, ki jih vsebuje program dolgoročnega razvoja in srednjeročni družbeni plan.

Družbenopolitični zbor sprejema stališča v zadevah, ki se nanašajo na uresničevanje ustavnosti in zakonitosti in varstvo svoboščin in pravic človeka in občana, in sicer na: družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in občanov ter družbene lastnine; medsebojna razmerja v združenem delu; družbenoekonomske položaj in združevanje kmetov; samostojno osebno delo s sredstvi, ki so lastnina občanov; določanje in izvrševanje kazenskih sankcij; združevanje občanov, javne shode in prireditve; pravni položaj verskih skupnosti in v drugih zadevah, ki se nanašajo na uresničevanje ustavnosti in zakonitosti in varstvo svoboščin in pravic človeka in občana.

#### Variantna:

V tem odstavku se v četrti vrsti za besedo »delu« vstavi besedilo: »temeljna vprašanja sistema in politike razvoja na področjih vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva; soglasja k odločitvam, ki so bistvenega pomena za uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi, združenih v samoupravnih interesnih skupnostih za območje republike na teh področjih, če je z zakonom tako določeno«;



Družbenopolitični zbor sprejema stališča v zadevah, ki se nanašajo na družbeni sistem informiranja in splošne pogoje dejavnosti javnega obveščanja.

#### 74. člen

I. Zbor združenega dela samostojno sprejema zakone in druge splošne akte, ki se nanašajo na:

- razpolaganje, uporabo in upravljanje z družbenimi sredstvi, druge družbenoekonomske odnose v združenem delu in samoupravljanje v organizacijah združenega dela;
- medsebojna razmerja v združenem delu;
- varstvo pri delu;
- nadomestila organizacijam združenega dela, ki jim republiški ukrepi za izvajanje določene ekonomske politike trajneje in v večjem obsegu onemogočajo normalno reprodukcijo;
- Narodno banko Slovenije, bančništvo, kreditno-monetarno in bančno dejavnost;
- službo družbenega knjigovodstva v republiki;
- zavarovalstvo in obvezno zavarovanje oseb in premoženja;
- stanje in razvoj posameznih gospodarskih področij;
- varstvo kakovosti proizvodov in storitev.

II. Zbor združenega dela samostojno daje soglasje k zveznim zakonom in drugim splošnim aktom, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin in ki se nanašajo na:

- monetarni sistem in emisijo denarja; devizni sistem, zunanjetrgovinski promet, kreditne in druge ekonomske odnose s tujino; oblikovanje denarnih in deviznih rezerv in razpolaganje z njimi, kadar je to v interesu za vso državo; carinsko in necarinsko zaščito;
- določanje ukrepov omejitve trga in prostega prometa blaga in storitev ter ukrepov, ki so podlaga za kompenzacijo, ter način in oblike kompenzacije;
- združevanje organizacij združenega dela, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, in njihovih združenj v gospodarsko zbornico za celotno območje SFRJ;
- obvezno združevanje organizacij združenega dela v poslovne skupnosti;
- avtentično razlago zveznih zakonov, ki jih sprejema zbor republik in pokrajin na področjih iz tega člena.

#### 75. člen

Odločitev o izločitvi dela dohodka za skupne in splošne družbene potrebe ter o namenu in obsegu sredstev za te potrebe ne more biti sprejeta, če je ne sprejeme zbor združenega dela.

#### 76. člen

Zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno; zbor združenega dela in zbor občin enakopravno ter zbor združenega dela samostojno, v skladu s svojimi pristojnostmi po določbah tega poslovnika, dajejo soglasje k zveznim zakonom in drugim splošnim aktom, ki se nanašajo na ratificiranje mednarodnih pogodb, ki terjajo izdajo novih ali spremembo veljavnih zakonov, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in skupščin avtonomnih pokrajin.

#### 77. člen

Zbor občin samostojno sprejema zakone in druge splošne akte, ki se nanašajo na:

- temeljna načela za organizacijo samoupravljanja v občinah in krajevni skupnosti;
- ustanavljanje oziroma odpravljanje občin in spreminjanje njihovih območij;
- državljanstvo in državljska stanja;
- združevanje občanov, javne shode in prireditve;
- pravni položaj verskih skupnosti;
- žige, pečate in overitve podpisov;
- temeljna vprašanja upravljanja in vzdrževanja občinskih cest ter mestnih ulic in urejanje prometa na njih.

3. Enakopravno odločanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike s pristojnimi zbori skupščine.

#### 78. člen

Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije enakopravno s pristojnimi zbori skupščine:

- odloča o vprašanjih s področja vzgoje in izobraževanja, ki se na podlagi ustave SR Slovenije urejajo z zakoni in drugimi splošnimi akti skupščine;
- določa politiko na področju vzgoje in izobraževanja;
- sprejema razvojne programe izobraževalne dejavnosti;
- lahko določa višino prispevka, izraženo v stopnji, da bi se zagotovila potrebna sredstva za solidarnost in za financiranje temeljnih nalog Izobraževalne skupnosti Slovenije v skladu z zakonom.

#### 79. člen

Skupščina Raziskovalne skupnosti Slovenije enakopravno s pristojnimi zbori skupščine:

- odloča o vprašanjih s področja raziskovalne dejavnosti, ki se na podlagi ustave SR Slovenije urejajo z zakoni in z drugimi splošnimi akti skupščine;
- oblikuje raziskovalno politiko v republiki;
- sprejema razvojne in letne programe;
- lahko določa višino prispevka, izraženo v stopnji, za financiranje temeljnih nalog Raziskovalne skupnosti Slovenije v skladu z zakonom.

#### 80. člen

Skupščina Kulturne skupnosti Slovenije enakopravno s pristojnimi zbori skupščine:

- odloča o vprašanjih s področja kulturnih dejavnosti, ki se na podlagi ustave SR Slovenije urejajo z zakoni in drugimi splošnimi akti skupščine;
- odloča o splošni politiki na področju kulturne skupnosti;
- odloča o politiki razvoja in pospeševanja kulturne dejavnosti ter o načrtih in programih njihovega razvoja;
- lahko določa višino prispevka, izraženo v stopnji, za financiranje temeljnih nalog Kulturne skupnosti Slovenije v skladu z zakonom.

#### 81. člen

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije enakopravno s pristojnimi zbori skupščine:

- odloča o vprašanjih s področja zdravstvenega varstva, ki se na podlagi ustave SR Slovenije urejajo z zakoni in z drugimi splošnimi akti skupščine;
- odloča o splošni politiki na področju zdravstvenega varstva;
- odloča o politiki razvoja in pospeševanja zdravstvenih dejavnosti ter o načrtih in programih njenega razvoja;
- odloča o sistemu zdravstvenih dejavnosti;
- odloča o minimalnih standardih za opravljanje posameznih oblik zdravstvenega varstva.

#### 82. člen

Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije enakopravno s pristojnimi zbori skupščine:

- odloča o vprašanjih socialnega varstva, ki so določena z zakoni, drugimi predpisi in splošnimi akti;
- odloča o politiki socialnega varstva;
- odloča o razvojnem programu socialnega varstva;
- lahko določa višino prispevka, izraženo v stopnji, za financiranje temeljnih nalog Skupnosti socialnega varstva Slovenije v skladu z zakonom.

### IV. MEDSEBOJNA RAZMERJA ZBOROV IN NJIHOVO SODELOVANJE

#### 1. Medsebojno sodelovanje zborov

#### 83. člen

Zbori skupščine sodelujejo med seboj.

Zaradi usklajevanja dela zborov obveščajo predsedniki zborov vnaprej predsednika skupščine in generalnega sekre-



tarja skupščine o sklicu seje zbora in o dnevnem redu, ki ga predlagajo za sejo.

Predsedniki zborov se sporazumevajo o načinu in rokih za obravnavo posameznih zadev, o katerih zbori odločajo enakopravno, kot tudi o opravljanju drugih zadev, ki imajo pomen za zборе.

#### 84. člen

Vsak zbor zaseda in odloča ločeno na svoji seji.

Zbori, ki enakopravno sodelujejo pri sprejemanju zakona ali drugega akta, lahko sklenejo, da bodo zakon oziroma drug akt obravnavali ali pa tudi sprejeli na skupnem zasedanju.

Zbori lahko sklenejo, da bodo skupaj poslušali ekspezeje, poročila ali skupaj obravnavali druga vprašanja, ki so skupnega pomena.

#### 85. člen

Zbore skličejo na skupno zasedanje po medsebojnem sporazumu ali po sklepu zborov njihovi predsedniki.

Skupno zasedanje vodi eden izmed predsednikov zborov.

#### 86. člen

Če zbori zasedajo skupaj, glasujejo delegati vsakega zbora posebej.

V zapisnik vsakega zbora, ki sodeluje pri skupnem zasedanju, se zapiše potek skupnega zasedanja.

#### 87. člen

Določba tega poslovnika o poslovnem redu na sejah zborov se smiselno uporabljajo tudi za skupno zasedanje zborov.

### 2. Obravnavanje zadev z delovnega področja drugega zbora

#### 88. člen

Vsak zbor, ki ne sodeluje pri odločanju o posameznem vprašanju, ima pravico razpravljati o tem vprašanju, zavzeti stališča in dajati svoje predloge pristojnim zborom, če gre za vprašanja, ki imajo poseben pomen za izvrševanje njegovih nalog.

#### 89. člen

Med postopkom za izdajo akta lahko pristojni zbor zahteva, naj drugi zbor obravnava ta akt in mu da mnenje.

Zbor, ki je bil vprašan za mnenje, obravnava predloženi akt in pošlje svoje mnenje pristojnemu zboru.

#### 90. člen

Zbor na seji najprej odloči, ali se da na dnevni red seje zbora predloženi akt, za katerega sprejem ni pristojen.

Zbor lahko po obravnavi predloženega akta, za katerega sprejem ni pristojen, pošlje pristojnim zborom svoja stališča in predloge.

Pristojni zbor oziroma pristojni zbori lahko odločajo o aktu šele, ko so zainteresirani zbori, ki niso pristojni za sprejem akta, o njem razpravljali.

#### 91. člen

Zbor, ki je dal pristojnemu zboru stališče ali predloge k predloženemu aktu z njegovega delovnega področja, lahko določi svojega predstavnika, ki bo na seji pristojnega zbora obrazložil stališča in predloge zbora.

#### 92. člen

Stališča in predloge za spremembe in dopolnitve predloga akta, ki jih je dal zainteresirani zbor, obravnava pristojni zbor in o njih z glasovanjem zavzame stališče.

#### 93. člen

Če pristojni zbor oziroma pristojni zbori ne sprejmejo stališča ali predlogov zainteresiranega zbora za spremembe ali dopolnitve predloga zakona ali drugega akta, sklenejo v soglasju z zborom, ki je dal predloge za spremembe ali dopolnitve, da bodo imeli skupno zasedanje z zainteresiranim zborom ali da se sestavi skupna komisija z nalogo, da prouči sporno vprašanje in da zborom poroči s predlogom za njegovo rešitev. V primeru, če se sestavi skupna komisija za proučitev spornega vprašanja, sodelujejo predstavniki zainteresiranega zbora v tej komisiji kot člani.

Pristojni zbor oziroma pristojni zbori odločijo, potem ko je bil izveden postopek v skladu z določbo prejšnjega odstavka tega člena, o predlogu zainteresiranega zbora za spremembe in dopolnitve predloga akta.

### 3. Reševanje vprašanj, ki se nanašajo na pristojnost zborov

#### 94. člen

Če nastane vprašanje o pristojnosti zborov v posamezni zadevi, odloči o tem predsedstvo skupščine. Predsedstvo skupščine lahko zahteva, da pred njegovo odločitvijo da o tem mnenje zakonodajnopravna komisija in ga pošlje z obrazložitvijo predsedniku skupščine.

### 4. Skupščina samoupravne interesne skupnosti za območje republike

#### 95. člen

Določbe tega poglavja o medsebojnem razmerju zborov in njihovem sodelovanju, o obravnavanju zadev z delovnega področja drugega zbora in o reševanju vprašanj, ki se nanašajo na pristojnost zborov, se uporabljajo tudi za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, kadar enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine.

## V. SEJE ZBOROV

### 1. Prve seje zborov

#### 96. člen

Zbori se konstituirajo v skladu s poslovniki zborov.

Zbori volijo na ločenih sejah ali na skupnem zasedanju predsednika skupščine, podpredsednika skupščine, imenujejo generalnega sekretarja skupščine, namestnika generalnega sekretarja skupščine, izvolijo izvršni svet skupščine in delovna telesa skupščine.

### 2. Sklicanje seje

#### 97. člen

Sejo zbora skliče predsednik zbora na lastno pobudo, na pobudo delegacij, delegatov v zboru, ali na podlagi sklepa zbora.

Predsednik zbora je dolžan sklicati sejo zbora, če to zahteva predsednik skupščine, izvršni svet ali najmanj ena petina delegatov v zboru.

Če predsednik zbora ne skliče seje, ko bi jo po prejšnjem odstavku tega člena moral sklicati, jo lahko skliče skupina dvajsetih delegatov v zboru ali predsednik skupščine.

Predlagatelji, ki so zahtevali sklic seje zbora, predložijo skupščini gradivo o zadevi, zaradi katere so zahtevali, da se skliče seja.



### 3. Dnevni red seje

#### 98. člen

Zadeve, ki naj se uvrstijo v predlog dnevnega reda seje zborov, lahko predlagajo delegacije, delegati v zboru, izvršni svet in republiški upravni organi in organizacije, družbenopolitične organizacije v republiki, Gospodarska zbornica Slovenije in drugi predlagatelji, določeni s tem poslovnikom.

#### 99. člen

Gradivo o vprašanjih, ki so v predlogu dnevnega reda seje zbora, mora biti poslano najmanj 30 dni pred dnem, določenim za sejo zbora vsem prejemnikom iz petega odstavka 21. člena tega poslovnika.

Seja zbora se skliče najmanj 30 dni pred dnem, določenim za sejo zbora.

Sklic seje s predlogom dnevnega reda se da v razpravo tako, da se hkrati objavi v sredstvih javnega obveščanja. Sklic seje s predlogom dnevnega reda se pošlje zborom združenega dela občinskih skupščin in občinskim skupščinam, delegatom družbenopolitičnega zbora skupščine in družbenopolitičnim organizacijam v republiki. S sklicem seje pošlje predsednik zbora tudi zapisnik s prejšnje seje, če ni bil poslan že prej.

Predsednik zbora lahko izjemoma skliče sejo zbora v krajšem roku, kot je določen v drugem odstavku tega člena; razlogi za tak sklic pa morajo biti obrazloženi.

Na sejo zbora ali k obravnavi posamezne zadeve se povabijo lahko predstavniki samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev, katerim se pošlje vabilo za sejo z ustreznim gradivom.

#### 100. člen

V nujnih primerih lahko predsednik zbora, komisija skupščine, delovno telo zbora, deset delegatov v zboru, Predsedstvo republike in izvršni svet na seji zbora predlagajo, da se da določeno vprašanje na dnevni red seje, pri tem pa morajo obrazložiti nujnost predloga.

Zbor odloča na seji najprej o nujnosti predloga.

#### 101. člen

Dnevni red seje določi zbor na začetku seje, pri čemer upošteva zlasti nujnost odločanja o zadevi, čas, ki je bil na voljo za oblikovanje stališč in sporazumevanje in ali je zadeva dovolj proučena za razpravo in odločitev v zboru.

### 4. Predsedovanje in udeležba na seji

#### 102. člen

Seji zbora predseduje predsednik zbora.

Če je predsednik zbora zadržan ali odsoten, vodi sejo zbora podpredsednik zbora.

Če je tudi podpredsednik zbora zadržan ali odsoten, se na seji izvoli eden izmed delegatov v zboru, da bo vodil sejo. V tem primeru začne sejo delegat, ki je v zboru najstarejši po letih, in jo vodi do izvolitve delegata, ki bo predsedoval seji.

#### 103. člen

Vsi delegati v zboru imajo pravico in dolžnost, da se udeležijo seje in da sodelujejo pri delu na seji zbora.

O udeležbi delegatov na seji zbora se vodi evidenca.

Predsednik zbora ugotovi, če je zbor sklepčen.

Zbor veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina vseh delegatov v zboru.

#### 104. člen

Na seji zbora ne sme nihče govoriti, preden ne dobi besede od predsednika zbora.

Govorniki se lahko prijavljajo vse do konca obravnave.

Govornika lahko opomni na red ali mu seže v besedo le predsednik.

Predsednik skrbi, da govornika nihče ne moti pri govoru.

#### 105. člen

Predsednik daje delegatom v zboru besedo po vrsti, kakor so se prijavili.

Delegatu v zboru, ki želi govoriti o kršitvi poslovnika ali o kršitvi dnevnega reda, da predsednik besedo takoj, ko jo zahteva. Govor tega delegata ne sme trajati več kot pet minut. Predsednik da po tem govoru pojasnilo glede kršitve poslovnika oziroma dnevnega reda. Če delegat ni zadovoljen s pojasnilom, odloči zbor o vprašanju brez obravnave.

Če zahteva delegat v zboru besedo, da bi popravil navedbo, ki po njegovem mnenju ni točna in je povzročila nesporazum ali potrebo po osebnem pojasnilu, mu da predsednik besedo takoj, ko konča govor tisti, ki je povzročil popravek. Delegat v zboru se mora v svojem govoru omejiti le na pojasnilo in njegov govor ne sme trajati več kot pet minut.

#### 106. člen

Govornik sme govoriti le o vprašanju, ki je na dnevnem redu.

Če se govornik ne drži dnevnega reda, ga predsednik opomni.

Če se govornik tudi po drugem opominu ne drži dnevnega reda, mu predsednik lahko vzame besedo.

#### 107. člen

Razprave delegatov v zboru in drugih udeležencev na seji niso časovno omejene, razen če ni v tem poslovniku drugače določeno.

Zbor lahko na predlog predsednika ali na zahtevo delegata v zboru, katerega zahtevo podpre devet delegatov, odloči, da lahko govornik o istem vprašanju govori le enkrat, lahko pa določi tudi trajanje govora.

### 5. Vzdrževanje reda

#### 108. člen

Za red na seji zbora skrbi predsednik zbora.

Za kršitev reda na seji se smejo izrehati naslednji ukrepi: opomin, odvzem besede in odstranitev s seje.

#### 109. člen

Opomin se izreče delegatu v zboru, ki govori, čeprav mu predsednik zbora ni dal besede, ki seže govorniku v besedo ali ki na drugačen način krši red na seji in določbe tega poslovnika.

Beseda se odvzame delegatu v zboru, ki s svojim govorom na seji krši red in določbe tega poslovnika, pa je bil na isti seji že dvakrat opominjen, naj spoštuje red in določbe tega poslovnika.

Opomin in odvzem besede izreče predsednik zbora.

#### 110. člen

Odstranitev s seje se izreče delegatu v zboru, ki se ne ravna po zahtevi predsednika, ki mu je vzel besedo, ki na drugačen način moti delo na seji, ki na seji hudo žali skupščino ali delegate v zboru ali uporablja izraze, ki niso v skladu z dostojanstvom skupščine.

Delegat v zboru sme biti odstranjen le s seje, na kateri je prekršil red.

Odstranitev s seje se izreče delegatu v zboru na seji na predlog predsednika zbora ali delegata v zboru, katerega predlog podpre devet delegatov.

Delegat v zboru, za katerega se predlaga odstranitev s seje, ima pravico do besede. Njegov govor ne sme trajati dalj kot pet minut.

Odstranitev s seje izreče zbor brez obravnave.

Delegat v zboru, ki je bil odstranjen s seje, mora takoj zapustiti sejno dvorano in ne sme biti več navzoč na tej seji.



#### 111. člen

Predsednik zbora obvesti občinsko skupščino oziroma republiško konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva o delegatu, zoper katerega je bil izrečen ukrep, o izrečenem ukrepu in o razlogih, zaradi katerih je bil ukrep izrečen.

#### 112. člen

Če predsednik zbora z rednimi ukrepi ne more ohraniti reda na seji zbora, odredi prekinitev seje.

#### 113. člen

Predsednik zbora odredi, da se odstrani iz dvorane, v kateri je seja, in iz poslopja skupščine vsak poslušalec in drug udeleženec, ki krši red na seji zbora.

Če je red zelo kršen, lahko predsednik odredi, da se odstranijo vsi poslušalci.

#### 114. člen

Vsi, ki so v posloplju skupščine, morajo upoštevati predpise o notranjem redu v skupščini.

### 6. Potek seje

#### 115. člen

Ko predsednik zbora začne sejo, lahko da pojasnila v zvezi z delom na seji ter v zvezi z drugimi vprašanji.

Predsednik obvesti zbor tudi o tem, kateri delegati so zadržani in se ne morejo udeležiti seje in kdo vse je povabljen na sejo zbora.

#### 116. člen

Posamezne zadeve se obravnavajo po vrstnem redu, ki je določen v dnevnem redu.

Med sejo lahko zbor spremeni vrstni red za obravnavo posameznih zadev, ki so na dnevnem redu.

#### 117. člen

Kdor predlaga obravnavo določene zadeve, ki je na dnevnem redu, lahko da na začetku obravnave podrobno oziroma dopolnilno obrazloži.

Zatem dobijo besedo delegati v zboru in drugi udeleženci na seji zbora, ki so se prijavili k besedi.

Ko predsednik zbora ugotovi, da ni več govornikov, sklene obravnavo.

#### 118. člen

Predsednik zbora lahko med sejo prekine delo zbora in določi kdaj se bo nadaljevalo.

Predsednik prekine delo zbora, če seja ni sklepna, če so potrebna posvetovanja in usklajevanja, in če je treba dobiti mnenja ter v drugih primerih, če to predlagajo delegati v zboru.

Če je delo seje prekinjeno, ker ni sklepna, sklepčnosti pa ni niti v nadaljevanju seje, predsednik sejo konča.

#### 119. člen

Če zadeva, ki se obravnava, ne zahteva izdaje akta ali če zbor o zadevi ne želi odločiti, bo zbor sklenil obravnavo in prešel na naslednjo točko dnevnega reda.

Če zbor o zadevi, ki jo je obravnaval, ni končal razprave ali če ne želi odločiti na isti seji, se obravnava te zadeve preloži na eno izmed naslednjih sej.

Ko so izčrpane vse točke dnevnega reda, predsednik zbora konča sejo.

### 7. Odločanje

#### 120. člen

Vsak zbor veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina vseh delegatov v zboru.

Zbor veljavno sprejme zakon, splošni akt in drugo končno odločitev z večino glasov vseh delegatov v zboru, če se z ustavo SR Slovenije ne zahteva višja stopnja soglasja. Druge odločitve sprejema zbor z večino glasov navzočih delegatov.

Predsednik zbora ugotovi sklepčnost seje zbora z uporabo tehničnih naprav ali s poimenskimi klicanjem delegatov.

Ko je poimensko klicanje končano, se zaradi preverjanja ponovno pokličejo delegati, za katere je označeno, da niso navzoči.

Poimensko klicanje na seji zbora opravlja sekretar zbora.

#### 121. člen

Delegat v zboru ima pravico obrazložiti svoj glas pred glasovanjem.

Njegova obrazložitev ne sme trajati dalj kot pet minut.

#### 122. člen

Delegati v zboru imajo pravico in dolžnost, da glasujejo o vsakem predlogu, o katerem se odloča na seji zbora.

Glasovanje je javno, razen v primerih, ko je s tem poslovníkom določeno tajno glasovanje.

Delegati v zboru glasujejo tako, da se izjavijo za predlog ali proti predlogu ali pa se vzdržijo glasovanja.

Glasuje se hkrati, in sicer z dvigom roke, z uporabo tehničnih naprav ali s posamičnim izjavljanjem.

#### 123. člen

Glasovanje se opravi tako, da predsednik zbora pokliče delegate v zboru, naj se najprej izjavijo, kdo je za predlog, nato kdo je proti predlogu in ali se kdo vzdrži glasovanja.

Posamično se izjavljajo delegati v zboru, če tako določi predsednik zbora, ker meni, da je to potrebno za natančno ugotovitev izida glasovanja, ali če to zahteva delegat v zboru, katerega zahtevo podpre najmanj še devet delegatov.

Posamično se glasuje tako, da se vsak poklicni delegat v zboru izjavi »za« ali »proti« ali pa da se »vzdrži« glasovanja.

Po končanem glasovanju se zaradi preverjanja ponovno pokličejo delegati v zboru, za katere v seznamu ni zaznamovano, da so glasovali.

Klicanje delegatov v zboru opravlja sekretar zbora.

#### 124. člen

Po končanem glasovanju ugotovi predsednik zbora izid glasovanja in na podlagi izida razglasi, da je predlog, o katerem je glasoval, sprejet ali zavrnjen.

### 8. Zapisnik

#### 125. člen

O delu na seji zbora se piše zapisnik.

Zapisnik obsega glavne podatke o delu na seji, zlasti o predlogih, ki so bili dani, in o sklepih, ki so bili na seji sprejeti.

V zapisnik se zapisuje tudi izid glasovanja o posameznih zadevah.

Delegat v zboru, ki je na seji izjavil posebno mnenje, lahko zahteva, da naj se bistveni deli njegove izjave vpišejo v zapisnik.

Za zapisnik skrbi sekretar zbora.

#### 126. člen

Na dnevnem redu vsake seje mora biti kot prva točka odobritev zapisnika prejšnje seje. Vsak delegat v zboru ima pravico predlagati pri tej točki dnevnega reda pripombe k zapisniku.

O utemeljenosti pripomb k zapisniku odloči zbor na seji brez obravnave. Če so pripombe sprejete, se zapišejo v zapisnik ustrezne spremembe.

Predsednik zbora ugotovi, da je sprejet zapisnik, h kateremu niso bile dane pripombe, oziroma zapisnik, v katerem so bile po sprejetih pripombah vpisane spremembe.

Sprejeti zapisnik podpišeta predsednik in sekretar zbora.



Za hrambo izvirnih zapisnikov s sej zborov skrbi sekretar zbora.

127. člen

O delu na seji zbora se vodijo tudi dobesedni zapiski.

Vsak delegat v zboru lahko pred objavo sejnih zapisnikov zahteva redakcijske popravke svojega izvajanja na seji zbora. Popravki ne smejo spremeniti smisla in bistva njegovega izvajanja.

O dvomljivih primerih odloči o popravku zapisnikov predsednik zbora.

Dobesedni zapiski se priložijo k izvirnim zapisnikom.

9. Seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike

128. člen

Določbe tega poglavja, ki se nanašajo na sklicanje seje in odločanje, se uporabljajo tudi za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, kadar enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine.

VI. SKUPNA SEJA VSEH ZBOROV

129. člen

Zbor združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor na skupni seji:

- razglasijo spremembo ustave Socialistične republike Slovenije;

- razglasijo izvolitev Predsedstva republike, objavijo njegovo sestavo in odločajo o prenehanju mandata predsednika, člana ali Predsedstva republike v celoti;

- volijo in razrešujejo s tajnim glasovanjem člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije;

- volijo in odpokličejo s tajnim glasovanjem delegate za Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Zbori obravnavajo na predlog Predsedstva republike na skupni seji zakon o začasnih ukrepih, če le-ta v pristojnih zborih oziroma v zborih in skupščini samoupravne interesne skupnosti ni bil sprejet v enakem besedilu.

Zbori obravnavajo na skupni seji tudi predlog skupne komisije za usklajitev spornih vprašanj, če se skupna komisija ne sporazume o spremembi ustave ali če zbori ne sprejmejo njenega sporazumnega predloga za spremembo ustave.

130. člen

Skupno sejo skliče predsednik skupščine in ji predseduje. Predsednika, ki je zadržan ali odsoten, nadomestuje eden od podpredsednikov, ki ga določi predsedstvo skupščine.

131. člen

Kadar zbori odločajo na skupni seji, veljavno sklepajo z večino glasov vseh delegatov vseh zborov na seji, na kateri je navzoča večina vseh delegatov vsakega zbora.

Predsednik skupščine ugotovi sklepčnost skupne seje z uporabo tehničnih naprav ali s poimenskim klicanjem delegatov vsakega zbora.

Poimensko klicanje na skupni seji opravlja generalni sekretar skupščine.

132. člen

Določbe tega poslovnika o sejah zborov in o poslovnem redu na sejah se smiselno uporabljajo tudi za skupno sejo, kolikor ni s tem poslovníkom drugače določeno.

VII. PREDSEDNIK, PODPREDSEDNIKI SKUPŠČINE, PREDSEDNIKI ZBOROV IN GENERALNI SEKRETAR SKUPŠČINE

133. člen

Skupščina ima predsednika, ki ga izvoli izmed delegatov v zborih skupščine.

Predsednik skupščine sklicuje in vodi skupno sejo vseh zborov skupščine, daje pobudo za obravnavo posameznih vprašanj s samostojnega oziroma enakopravnega delovnega področja zborov ter skrbi za usklajevanje njihovega dela.

Predsednik skrbi za izvajanje tega poslovnika, dodeljuje predsednikom pristojnih zborov v obravnavo zakone, predpise in druge splošne akte, skrbi za javnost dela skupščine in za uveljavljanje pravic delegatov v zvezi z opravljanjem njihove funkcije v skupščini, razpisuje volitve za delegate v skupščini ter izpolnjuje druge pravice in dolžnosti, ki jih določajo ustava, ta poslovnik in posebni predpisi.

Predsednik podpisuje zakone in druge akte, določene v tem poslovníku.

Predsednik izdaja pravila o notranjem redu v skupščini in druge akte, za katere je pooblaščen s posebnimi predpisi skupščine ali s tem poslovníkom.

Predsednik lahko imenuje izmed delegatov, ki jim je podeljen mandat, funkcionarje skupščine za svetovalce in jim poveri opravljanje določenih nalog za skupščino.

134. člen

Predsednik skupščine lahko v sporazumu s predsedniki zborov skliče sejo zborov, na kateri zbori skupaj obravnavajo zadeve, ki so skupnega pomena za zборе.

135. člen

Skupščina ima enega ali več podpredsednikov, ki jih izvoli izmed delegatov v zborih skupščine.

Podpredsedniki skupščine pomagajo predsedniku pri delu in opravljajo v dogovoru z njim posamezne zadeve z njegovega delovnega področja.

Če je predsednik skupščine zadržan, določi enega izmed podpredsednikov, da ga nadomešča. Če predsednik skupščine ne more določiti, kateri podpredsednik naj ga nadomešča, odloči o tem predsedstvo skupščine.

136. člen

Predsednik in podpredsedniki skupščine se volijo za štiri leta.

Predsedniku in podpredsednikom skupščine preneha funkcija, če jim pred potekom časa, za katerega so bili izvoljeni, preneha mandat.

137. člen

Predsednik skupščine skupno s podpredsedniki skupščine in s predsedniki zborov sestavlja predsedstvo skupščine.

Pri delu predsedstva skupščine sodeluje predsednik izvršnega sveta skupščine.

138. člen

Pri delu predsedstva skupščine sodelujejo predsedniki skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, kadar predsedstvo skupščine razpravlja o zadevah, o katerih te skupščine enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine.

Pri delu predsedstva skupščine sodeluje tudi generalni sekretar skupščine.

Pri delu predsedstva skupščine lahko sodelujejo tudi funkcionarji v skupščini, ki jih določi predsedstvo skupščine.

Na sejo predsedstva skupščine se lahko povabijo predstavniki družbenopolitičnih organizacij v republiki in Gospodarske zbornice Slovenije.

139. člen

Predsedstvo skupščine:

- obravnava vprašanja usklajevanja in programiranja dela zborov in delovnih teles v skupščini in njihovega sodelovanja s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti;

- skrbi za sodelovanje skupščine s Skupščino SFRJ in skupščinami socialističnih republik in avtonomnih pokrajin;

- skrbi za izvajanje poslovnika skupščine;

- skrbi za pravočasno pošiljanje gradiv, ki se obravnavajo v zborih in za zagotovitev drugih pogojev za delo delegatov;



— razlaga določbe poslovnikov skupščine in zborov glede pristojnosti zborov in teles skupščine;

— sprejema stališča o drugih, s poslovníkom skupščine določenih vprašanjih, ki so skupnega pomena za delo zborov;

— odloča o natisku zakonov in drugih aktov, ki se objavljajo v sredstvih javnega obveščanja;

— usklajuje delo zborov skupščine in predlaga rešitve, če se zbori ne morejo sporazumeti glede načina in rokov za obravnavo zadev, o katerih odločajo enakopravno, ali glede opravljanja drugih zadev, ki imajo skupen pomen za zore;

— predlaga zborom, katerim od predlogov in zadev, ki jih je treba hitro rešiti, naj dajo prednost;

— spremlja delo delovnih teles skupščine in zborov in obravnava z njihovimi predsedniki zadeve, ki so v zvezi z delom teh teles;

— obravnava in predlaga akte o organizaciji služb skupščine;

— odloča o spornih vprašanjih med delovno skupnostjo sekretariata skupščine in generalnim sekretarjem skupščine v primerih, določenih v zakonu o pravicah in obveznostih delavcev upravnih organov v SR Sloveniji;

— skrbi za sodelovanje skupščine z občinskimi skupščinami, družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi interesnimi skupnostmi, organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi;

— določa sredstva, ki naj bodo v predlogu republiškega proračuna zagotovljena za delo skupščine in njenih služb;

— opravlja druge zadeve, določene s tem poslovníkom.

#### 140. člen

Predsedstvo skupščine ima pravico predlagati telesom skupščine, da obravnavajo posamezne zadeve z njihovega delovnega področja; člani predsedstva pa lahko sodelujejo pri razpravljanju o vseh zadevah, ki so na dnevnem redu sej teh teles.

Če posamezen predlog akta, poročilo, dokumentacija, povzetek akta ali drugo gradivo, ki je predloženo skupščini, ni pripravljeno v skladu z določbami tega poslovnika, lahko predsedstvo skupščine tako gradivo zadrži in zahteva od predlagatelja, da ga dopolni. Na ponovno zahtevo pooblaščenega predlagatelja predsedstvo skupščine dodeli gradivo v obravnavo zborom.

#### 141. člen

Predsedstvo skupščine dela na sejah.

Za organiziranje in pripravljane sej predsedstva skrbi predsednik skupščine.

Generalni sekretar skupščine pomaga predsedniku skupščine pri organiziranju in pripravljanju sej predsedstva skupščine, skrbi za zapisnike teh sej in za izvajanje sklepov predsedstva skupščine.

#### 142. člen

Predsedstvo skupščine opravlja naloge in zadeve s svojega delovnega področja na podlagi dogovarjanja z zavzemanjem stališč in s sprejemanjem sklepov o določenih zadevah.

Predsedstvo skupščine obvešča javnost o svojem delu, o svojih sklepih in stališčih glede zadev, ki jih je obravnavalo.

#### 143. člen

Za svoje poslovanje in notranjo organizacijo dela si predsedstvo skupščine lahko v skladu s tem poslovníkom predpiše svoj poslovnik.

#### 144. člen

Generalni sekretar skupščine organizira, vodi in usklajuje delo služb skupščine pri opravljanju nalog in zadev za potrebe delegatov, zborov, delovnih teles skupščine in zborov in predsedstva skupščine ter skrbi za usklajeno delovanje teh služb.

Pri izvajanju svojih nalog sodeluje generalni sekretar skupščine s sekretarji zborov.

Generalni sekretar skupščine skrbi za objavljanje zakonov in drugih aktov skupščine in njenih teles in opravlja druge zadeve, določene z zakonom in s tem poslovníkom.

Generalni sekretar skupščine pripravi predlog predračuna sredstev za delo skupščine in njenih služb.

Za svoje delo je generalni sekretar skupščine odgovoren skupščini.

### VIII. DELOVNA TELESA SKUPŠČINE IN ZBOROV

#### 1. Splošne določbe

##### 145. člen

Skupščina in njeni zbori lahko ustanovijo komisije, odbore in druga delovna telesa.

Komisije skupščine se ustanovijo s tem poslovníkom za proučevanje zadev, ki so skupnega pomena za vse zore skupščine; lahko pa se ustanovijo tudi s posebnim odlokom skupščine.

Odbori zborov se lahko ustanovijo za proučevanje sistemskih vprašanj, določenih skupnih vprašanj ali za proučevanje posameznih zadev.

Odbor zborov se ustanovi s posebnim odlokom zborov, ko se obravnava zakon ali drug akt v zboru oziroma ko se obravnava v zboru posamezna zadeva; lahko pa se ustanovi tudi s poslovníkom zborov za proučevanje vprašanj, ki so trajnejšega pomena za delo zborov.

Dva ali vsi trije zbori lahko ustanovijo tudi skupna delovna telesa.

Skupna delovna telesa lahko ustanovijo tudi zbori in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike za zadeve, v katerih te skupščine enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine.

Odlok o ustanovitvi delovnih teles določa njihove naloge, pooblastila in njihovo sestavo.

Delovna telesa morajo biti sestavljena tako, da bodo lahko opravila naloge, za katere so bila ustanovljena.

Ko odbor, ki se ustanovi s posebnim odlokom zborov, opravi nalogo, za katero je bil ustanovljen, preneha delati.

##### 146. člen

Komisije skupščine, odbori zborov in druga delovna telesa skupščine in zborov (v nadaljnjem besedilu: delovna telesa) se ustanovijo z nalogo, da: ugotavljajo in obravnavajo pobude, predloge, mnenja in pripombe, ki jih delovni ljudje in občani izražajo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in se nanašajo na delo skupščine; ugotavljajo in obravnavajo stališča in pobude delegacij in konferenc delegacij glede posameznih zadev, o katerih odločajo zbori, razloge zanje in stopnjo doseženega soglasja; pripravljajo, proučujejo in obravnavajo predloge za izdajo zakonov, zakonske osnutke in zakonske predloge ter druge splošne akte skupščine, pri čemer skrbijo zlasti, da so stališča delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in stališča, ki so se izoblikovala v zborih, izražena v predloženih aktih oziroma predvidenih rešitvah; spremljajo izvajanje politike, ki jo je določila skupščina; ugotavljajo stanje na posameznih področjih družbenega življenja ter spremljajo izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov skupščine; dajejo pobude, predloge in mnenja izvršnemu svetu in republiškim upravnim organom in organizacijam; proučujejo druge zadeve iz pristojnosti zborov.

##### 147. člen

Da bi bile dosežene strokovno najustreznejše rešitve, delovna telesa skrbijo, da so v obravnavo in pripravo posameznih gradiv vključene tudi znanstvene in strokovne organizacije oziroma znanstveni in strokovni delavci.

Delovna telesa lahko predlagajo zboru, da se določeno vprašanje na dnevni red seje zborov oziroma da naj zbor določenega vprašanja ne obravnava na seji, ker še ni dovolj proučeno.

##### 148. člen

Zaradi seznanjanja s posameznimi problemi, z razlogi za določene rešitve, z razlikami ali da ugotovijo ustreznost in pravilnost posameznih rešitev, se delovna telesa povezujejo s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi in njihovimi de-



legacijami oziroma drugimi, ki so obravnavali določene zadeve. Delovna telesa lahko povabijo delegate iz temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, predlagatelje, družbenopolitične organizacije, Gospodarsko zbornico Slovenije in izvršni svet, kolikor ni sam predlagatelj, da skupaj z njimi razpravljajo o teh zadevah.

Delovna telesa lahko predlagatelje izraženih interesov smeric in stališč povabijo tudi na svoje seje, da skupaj z njimi in predlagateljem akta obravnavajo izražena stališča, zlasti pa razlike med njimi.

#### 149. člen

Ko delovna telesa ugotovijo na podlagi vseh razprav, kako so usklajena različna stališča glede zadeve, ki je na dnevnem redu seje zborov, poročajo o tem zborom, prav tako pa tudi o svojih stališčih, mnenjih, pripombah in predlogih, o možnih alternativnih rešitvah k tej zadevi ter o stališčih, mnenjih, pripombah in predlogih, ki na njihovih sejah niso dobili širše oziroma večinske podpore.

#### 150. člen

V zvezi z zadevami, ki so na dnevnem redu seje zbora oziroma zborov in glede katerih so delovna telesa dala svoja poročila, se za poročanje na sejah zborov določi poročevalec izmed članov delovnega telesa, ki na seji zbora oziroma zborov pojasni stališča, mnenja, predloge in pripombe delovnega telesa.

Poročevalec se na seji zbora izreče v imenu delovnega telesa o stališčih, mnenjih, predlogih in pripombah v poročilu; brez pooblastila delovnega telesa pa ne more spremeniti ali umakniti poročila.

#### 151. člen

Če se med obravnavo pojavi vprašanje, o katerem delovno telo ni zavzelo svojega stališča, lahko zbor zahteva, naj se obravnava o tem vprašanju odloži, da bo delovno telo zavzelo o njem svoje stališče ali pa v takem primeru ustanovi delovno skupino izmed delegatov v zboru. V tej skupini sodeluje predlagatelj in predstavnik izvršnega sveta, če izvršni svet ni sam predlagatelj.

#### 152. člen

Delovna telesa, ki spremljajo stanje na posameznih področjih, v okviru svoje pristojnosti sodelujejo z izvršnim svetom in njegovimi telesi ter republiškiimi upravnimi organi in organizacijami pri obravnavanju zadev in pripravljanju rešitev v zvezi s pobudami in predlogi delegacij še pred oblikovanjem takih zadev in rešitev na sejah izvršnega sveta in njegovih teles oziroma v republiških upravnih organih in organizacijah oziroma še pred njihovo predložitvijo skupščini.

V ta namen je treba zagotoviti medsebojno izmenjavo mnenj in druge oblike medsebojnega obveščanja.

#### 153. člen

Delovno telo ima predsednika, podpredsednika in določeno število članov.

Predsednik delovnega telesa organizira in vodi delo takega telesa.

Predsednik daje pobudo za obravnavanje zadev, za katere je pristojno delovno telo; skrbi za obveščanje članov delovnega telesa o zadevah, za katere je pristojno delovno telo; sodeluje s predsedniki zborov in drugih delovnih teles in s funkcionarji, ki vodijo republiške upravne organe in organizacije; pripravlja in sklicuje seje, predlaga dnevni red sej in jim predseduje; usmerja delo strokovne službe delovnega telesa; skrbi za izvajanje sprejetih dogovorov in sklepov delovnega telesa in opravlja druge zadeve, ki jih določa ta poslovnik, poslovnik zbora ali odlok o ustanovitvi delovnega telesa.

#### 154. člen

Delovno telo dela na sejah.

Seje sklicuje predsednik na pobudo delegacij, na lastno pobudo, na pobudo članov delovnega telesa oziroma delegatov

v zboru. Predsednik pa je dolžan sklicati sejo, če to zahtevajo predsednik skupščine, predsedstvo skupščine, predsednik zbora, če to predlaga tretjina članov delovnega telesa ali če to predlaga zbor oziroma delegati v zboru.

V zahtevi oziroma v predlogu za sklic seje se navedejo zadeve, ki jih je treba dati na dnevni red seje delovnega telesa.

Če predsednik delovnega telesa ne skliče seje, ki jo je dolžan sklicati, jo skliče predsednik skupščine oziroma predsednik zbora.

Delovno telo lahko dela, če je na seji navzoča večina članov.

#### 155. člen

Delovno telo obravnava zadeve, za katere je pristojno, na lastno pobudo, mora pa obravnavati vsako zadevo, za katero je pristojno, če to zahtevajo predsednik skupščine, predsedstvo skupščine, predsednik zbora, če to predlaga zbor oziroma delegati v zboru, ali če to predlaga tretjina članov delovnega telesa.

#### 156. člen

Delovno telo lahko zahteva od izvršnega sveta ali republiškega upravnega organa oziroma organizacije, da njegovi predstavniki obrazložijo stališča, kadar je na dnevnem redu njegove seje predlog izvršnega sveta oziroma kadar razpravljajo o zadevah z delovnega področja republiškega upravnega organa oziroma organizacije.

Predstavnik izvršnega sveta ima na seji delovnega telesa pravico razpravljati in se opredeljevati v okviru svojih pooblastil. To pravico ima tudi, če izvršni svet ni predlagatelj akta.

Predstavnik republiškega upravnega organa oziroma organizacije ima na seji delovnega telesa pravico razpravljati o zadevi z delovnega področja tega organa oziroma organizacije.

Pravico do udeležbe in razpravljanja na seji delovnega telesa imajo tudi drugi predstavniki predlagatelja predloga, ki ga delovno telo obravnava na seji.

#### 157. člen

Delovno telo lahko zahteva od izvršnega sveta obvestila o vprašanjih, ki so na dnevnem redu seje delovnega telesa, če se nanaša na delovno področje izvršnega sveta.

Delovno telo ima pravico zahtevati od republiških upravnih organov oziroma organizacij obvestila in pojasnila ter druge podatke, ki jih potrebuje za delo.

Delovno telo ima pravico zahtevati taka obvestila in podatke tudi od samoupravnih organizacij in skupnosti, ki na podlagi zakona izvršujejo javna pooblastila v zadevah, pomembnih za republiko, če se nanašajo na njihovo dejavnost pri izvrševanju javnih pooblastil.

#### 158. člen

Delovno telo lahko povabi na svoje seje člane delegacij, delegate skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, člane delegacije v Zboru republik in pokrajin in delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in drugih družbenih organizacij, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, društev, znanstvenih in strokovnih organizacij ter tudi znanstvene, strokovne in javne delavce, da bi dali svoje mnenje o zadevah, ki se obravnavajo na seji.

### 2. Komisije skupščine

#### 159. člen

Predsednik, podpredsednik in člani komisije se volijo iz vrst delegatov zborov tako, da je v vsaki komisiji enako število delegatov iz vsakega zbora.

V odloku o ustanovitvi komisije se lahko izjemoma določi, da je v komisiji število delegatov iz posameznih zborov različno, pri čemer pa mora biti najmanj en delegat iz vsakega zbora.

Člani posameznih komisij se lahko na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve imenujejo tudi



izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev, vendar število teh članov ne more biti večje od števila članov delegatov iz zborov.

Ce to določa ta poslovnik, so člani komisije tudi tisti, ki jih delegira republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

#### 160. člen

Predsednika, podpredsednika in člane vseh ali posamezne komisije volijo zbori skupščine enakopravno.

Predsednik, podpredsednik in člani komisije se volijo za štiri leta, razen če ni v odloku o ustanovitvi komisije določeno, da se volijo za krajši čas.

#### 161. člen

Predsednik, podpredsednik in vsi ali posamezni člani komisije so lahko razrešeni še pred potekom časa, za katerega so bili izvoljeni.

Vsak zbor lahko razreši še pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen, člana komisije, ki je bil izvoljen izmed delegatov v zboru, vsi trije zbori enakopravno pa tudi posameznega člana komisije, ki je bil imenovan v komisijo izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev.

Vsak zbor lahko izvoli namesto člana komisije, ki je bil izvoljen izmed delegatov v tem zboru in mu je prenehala funkcija, novega člana; vsi trije zbori enakopravno pa lahko imenujejo namesto člana komisije, ki je bil imenovan v komisijo izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev in mu je prenehala funkcija, novega člana.

O novih članih komisije, ki jih izvoli zbor, obvesti predsednik zbora predsednika skupščine in predsednika ustrezne komisije.

#### 162. člen

Člani delovnih skupin in drugih delovnih teles, ki jih ustanovijo komisije skupščine, se imenujejo izmed članov teh komisij in delegatov ter znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev.

#### 163. člen

Za zbiranje podatkov v zvezi z zadevami, ki jih obravnava, lahko opravlja komisija ankete in poizvedbe ter v ta namen zahteva od državnih organov in organizacij potrebne podatke, spise in druge listine, ne more pa imeti preiskovalnih ali drugih sodnih funkcij.

#### 164. člen

Komisija sodeluje z drugimi komisijami skupščine ter z delovnimi telesi njenih zborov v zadevah skupnega pomena in ima lahko s temi telesi skupne seje.

#### 165. člen

Skupščina ima naslednje komisije:

— Komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve;

- Komisijo za mednarodne odnose;
- Zakonodajno-pravno komisijo;
- Komisijo za narodnosti;
- Komisijo za pravosodje;
- Komisijo za vprašanja borcev NOV;
- Komisijo za družbeno nadzorstvo;
- Komisijo za vloge in pritožbe.

a) Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve

#### 166. člen

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve obravnava temeljna vprašanja s področja kadrovske politike in vsa vprašanja iz pristojnosti skupščine, ki so v zvezi z volitvami, imenovanji, razrešitvami in administrativnimi zadevami.

Pri izpolnjevanju svojih nalog pripravlja komisija v sodelovanju z organi in organizacijami, zainteresiranimi za rešitev kadrovskega vprašanja in administrativnih zadev, predloge in mnenja in jih daje pristojnim zborom.

#### 167. člen

V mejah nalog s področja temeljnih vprašanj kadrovske politike skrbi komisija, da se izvajajo ustavna načela in družbene norme, ki se nanašajo na kadrovske politiko, predlaga ukrepe za njihov napredek ter spodbuja dejavnost vseh organov in organizacij v zvezi z reševanjem vprašanj o stanju kadrov in o potrebah po njih.

#### 168. člen

V mejah svojih nalog s področja volitev, imenovanj, razrešitev in administrativnih zadev, ki so v pristojnosti skupščine, komisija zlasti:

— pripravlja in daje zborom skupščine predloge za izvolitev oziroma imenovanje in razrešitev funkcionarjev skupščine ter predloge za sestavo delovnih teles skupščine in njenih zborov, članov izvršnega sveta skupščine, republiških sekretarjev in predsednikov republiških komitejev, lahko pa pripravi in da predloge tudi za sestavo drugih teles skupščine;

— obravnava predloge, ki jih dobi skupščina za izvolitev oziroma imenovanje funkcionarjev iz njene pristojnosti, s stališča, ali so izpolnjeni pogoji za posamezno funkcijo in ali je bil upoštevan postopek, po katerem se pripravijo predlogi za njihovo izvolitev oziroma imenovanje ter predlogi za njihovo razrešitev, in daje pristojnim zborom mnenje o takih predlogih;

— sodeluje z ustrezno komisijo Skupščine SFRJ glede izvolitve oziroma imenovanja in razrešitve funkcionarjev Skupščine SFRJ in njenih teles ter zveznih upravnih organov in organizacij ter pri pripravljanju in obravnavanju predlogov glede teh funkcionarjev;

— daje zborom skupščine predloge za izvolitev, imenovanje in razrešitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije, predsednika in sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije, predsednikov, sodnikov in sodnikov porotnikov okrožnih sodišč in okrožnih gospodarskih sodišč v SR Sloveniji ter predloge za izvolitev, imenovanje in razrešitev javnega tožilca SR Slovenije ter drugih javnih tožilcev v republiki, ki jih določa zakon, družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, republiškega javnega pravobranilca in drugih republiških funkcionarjev in članov organov upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, ki jih določa ustava, zakon ali drug akt skupščine;

— daje zborom skupščine predloge za soglasje k imenovanju drugih funkcionarjev, ki jih določa zakon;

— sodeluje pri sprejemanju družbenega dogovora o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatom in voljenim ali imenovanim funkcionarjem;

— opravlja druge zadeve, ki jih določajo predpisi in ta poslovnik.

Predpisi, ki jih izdaja komisija s področja administrativnih zadev, se objavljajo v Uradnem listu SRS.

#### 169. člen

Komisija ima petnajst članov. Po štirje člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine, tri člane pa delegira Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

b) Komisija za mednarodne odnose

#### 170. člen

Komisija za mednarodne odnose:

— spremlja, proučuje in obravnava vprašanja s področja političnih, gospodarskih, kulturnih, znanstvenih in drugih odnosov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije s tujino ter vprašanja, ki zadevajo položaj in razvoj slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in Slovencev v tujini;



— daje pristojnim zborom skupščine in drugim telesom skupščine predloge za urejanje vprašanj s področja mednarodnih odnosov ter poročila in mnenja v zvezi z akti, soglasji in drugimi vprašanji s tega področja;

— skrbi za informiranje delegatov v zborih skupščine o mednarodnih odnosih;

— spremlja delo republiških upravnih organov, zlasti izvajanje v skupščini sprejete politike in izvrševanje predpisov in drugih aktov s področja mednarodnih odnosov ter obravnava vprašanja v zvezi s sodelovanjem občin, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti v SR Sloveniji z ustreznimi tujimi in mednarodnimi organi in organizacijami ter teritorialnimi enotami tujih držav;

— opravlja druge zadeve, ki jih določajo predpisi in ta poslovnik.

#### 171. člen

Komisija ima sedemnajst članov. Po štirje člani komisije se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine, pet članov komisije pa se imenuje izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev s področja zunanje politike in mednarodnih odnosov.

#### c) Zakonodajno-pravna komisija

#### 172. člen

Zakonodajno-pravna komisija obravnava zaradi skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in zaradi pravne obdelave:

— zakone in druge akte, ki jih sprejema skupščina in njeni zbori, in daje pristojnim zborom o tem poročila s svojimi mnenji in predlogi;

— amandmaje k predlogu zakona ali drugega splošnega akta skupščine;

— predloge za izdajo zveznih zakonov in predloge teh zakonov in drugih aktov, ki se sprejemajo na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin;

— splošne akte samoupravnih organizacij, ki jih potrjuje ali h katerim daje svoje soglasje skupščina, in daje mnenja, pripombe in predloge pristojnim zborom;

— predloge in zahteve za obvezno razlago zakonov in drugih aktov skupščine in daje mnenja o tem oziroma predlaga pristojnim zborom obvezno razlago;

— skupaj s pristojnimi telesi skupščine in zborov odgovore na predloge in obvestila, ki jih zahteva Ustavno sodišče SR Slovenije ali Ustavno sodišče Jugoslavije od skupščine.

#### Zakonodajno-pravna komisija:

— spremlja graditev pravnega sistema in daje mnenja in predloge o načelnih vprašanjih te vrste;

— opozarja na potrebo po izdaji ali spremembi zakonov in drugih splošnih aktov;

— daje mnenja in predloge pristojnim zborom skupščine o besedilu družbenega dogovora, kadar skupščina sodeluje pri sklepanju družbenega dogovora in pri prevzemanju ustreznih obveznosti;

— predlaga pristojnim zborom, naj začnejo postopek za presojo ustavnosti zveznega zakona pred Ustavnim sodiščem Jugoslavije;

— daje predsedstvu skupščine na njegovo zahtevo mnenja v zvezi s pristojnostmi zborov skupščine in mnenja v zvezi z razlago poslovnika skupščine;

— sodeluje pri pripravljanju programov zakonodajne dejavnosti skupščine;

— določa prečiščena besedila zakonov in drugih aktov skupščine, če je z zakonom ali drugim aktom za to pooblaščen, in skrbi za njihovo objavo;

— opravlja druge zadeve, določene s tem poslovníkom.

#### 173. člen

Komisija ima trinajst članov. Po trije člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine, štirje člani komisije pa se imenujejo izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev s področja pravnih znanosti.

V komisiji sodelujejo kot člani tudi po trije delegati ustrezne skupščine samoupravne interesne skupnosti za ob-

močje republike, kadar le-ta odloča enakopravno s pristojnimi zbori skupščine.

#### č) Komisija za narodnosti

#### 174. člen

#### Komisija za narodnosti:

— obravnava vprašanja, ki zadevajo narodnostni značaj, položaj, pravice in razvojne možnosti italijanske oziroma madžarske narodnosti, zlasti pa obravnava vprašanja v zvezi z razvojem vzgoje in izobraževanja, tiska, drugih sredstev javnega obveščanja in razvojem drugih oblik kulturno prosvetne dejavnosti italijanske oziroma madžarske narodnosti in usposabljanjem kadrov, ki so pomembni za uresničevanje položaja in pravic narodnosti, ter vprašanja v zvezi z zagotavljanjem v ta namen potrebne pomoči;

— obravnava vprašanja razvoja stikov med italijansko in madžarsko narodnostjo in njunima matičnima narodoma zaradi pospeševanja kulturnega in jezikovnega razvoja narodnosti;

— predlaga ukrepe za uresničevanje pravic iz prve in druge alineje tega člena;

— opravlja druge zadeve, določene s predpisi in s tem poslovníkom.

#### 175. člen

Komisija ima dvanajst članov, izvoljenih izmed delegatov v zborih. Med njimi je enako število pripadnikov slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti.

#### d) Komisija za pravosodje

#### 176. člen

#### Komisija za pravosodje:

— spremlja in proučuje vprašanja pravosodnega sistema;

— spremlja in proučuje družbenopolitično problematiko na področju pravosodja glede utrjevanja ustavnosti, zakonitosti in varovanja svoboščin in pravic človeka in občana in pravic samoupravnih organizacij in skupnosti;

— spremlja in proučuje sistem varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine v zvezi s samoupravnim sostvom;

— daje zborom poročila in mnenja o vprašanjih s področja pravosodja;

— daje zborom predloge za zakonske in druge rešitve vprašanj s področja pravosodja;

— opravlja druge zadeve, določene s tem poslovníkom.

#### 177. člen

Komisija ima trinajst članov. Po trije člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine, štirje člani komisije pa se imenujejo izmed znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev.

#### e) Komisija za vprašanja borcev NOV

#### 178. člen

#### Komisija za vprašanja borcev NOV:

— spremlja in proučuje problematiko borcev NOV, vojaških invalidov, španskih borcev, predvojnih revolucionarjev, borcev za severno mejo in slovenskih vojnih dobrovoljcev, žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in vojnega materiala;

— predlaga ukrepe za izpopolnitev sistema družbene skrbi za te osebe;

— spremlja, proučuje in obravnava položaj in probleme borcev NOV, vojaških invalidov, španskih borcev, predvojnih revolucionarjev, borcev za severno mejo in slovenskih vojnih dobrovoljcev, žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in vojnega materiala in daje predloge za njihovo reševanje;

— obravnava predloge zakonov in drugih aktov s tega področja;

— opravlja druge zadeve, določene s tem poslovníkom.



Komisija ima devet članov. Po trije člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine.

**f) Komisija za družbeno nadzorstvo**

**180. člen**

Komisija za družbeno nadzorstvo:

— obravnava splošna vprašanja v zvezi z izvajanjem politike, izvrševanjem zakonov in drugih splošnih aktov skupščine glede razpolaganja z družbenimi sredstvi in delitve dohodka, kakor tudi glede načina uresničevanja pravic in dolžnosti državnih organov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti;

— sodeluje s samoupravnimi organi in organi samouprave kontrole v organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, z družbenim pravobranilcem samoupravljanja ter z drugimi organi družbene skupnosti;

— obvešča zbere o svojih ugotovitvah in predlaga določene ukrepe oziroma sprejem aktov, ki se nanašajo na razvijanje odgovornosti in socialističnih norm pri samoupravljanju, poslovanju in pri razpolaganju z družbenimi sredstvi in jim predlaga ukrepe za izvrševanje funkcije družbenega nadzorstva;

— predlaga zborom obravnavanje posameznih vprašanj in sprejem ukrepov za preprečevanje pojavov v organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki imajo lahko škodljive posledice za splošne družbene interese.

**181. člen**

Komisije skupščine ter odbori zborov, ki spremljajo izvajanje politike in izvrševanje aktov skupščine glede razpolaganja z družbenimi sredstvi in delitvijo dohodka, opozarjajo komisijo na pojave, ki bi jih bilo treba obravnavati pri opravljanju nadzorstva.

Komisija opravlja zadeve iz svoje pristojnosti tudi na podlagi opozoril občanov in samoupravnih organov.

**182. člen**

Komisija ima devet članov. Po trije člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine.

**g) Komisija za vloge in pritožbe**

**183. člen**

Komisija za vloge in pritožbe:

— obravnava vloge, predloge in zahteve, v katerih občani in organizacije predlagajo izdajo ali spremembo zakona ali drugega splošnega akta za ureditev vprašani splošnega pomena, kolikor ni drugače določeno glede predlogov in zahtev, ki jih dajo nekateri organi in organizacije;

— po lastni presoji pošilja predloge in zahteve pristojnim telesom skupščine;

— obravnava pritožbe, ki se nanašajo na posamične zadeve, jih po potrebi preizkuša po ustreznih organih, ukrepa pri pristojnih organih, da rešijo take zadeve po veljavnih predpisih in obvešča o tem vlagatelje oziroma pritožnike;

— proučuje prošnje, pritožbe in druge vloge, ki jih pošiljajo občani in organizacije skupščini in njenim telesom, in ugotavlja vzroke zanje;

— obvešča ustrezna telesa skupščine o pojavih, ki nastajajo pri uporabi zakonov, in jim predlaga ustrezne ukrepe;

— opravlja druge zadeve, določene s tem poslovníkom.

**184. člen**

Komisija daje pristojnemu zboru oziroma zborom poročila o svojih ugotovitvah in predloge, kaj bi bilo treba ukreniti.

Če ugotovi komisija pri obravnavanju vloge, da je bilo delo državnega organa ali delo organizacije nezakonito ali očitno nepravilno, obvesti o ugotovitvah pristojni zbor oziroma zbere ter izvršni svet.

Komisija ima dvanajst članov. Po štirje člani se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru skupščine.

**186. člen**

Strokovne in druge zadeve za komisijo opravlja posebna strokovna služba za vloge in pritožbe, ki je v sestavi sekretariata skupščine; vodja službe je sekretar komisije.

**187. člen**

Služba za vloge in pritožbe opravlja tudi strokovne zadeve v zvezi s preizkušanjem vlog, prošenj in pritožb, ki jih skupščini pošiljajo ali odstopajo predsednik republike, Predsedstvo SFRJ, Skupščina SFRJ, Predsedstvo republike, izvršni svet in družbenopolitične organizacije ter druga telesa, pristojna za reševanje vlog, prošenj in pritožb.

**IX. DELEGACIJA SKUPŠČINE V ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN IN DELEGATI IZ SR SLOVENIJE V ZVEZNEM ZBORU SKUPŠČINE SFRJ**

**1. Delegacija skupščine v Zboru republik in pokrajin**

**188. člen**

Delegacijo Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ (v nadaljnjem besedilu: delegacija) sestavljajo delegati, ki jih izvolijo delegati vseh zborov skupščine.

Prek delegacije skupščina uresničuje svoje z ustavo določene pravice in dolžnosti v Skupščini SFRJ.

Zaradi medsebojnega seznanjanja z mnenji, pripombami in predlogi oziroma stališči, sporazumnega iskanja rešitev o vprašanjih, glede katerih dajejo skupščine republik in avtonomnih pokrajin soglasje, in tudi zaradi seznanjanja z drugimi vprašanji skupnega pomena sodeluje delegacija v Zboru republik in pokrajin in njegovih delovnih telesih z delegacijami skupščin drugih republik in avtonomnih pokrajin.

Delegacija se sestaja in obravnava zadeve, ki so pomembne za njeno delo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in v skupščini, zavzema in posreduje stališča k zadevam, ki jih obravnava in o njih odloča Zbor republik in pokrajin, in se dogovarja o načinu svojega vključevanja v razprave o zadevah, ki jih obravnava Zbor republik in pokrajin.

Ko opravlja delegacija naloge iz prejšnjega odstavka, lahko povabi na svoje sestanke funkcionarje skupščine, funkcionarje izvršnega sveta in republiških upravnih organov in organizacij, družbenopolitičnih organizacij, Gospodarske zbornice Slovenije in predstavnike drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

**189. člen**

Delegacija in njeni člani morajo biti pravočasno obveščeni o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihovo delo, zlasti pa o vprašanjih, o katerih se razpravlja in odloča v skupščini; sodelujejo na sejah zborov in drugih delovnih teles skupščine in zborov, kadar razpravljajo o aktih iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin; sodelujejo pri sprejemanju stališč in zaradi oblikovanja skupnih rešitev seznanjajo zbere in delovna telesa o stališčih delegacij skupščin drugih republik in pokrajin.

Delegacija in njeni člani lahko predlagajo, da zbori sprejmejo stališča o posameznih vprašanjih ali o amandmajih, o katerih se bo odločalo v Zboru republik in pokrajin. Pred obravnavo v zborih se mora o tem izjasniti tudi izvršni svet.

**190. člen**

Delegacija obvešča skupščino o delu Zbora republik in pokrajin, o svojem delu in o delu svojih članov v zvezi z zadevami, ki jih obravnava Zbor republik in pokrajin, in o stališčih delegacij skupščin drugih republik in pokrajin o teh



zadevah ter seznanja skupščino o splošnih vprašanjih in problemih, s katerimi se seznani pri svojem delu v Skupščini SFRJ.

#### 191. člen

Delegacija seznanja s svojim delom tudi Predsedstvo republike.

Pri svojem delu upošteva delegacija tudi stališča Predsedstva republike.

#### 192. člen

Delegacija ima vodjo delegacije, ki ga na predlog Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije imenujejo izmed sebe njeni člani.

Predsednik skupščine obvesti predsednika Zbora republik in pokrajin, predsednike zborov skupščine in predsednika izvršnega sveta o imenovanju vodje delegacije.

Vodja delegacije predstavlja delegacijo in sklicuje njene sestance ter v njenem imenu vabi druge udeležence sestankov.

Sestanke delegacije lahko sklicuje tudi predsednik skupščine.

Vodja delegacije sodeluje na sejah predsedstva skupščine, kadar obravnava zadeve, ki so pomembne za delo delegacije.

Delegacija ima sekretarja, ki ga imenujejo njeni člani na predlog Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

#### 193. člen

Skupščina zagotavlja delegaciji in njenim članom pogoje za opravljanje njihovega dela v skupščini in v Zboru republik in pokrajin.

Delegacija lahko zahteva od izvršnega sveta in republiških upravnih organov in organizacij potrebna gradiva in podatke, od strokovnih služb skupščine pa strokovno pomoč.

### 2. Delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ

#### 194. člen

Kadar Zvezni zbor Skupščine SFRJ obravnava predlog zakona, drugega predpisa ali splošnega akta oziroma drugo vprašanje splošnega pomena za republiko oziroma avtonomno pokrajino po posebnem postopku, lahko delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ predlagajo pristojnim zborom skupščine, da sprejmejo stališča o takem aktu oziroma vprašanju. Pred sejami zborov skupščine, na katerih le-ti sprejmejo stališča o takem aktu oziroma vprašanju, da svoje mnenje izvršni svet.

#### 195. člen

Skupščina lahko da na predlog delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ mnenje k predlogu zakona ali drugega splošnega akta ali k posamezni zadevi, ki se obravnava in o kateri se odloča v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

#### 196. člen

Zaradi povezave s predsedstvom skupščine oziroma s predsedniki zborov in drugih teles skupščine in zborov, z vodjo delegacije skupščine v Zboru republik in pokrajin in zaradi koordinacije pri delu med Zveznim zborom in njegovimi delovnimi telesi in zbori skupščine in njihovimi delovnimi telesi, zaradi organiziranega vključevanja delegatov iz SR Slovenije v delo v Zveznem zboru in zaradi opravljanja drugih zadev po pooblastilu delegatov lahko določijo delegati iz SR Slovenije izmed sebe svojega vodjo.

#### 197. člen

Določbe tega poslovnika o delegaciji skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ se smiselno uporabljajo za delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

## X. IZVRŠNI SVET, REPUBLIŠKI UPRAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

### 1. Izvršni svet

#### a) Sodelovanje izvršnega sveta pri delu skupščine

#### 198. člen

Pri izvrševanju svojih, z ustavo SR Slovenije in zakonom določenih funkcij izvršni svet:

- predlaga skupščini določanje politike ter izdajo zakonov in drugih splošnih aktov;

- daje skupščini mnenja o predlogih zakonov in drugih splošnih aktov, ki jih pošljejo skupščini pooblašeni predlagatelji, in lahko predlaga amandmaje k predlogom teh aktov;

- predlaga pristojnim zborom obravnavanje stanja, pojavov in problemov v zvezi z izvajanjem politike, ki jo je določila skupščina, in izvrševanjem zakonov in drugih predpisov ter splošnih aktov skupščine in lahko predlaga pristojnim zborom, da sprejmejo stališče o teh vprašanjih;

- daje skupščini mnenja k zakonom oziroma drugim splošnim aktom, za katere je po ustavi SFRJ določeno, da jih sprejema Skupščina SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in pokrajin; na zahtevo skupščine pa tudi mnenja k drugim zveznim zakonom in splošnim aktom, ki so poslani skupščini v obravnavo;

- daje skupščini mnenja in predloge o samoupravnih in drugih aktih samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je z zakonom določeno, da jih potrjuje oziroma daje k njim svoje soglasje skupščina;

- sme zahtevati, da pristojni zbor prouči določena vprašanja in predlagati, da sprejme o teh vprašanjih pristojni zbor stališča;

- ima pravico in dolžnost sodelovati na sejah skupščinskih teles in prek predstavnikov pojasnjevati svoja stališča o posameznih vprašanjih, ki so na dnevnem redu teh sej; daje odgovore na vprašanja delegatov;

- lahko predlaga pristojnemu zboru skupščine, da se odloži obravnavanje predloga zakona ali drugega splošnega akta skupščine ali da se zaradi obravnave določenega vprašanja sestavi skupna komisija iz članov pristojnega zbora skupščine in članov izvršnega sveta ali da se skliče seja pristojnega zbora skupščine, na kateri bi razložil svoja stališča.

#### 199. člen

Izvršni svet obvešča delovna telesa skupščine in zborov o pripravah zakonov ali drugih splošnih aktov v izvršnem svetu in jim omogoča sodelovanje pri pripravah.

#### 200. člen

Izvršni svet seznaja skupščino z aktualnimi problemi izvajanja politike in izvrševanja zakonov in z drugimi vprašanji iz svoje pristojnosti.

#### 201. člen

Izvršni svet sodeluje po svojem predstavniku pri delu delovnih teles skupščine in zborov, kadar ti obravnavajo predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek ali zakonski predlog ali drug akt skupščine, ki ga je sam predlagal oziroma ki ga je dal drug predlagatelj. Predstavnik izvršnega sveta pojasni na seji teh teles stališče izvršnega sveta.

#### 202. člen

Da se zagotovi sodelovanje skupščine in zborov ter njihovih delovnih teles z izvršnim svetom, obveščajo ta telesa izvršni svet o svojih sejah, njihovem dnevnem redu ter o sprejetih sklepih in mu pošiljajo potrebna gradiva.

#### b) Predstavljanje izvršnega sveta v skupščini

#### 203. člen

Splošno pravico predstavljati izvršni svet v skupščini in njenih telesih ima predsednik izvršnega sveta.



Izvršni svet lahko določi svojega člana, da ga predstavlja glede posameznega vprašanja v skupščini ali v njenih telesih.

Izvršni svet lahko določi svoje posamezne člane za stalne predstavnike v posameznih delovnih telesih ali za stalne predstavnike glede posameznih vprašanj.

Za svojega predstavnika na seji zbora ter na sejah delovnih teles lahko izvršni svet določi tudi funkcionarja, ki vodi republiški upravni organ ali organizacijo.

Za svojega predstavnika lahko določi izvršni svet tudi namestnike takih funkcionarjev.

Ko se v zborih, njihovih delovnih telesih in delovnih telesih skupščine obravnavajo zakoni in drugi akti, lahko za dajanje obvestil in pojasnil izvršni svet določi tudi pooblaščenca izmed funkcionarjev in strokovnih delavcev v izvršnem svetu ali v republiških upravnih organih.

#### 204. člen

Izvršni svet sporoči hkrati z vsakim predlogom za izdajo zakona ali drugega akta skupščine ali z osnutkom oziroma predlogom takega akta, ki ga predloži skupščini, katere svoje predstavnike in pooblaščenca je določil za posamezne pristojne zore, njihova delovna telesa in delovna telesa skupščine.

### c) Poročanje izvršnega sveta skupščini

#### 205. člen

Izvršni svet poroča skupščini na lastno pobudo ali na zahtevo zborov o svojem delu, zlasti o izvajanju politike skupščine, bodisi v celoti ali o posameznih vprašanjih; o stanju, razvoju in družbenih odnosih na vseh področjih družbenega življenja; o izvrševanju zakonov in drugih splošnih aktov, ki jih je sprejela skupščina; in o drugih zadevah, s katerimi se je ukvarjal ter o problemih, ki jih je pri tem ugotovil.

Predsedstvo skupščine lahko zahteva, naj izvršni svet poroča skupščini o vseh ali o posameznih vprašanjih iz prejšnjega odstavka tega člena.

#### 206. člen

Izvršni svet poroča skupščini o svojem delu in o drugih vprašanjih po svojem predstavniku na seji tistega zbora, v katerega področje sodi vprašanje, ali pa s pismenim poročilom, ki ga pošlje predsedniku skupščine. Predsednik skupščine pošlje poročilo predsednikom pristojnih zborov.

#### 207. člen

Poročilo izvršnega sveta skupščini obravnava na seji zbor, v katerega področje sodijo vprašanja, o katerih izvršni svet poroča.

Ko je obravnava končana, lahko zavzamejo pristojni zbori skupščine stališče o delu izvršnega sveta in o drugih vprašanjih, ki so jih obravnavali, ter določijo delovnim telesom skupščine in izvršnemu svetu obveznosti za izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov ter nove naloge in smernice za nadaljnje delo.

### č) Odgovornost izvršnega sveta

#### 208. člen

Vsak zbor lahko začne s stališča svojega delovnega področja obravnavati vprašanje o delu izvršnega sveta, zlasti o izvajanju politike in izvrševanju zakonov in drugih aktov skupščine, kot tudi o usmeritvi in uskladitvi dela republiških upravnih organov in organizacij, za kar je izvršni svet odgovoren.

Razprava o teh vprašanjih se lahko začne ob obravnavanju predlogov skupščinskih aktov, poročil o delu izvršnega sveta, predlagane interpelacije in tudi ob obravnavanju drugih zadev, o katerih razpravlja zbor.

#### 209. člen

Po obravnavi lahko zbor sprejme stališča o delu izvršnega sveta in o njegovi odgovornosti; sprejme sklepe, s katerimi se

določijo obveznosti izvršnega sveta in mu da smernice v zvezi z izvajanjem politike in z izvrševanjem zakonov in drugih splošnih aktov skupščine; postavi vprašanje zaupnice izvršnemu svetu; določi s sklepi obveznosti izvršnega sveta za sprejem določenih ukrepov, za predložitev poročil ali predlogov aktov ali za pošiljanje informativnih in drugih gradiv oziroma razveljavi in odpravi predpise in splošne akte izvršnega sveta, če so ti predpisi in splošni akti v nasprotju z ustavo SR Slovenije ali z zakonom.

#### 210. člen

Vsak zbor skupščine lahko postavi na predlog najmanj desetih delegatov v zboru vprašanje zaupnice izvršnemu svetu. Predlog zaupnice mora biti obrazložen.

Zbor najprej odloči o tem, ali se uvede postopek o vprašanju zaupnice.

Če je v zboru sprejeta odločitev, da se začne postopek o vprašanju zaupnice, obvesti predsednik zbora o tem predsednika ostalih dveh zborov.

Predsednik zbora, v katerem je bila dana pobuda za vprašanje zaupnice, navede v obvestilu iz prejšnjega odstavka tega člena razloge, zaradi katerih je bilo predlagano vprašanje zaupnice izvršnemu svetu.

#### 211. člen

Po razpravi na skupnem zasedanju glasujejo zbori o vprašanju zaupnice.

Če je na skupnem zasedanju izglasovana nezaupnica izvršnemu svetu, je izvršni svet dolžan odstopiti.

O izglasovanju nezaupnice izvršnemu svetu obvesti predsednik skupščine Predsedstvo republike.

#### 212. člen

Če izvršni svet meni, da ne bo mogel zagotoviti izvajanja določene politike ali izvrševanja zakona ali drugega splošnega akta skupščine, katerega izdaja se predlaga, ali da ne more prevzeti odgovornosti za opravljanje svoje funkcije, če ne bo sprejet predlagani zakon ali drug splošni akt, katerega izdajo predlaga, lahko postavi vprašanje zaupnice.

Vprašanje zaupnice postavi v imenu izvršnega sveta predsednik izvršnega sveta.

O vprašanju zaupnice, ki jo predlaga izvršni svet, odločajo zbori na skupnem zasedanju.

#### 213. člen

Izvršni svet lahko kolektivno odstopi.

Odstopi lahko tudi predsednik izvršnega sveta ali vsak njegov član.

Odstop predsednika ali večine članov izvršnega sveta ima za posledico odstop celotnega izvršnega sveta.

O odstopu predsednika izvršnega sveta, posameznega člana ali večine članov izvršnega sveta obvesti predsednik izvršnega sveta predsednika skupščine, ki o tem obvesti predsednike zborov. Predsedniki zborov dajo odstop predsednika izvršnega sveta, posameznega člana ali večine članov izvršnega sveta na dnevni red sej zborov.

Odstop predsednika, posameznega člana ali večine članov izvršnega sveta obravnavajo vsi zbori skupščine.

Izvršni svet, predsednik izvršnega sveta oziroma njegov član ima pravico, da svoj odstop obrazloži.

O odstopu predsednika ali večine članov izvršnega sveta obvesti predsednik skupščine tudi Predsedstvo republike.

#### 214. člen

Če odstopi predsednik ali večina članov izvršnega sveta, razrešijo zbori skupščine dolžnosti vse člane izvršnega sveta.

Če izvršni svet kolektivno odstopi ali če mu je bila izglasovana nezaupnica, opravlja izvršni svet svojo funkcijo do izvolitve novega izvršnega sveta.

### d) Postopek obravnave interpelacije



## 215. člen

Najmanj 10 delegatov v kateremkoli zboru skupščine lahko vložijo v svojem zboru interpelacijo, naj se obravnavajo posamezna politična vprašanja v zvezi z delom izvršnega sveta.

Interpelacijo vložijo pismeno. V njej morajo obrazložiti vprašanje, ki naj se obravnava na seji zbora. Interpelacijo podpišejo delegati v zboru, ki so jo vložili.

Delegati v zboru pošljejo interpelacijo predsedniku zbora.

Predsednik zbora pošlje interpelacijo takoj predsedniku izvršnega sveta, delegatom v zboru in predsedniku skupščine.

## 216. člen

Izvršni svet mora poslati predsedniku pristojnega zbora pismeno poročilo s svojimi mnenji in stališči v roku 15 dni po prejemu sporočila, da bo zbor obravnaval interpelacijo.

Interpelacija in poročilo izvršnega sveta se da na dnevni red prve prihodnje seje zbora kot posebna točka dnevnega reda.

Če izvršni svet ne pošlje poročila v roku iz prvega odstavka tega člena, se da interpelacija na dnevni red prve seje po preteku tega roka, tudi če ni dano poročilo izvršnega sveta v zvezi z interpelacijo.

## 217. člen

Predstavniki delegatov, ki so vložili interpelacijo, ima pravico na seji zbora obrazložiti interpelacijo.

Predstavniki izvršnega sveta lahko na seji zbora obrazložijo poročilo izvršnega sveta oziroma lahko da na seji zbora poročilo v zvezi z interpelacijo.

## 218. člen

Razpravo o interpelaciji lahko zbor konča s sklepom o stališčih glede obravnavanega vprašanja, s katerim lahko tudi naloži izvršnemu svetu obveznosti za izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov ter naloge in smernice za nadaljnje delo.

Predlog sklepa iz prejšnjega odstavka tega člena lahko dajo predlagatelji interpelacije ali skupina delegatov v zboru, ki jo za pripravo sklepa imenuje zbor. Zbor lahko sklene, da bo o predlogu tega akta sklepal na naslednji seji.

## 219. člen

Delegati v zboru, ki so vložili interpelacijo, jo lahko umaknejo vse do konca obravnave.

## 2. Republiški upravni organi in organizacije

### 220. člen

Skupščina in njeni zbori lahko v okviru svoje pristojnosti oziroma delovnega področja zahtevajo od republiških upravnih organov in organizacij:

- da proučijo posamezna vprašanja s svojega področja in da o tem poročajo;

- da jih obvestijo o stanju in pojavih s svojega delovnega področja;

- da pripravijo zakone in druge splošne akte, ki jih sprejema skupščina;

- da opravijo strokovna in druga opravila za potrebe skupščine, zborov in njihovih delovnih teles;

- da jim poročajo o izvajanju politike, ki jo je določila skupščina, o izvrševanju zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov skupščine in o posameznih vprašanjih s svojega delovnega področja;

- da jim posredujejo podatke, s katerimi razpolagajo ali ki so jih glede na svoje delo dolžni zbirati in evidentirati in spise in druga gradiva, ki so potrebna za delo zborov skupščine in njihovih delovnih teles.

### 221. člen

Delovna telesa skupščine oziroma zborov lahko v okviru svoje pristojnosti zahtevajo od republiških upravnih organov in organizacij:

- da jih obveščajo o stanju in pojavih z njihovega delovnega področja;

- da jim predložijo obvestila in obrazložitve glede določenih vprašanj in problemov z njihovega delovnega področja;

- da jim posredujejo podatke, s katerimi razpolagajo ali ki so jih glede na svoje delo dolžni zbirati in evidentirati, in spise in druga gradiva, ki so potrebna za delo delovnih teles.

### 222. člen

Delovna telesa skupščine oziroma zborov obveščajo republiške upravne organe in organizacije o sejah, na katerih bodo obravnavali vprašanja z njihovih delovnih področij, zaradi sodelovanja njihovih predstavnikov na teh sejah.

### 223. člen

Funkcionarji, ki vodijo delo republiških upravnih organov in organizacij, imajo pravico in dolžnost sodelovati pri delu na seji zbora skupščine in skupščine samoupravne interesne skupnosti, ki enakopravno odloča s pristojnimi zbori, če se na seji razpravlja o predlogu akta, s katerim se urejajo vprašanja z delovnega področja republiškega upravnega organa oziroma organizacije.

Funkcionarji iz prejšnjega odstavka tega člena lahko na lastno pobudo ali na zahtevo delovnega telesa skupščine oziroma zbora sodelujejo pri delu na sejah teh delovnih teles, če se na seji obravnava predlog akta, s katerim se urejajo vprašanja z delovnega področja republiškega upravnega organa oziroma organizacije, ki jo vodijo, ali drugo vprašanje z njihovega delovnega področja.

Na seji zbora in delovnega telesa skupščine oziroma zbora dajejo ti funkcionarji obvestila in pojasnila o vprašanjih, ki se obravnavajo. Na zahtevo so dolžni dati tako obvestilo in pojasnilo tudi v pisni obliki.

Zaradi rednega obveščanja zborov in njihovih delovnih teles o delu republiških upravnih organov in organizacij, o stanju, pojavih in problemih z delovnega področja teh organov oziroma organizacij in zaradi dajanja potrebnih obvestil in pojasnil, ki se obravnavajo na sejah, ima pravico na teh sejah sodelovati kot predstavnik republiškega upravnega organa oziroma organizacije tudi drug funkcionar v tem organu oziroma organizaciji, če je za to posebej določen.

### 224. člen

Funkcionarji, ki vodijo delo republiških upravnih organov in organizacij, obveščajo zore skupščine o stanju na ustreznem upravnem področju, o izvrševanju zakonov in splošnih aktov skupščine in o drugih vprašanjih s svojega delovnega področja ter o delu republiških upravnih organov oziroma organizacij, ki jih vodijo.

## XI. AKTI SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

### 1. Splošne določbe o aktih

#### 225. člen

Skupščina sprejema zakone, družbeni plan SR Slovenije, republiški proračun in republiški zaključni račun o izvršitvi republiškega proračuna, deklaracije, resolucije, priporočila, odloke in daje obvezne razlage zakonov.

Zbori skupščine lahko sprejemajo sklepe, stališča, resolucije, deklaracije in priporočila.

Skupščina sodeluje pri sklepanju družbenih dogovorov.

#### 226. člen

Zakone in druge splošne akte sprejemajo zbori združenega dela, zbor občin in družbenopolitični zbor enakopravno; zbor združenega dela in zbor občin pa tudi samostojno. Družbenopolitični zbor v okviru svoje pristojnosti sodeluje pri sprejemanju zakonov in drugih splošnih aktov s pristojnim zborom tudi tako, da sprejema stališča.

Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti enakopravno s pristojnim zborom sprejemajo zakone in druge splošne



akte skupščine, ki jih na podlagi ustave SR Slovenije in zakona določa ta poslovnik.

Obvezne razlage zakonov dajejo zbori skupščine oziroma zbori in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, ki so sodelovali pri sprejemanju zakona.

#### 227. člen

Z deklaracijo izraža skupščina splošno stališče, ki so ga zavzeli pristojni zbori do splošnih ali posameznih vprašanj, ki imajo splošen pomen za republiko kot celoto.

#### 228. člen

Z resolucijo opozarja skupščina na stanje, probleme in potrebe na področju družbenega življenja, ki so skupnega pomena za republiko, določa politiko, ki jo je treba izvajati na teh področjih, in ukrepe, ki so za to potrebni.

#### 229. člen

S priporočilom opozarja skupščina na pomen posameznih vprašanj, ki se nanašajo na izvajanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov ali na razvoj samoupravljanja in samoupravnih odnosov na določenem področju.

S priporočilom se izraža stališče skupščine glede usklajevanja samoupravnih odnosov in razvijanja medsebojnega sodelovanja organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti glede vprašanj splošnega pomena. S priporočilom skupščina tudi spodbuja samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje.

S priporočilom se predlagajo ukrepi, ki naj bi jih sprejele organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samopravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter državni organi za reševanje vprašanj v skladu z njihovimi nalogami in interesi.

Organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter državni organi, katerim je priporočilo naslovljeno, zavzamejo stališča k vprašanjem, na katere se priporočilo nanaša.

#### 230. člen

Sklepe, stališča, resolucije, deklaracije in priporočila sprejemajo v okviru svojih pristojnosti zbori enakopravno oziroma samostojno.

#### 231. člen

Odloke sprejema skupščina kot izvršilne predpise; kot akte, s katerimi izvršuje svoje pravice; ali kot akte, s katerimi ureja notranjo organizacijo in odnose v skupščini.

Odlok kot izvršilni predpis je akt, ki ga sprejme skupščina za izvršitev in konkretizacijo posameznega zakona, če je tako določeno v samem zakonu; sprejemajo ga zbori oziroma zbor, v katerega delovno področje spada tak predpis.

Odlok kot izvršilni predpis lahko sprejme tudi za administrativne zadeve pristojna komisija, če je z zakonom zanj pooblaščen.

Z odlokom kot aktom, s katerim skupščina izvršuje svoje pravice, odločajo pristojni zbori o izvolitvi, imenovanju ali razrešitvi, o potrditvi ustreznih aktov samoupravnih organizacij in skupnosti ali o soglasju k takim aktom o soglasju k predlogom zakonov oziroma drugih splošnih aktov, ki jih sprejema Skupščina SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin, ter o drugih pravicah, ki jih ima skupščina po ustavi SR Slovenije, po zakonu in tem poslovniku.

Odloke, s katerimi urejajo svojo notranjo organizacijo in odnose v skupščini, sprejemajo zbori in delovna telesa skupščine in zborov.

#### 232. člen

Zbori lahko v mejah svojega delovnega področja s sklepi ugotavljajo stanje in zavzemajo stališča v zvezi z vprašanji, ki so jih obravnavali, nalagajo obveznosti izvršnemu svetu in

republiškimi upravnimi organom in organizacijam glede priprave oziroma spremembe zakonov in drugih aktov ali opravljanja drugih zadev z njihovega delovnega področja in dajejo soglasje k predlogom za izdajo in osnutkom zakonov oziroma drugih splošnih aktov, ki jih sprejema Skupščina SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin. Ti sklepi se predložijo organom, na katere se nanašajo, in se objavijo v Uradnem listu SRS, razen sklepov o soglasju k predlogom za izdajo in osnutkom zakonov oziroma drugih splošnih aktov, ki jih sprejema skupščina SFRJ na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin, ki se objavijo v posebni publikaciji skupščine.

Zbori skupščine in delovna telesa skupščine in zborov lahko sprejemajo sklepe o svojem delu. Ti sklepi se objavijo v posebni publikaciji skupščine.

#### 233. člen

S stališča zbori opredeljujejo politiko do obravnavanih zadev in dajejo pobude za izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov skupščine.

#### 234. člen

Skupščina sodeluje pri sklepanju družbenega dogovora, če je to z zakonom določeno ali če to sklenejo zbori skupščine, v katerih enakopravno ali samostojno pristojnost spada zadeva, ki je predmet družbenega dogovarjanja.

Zbori, v katerih enakopravno oziroma samostojno pristojnost spadajo zadeve, ki so predmet družbenega dogovora, določijo delovno telo, ki bo sodelovalo pri pripravi družbenega dogovora in bo potem, ko bo s podpisniki doseženo soglasje glede vsebine družbenega dogovora, predložilo besedilo družbenega dogovora v odločanje pristojnim zborom.

Družbeni dogovor podpiše v imenu skupščine predsednik skupščine ali funkcionar skupščine po pooblastilu predsednika skupščine.

#### 235. člen

Zakone in druge akte, ki jih sprejema skupščina, razen sklepov, stališč, resolucij, deklaracij, priporočil in odlokov, ki jih sprejema posamezni zbor, podpisuje predsednik skupščine.

Sklepe, stališča, resolucije, deklaracije, priporočila in odloke, ki jih sprejema posamezni zbor, podpisuje predsednik zbora.

Sklepe delovnih teles skupščine in zborov, ki jih sprejemajo o svojem delu, podpisujejo predsedniki teh teles.

#### 236. člen

Na izvirnike zakonov in drugih aktov skupščine ter na obvezne razlage zakonov se da pečat skupščine.

Z izvirnikom zakona oziroma drugega akta skupščine ali obvezne razlage zakona je mišljeno besedilo zakona oziroma akta ali obvezne razlage, ki je bilo sprejeto na sejah pristojnih zborov.

Izvirnike zakonov in drugih aktov skupščine ter obveznih razlag zakonov hrani skupščina.

Za pripravo izvirnikov, za pečat na njih, za njihovo hrambo in za evidenco o njih skrbi generalni sekretar skupščine.

Za redakcijsko obdelavo aktov skupščine je pristojna strokovna služba skupščine, ki jo določi predsedstvo skupščine.

#### 237. člen

Zakoni in drugi akti skupščine ter obvezne razlage zakonov se objavljajo v Uradnem listu SRS.

Predsednik skupščine pošlje po sprejemu podpisano besedilo zakona Predsedstvu republike v razglasitev.

Zakoni se lahko objavijo potem, ko je izpolnjen pogoj iz prejšnjega odstavka tega člena.

Zakone in druge akte skupščine ter obvezne razlage zakonov pošilja v objavo generalni sekretar skupščine.

Generalni sekretar skupščine daje na podlagi izvirnega besedila sprejetega zakona ali drugega akta skupščine ali obvezne razlage zakona popravke morebitnih napak in objavljenem besedilu zakona, akta oziroma obvezne razlage.



Akti skupščine s področja ljudske obrambe, za katere je določeno, da so tajni, se objavljajo na način, ki je določen v teh aktih.

## 2. Postopek za izdajo zakona

### a) Splošne določbe

#### 238. člen

Zakon se sprejema praviloma v treh fazah, in sicer kot predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek in zakonski predlog.

Na predlog predlagatelja zakona, delegata v zboru, delovnega telesa skupščine in zbora in skupščine samoupravne interesne skupnosti se lahko prva in druga faza združita, tako da se hkrati obravnava in sprejema predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek.

Kadar zbor obravnava predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek hkrati, lahko sklene po končani razpravi na predlog predlagateljev iz prejšnjega odstavka tega člena, da se zakon ponovno obravnava kot zakonski osnutek oziroma da ga predlagatelj izdela kot zakonski predlog.

Kadar se predlog za izdajo zakona obravnava skupaj z zakonskim osnutkom, ki je predložen v obliki pravnih določb ali tez, lahko zbor sklene, koliko časa mora najmanj biti predlog za izdajo zakona skupaj z zakonskim osnutkom v razpravi v delegacijah.

#### 239. člen

Zakon lahko predlaga: vsak delegat oziroma skupina delegatov v svojem zboru; občinska skupščina oziroma skupščina skupnosti občin kot posebna družbenopolitična skupnost; vsak zbor s svojega delovnega področja; Izvršni svet Skupščine SR Slovenije; skupščina samoupravne interesne skupnosti za območje republike; komisija skupščine, skupna komisija dveh ali več zborov in odbor zbora s svojega delovnega področja; republiški sekretarji in drugi funkcionarji na čelu samostojnih republiških upravnih organov s svojega delovnega področja (v nadaljnjem besedilu: predlagatelj).

Vsak zbor lahko predlaga izdajo zakona tudi o zadevah, ki spadajo v delovno področje drugega zbora.

#### 240. člen

Predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog se pošlje predsedniku skupščine.

Predsednik skupščine pošlje predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog predsednikom zborov skupščine, v katerih delovno področje spada zakon.

Predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog prejmejo poleg predsednikov pristojnih zborov tudi predsedniki drugih zborov. Predsedniki teh zborov lahko predlagajo na lastno pobudo, na predlog predsednika skupščine, izvršnega sveta ali četrtine delegatov v zboru, da se predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog uvrsti na dnevni red sej teh zborov, če se predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog nanaša tudi na vprašanja, ki imajo poseben pomen za izvrševanje nalog teh zborov.

Predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog se pošlje delegacijam, delegatom v zboru in drugim prejemnikom, ki se jim pošilja gradivo v skladu z določbo petega odstavka 21. člena tega poslovnika, najmanj 30 dni pred dnem, določenim za sejo zbora.

Če predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga ni predlagal izvršni svet, pošlje predsednik skupščine predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog tudi njemu, da da mnenje o njem. Izvršni svet da mnenje o predlogu za izdajo zakona, zakonskem osnutku oziroma zakonskem predlogu pred obravnavo v zboru.

#### 241. člen

Predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog obravnava delegacije in delovna telesa skupščine in zborov, ki so pristojna za zadeve, ki jih ureja zakon.

Ko delovna telesa skupščine in zborov ugotovijo na podlagi vseh razprav, kako so usklajena različna stališča glede predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga, ki je na dnevnem redu seje zborov, poročajo o tem zborom s poročilom, v katerega vključijo tudi svoja stališča, mnenja, pripombe, predloge oziroma amandmaje k predlogu za izdajo zakona, zakonskem osnutku oziroma zakonskem predlogu.

Ce vsebuje predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog določbe, ki zahtevajo finančna sredstva, obravnava tak zakon tudi odbor ali drugo delovno telo zborov, ki je pristojno za vprašanja sredstev in razpolaganje s sredstvi, da prouči vpliv teh določb na razpoložljiva sredstva in možne vire za financiranje predlagane rešitve.

Predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog obravnava v okviru svoje pristojnosti tudi zakonodajno-pravna komisija.

Poročila delovnih teles skupščine in zborov se pošljejo predsednikom zborov, zakonodajno-pravni komisiji in predlagatelju za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga ter vsem prejemnikom iz petega odstavka 21. člena tega poslovnika, najmanj 14 dni pred dnem, določenim za sejo zbora, na kateri bo obravnavan predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek oziroma zakonski predlog.

#### 242. člen

Po obravnavi predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga določi delovno telo skupščine oziroma zborov izmed svojih članov poročevalca, ki lahko na seji zbora obrazloži stališča, mnenja, pripombe, predloge oziroma amandmaje delovnega telesa; kolikor je bila opravljena javna obravnava, pa tudi mnenja delovnih teles skupščine ali zbora o stališčih, ki so se oblikovala v javni obravnavi.

Poročevalec delovnega telesa obvesti na seji zbor v imenu delovnega telesa o stališčih, mnenjih, pripombah, predlogih oziroma amandmajih v poročilu; brez pooblastila delovnega telesa poročevalec ne more spremeniti ali umakniti poročila.

Poročilo delovnega telesa, ki je predloženo na seji zbora, je potrebno ustno obrazložiti.

#### 243. člen

Predlagatelj predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga je povabljen na sejo zbora.

Predstavnik predlagatelja predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga lahko da na začetku obravnave dopolnilno obrazložitev predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga. Poleg tega ima pravico in dolžnost sodelovati med vso obravnavo, dajati pojasnila, mnenja in predloge.

Predstavnik izvršnega sveta sodeluje med vso obravnavo predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka oziroma zakonskega predloga, tudi če izvršni svet ni predlagatelj zakona.

### b) Zahteva za izdajo zakona

#### 244. člen

Delegacije, samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične organizacije, Vrhovno sodišče SR Slovenije, Sodišče združenega dela SR Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, društva in občani se lahko obračajo z zahtevo za izdajo zakona na skupščino ali na kateregakoli predlagatelja.

#### 245. člen

Zahteve za izdajo zakona, ki jih skupščini predložijo delegacije, Zveza komunistov Slovenije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Zveza združenj borcev NOV Slovenije, Zveza socialistične mladine Slovenije, Vrhovno sodišče SR Slovenije, Sodišče združenega dela SR Slovenije ali Gospodarska zbornica Slovenije, se pošljejo neposredno pristojnim zborom.

Pristojnim zborom se pošljejo tudi predlogi, mnenja in pripombe teh organizacij in organov k predlogom za izdajo zakonov, k zakonskim osnutkom in zakonskim predlogom, ki so predloženi skupščini. Svoje predloge, mnenja in pripombe



lahko te organizacije in organi dajo tudi na sejah delovnih teles skupščine in zborov.

Ce zbor sprejme zahtevo za izdajo zakona, s sklepom določi način, kako naj se v smislu te zahteve izdela in da predlog za izdajo zakona. Sestavljalec predloga za izdajo zakona je v nadaljnjem postopku predlagatelj zakona.

Na sejo, na kateri se odloča o zahtevi za izdajo zakona, se povabi predstavnik predlagatelja zahteve, ki lahko na seji zahtevo obrazloži.

Pristojni zbor mora obvestiti predlagatelja zahteve oziroma predloga o stališču, ki ga je v zvezi z zahtevo oziroma predlogom zavzel.

#### 246. člen

Zahteva za izdajo zakona, ki je ne vložijo organi in organizacije iz prejšnjega člena tega poslovnika, se pošlje komisiji skupščine za vloge in pritožbe.

Preden komisija obravnava tako zahtevo, lahko zahteva mnenja ustreznih teles skupščine in njenih zborov ter drugih organov o tej zahtevi.

Ce komisija meni, da bi bilo treba v skladu z vloženo zahtevo sprejeti zakon, lahko da predlog sama ali pa predlaga pristojnemu zboru, da zahtevo prouči in določi, kako naj se izdela in vloži predlog za izdajo zakona in kdo naj ga izdela.

Komisija obvesti vlagatelja o stališču, ki ga je zavzela o njegovi zahtevi.

#### c) Predlog za izdajo zakona

##### 247. člen

Postopek za izdajo zakona se začne s predlogom za izdajo zakona.

Hkrati s predlogom za izdajo zakona se lahko predloži zakonski osnutek, ki je sestavljen v obliki pravnih določb ali tez.

##### 248. člen

Predlog za izdajo zakona mora vsebovati: ustavno podlago za izdajo zakona; oceno stanja na področju, ki ga je treba urediti z zakonom; razloge, ki utemeljujejo potrebo po novih predpisih ali po spremembi predpisov, in probleme, ki jih bo zakon reševal; načela, s katerimi naj bodo urejena razmerja na ustreznem področju, cilje, ki se želijo doseči, poglavitne rešitve z različnimi alternativami in posledice, ki bodo nastale za delovne ljudi na posameznih področjih združenega dela in za občane na podlagi predlaganih rešitev; finančna sredstva, ki so potrebna za izvedbo zakona, ter vire in način zagotovitve teh sredstev, materialne obveznosti, ki bodo nastale za republiko, občino, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter za občane; nove naloge, ki jih bodo imeli republiški in občinski upravni organi, samoupravni organi organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti in občani; in druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja zakon.

Predlogu za izdajo zakona mora biti priložena potrebna dokumentacija in povzetek vsebine predloga za izdajo zakona.

##### 249. člen

Na podlagi stališč, ki so se oblikovala v delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah k predlogu za izdajo zakona, zavzamejo pristojni zbori skupščine stališče o tem, ali je zakon potreben.

Ce pristojni zbori spoznajo, da je predlagani zakon potreben, sprejmejo s sklepom predlog za izdajo zakona.

Ce zbori spoznajo, da predlagani zakon ni potreben, predlog za izdajo zakona s sklepom zavrnejo.

Zbori obvestijo predlagatelja o svojem sklepu.

##### 250. člen

S sklepom, s katerim sprejmejo predlog za izdajo zakona, pristojni zbori določijo stališča, mnenja in predloge, ki naj jih predlagatelj upošteva pri pripravi zakonskega osnutka; lahko pa tudi določijo organe in organizacije, ki naj bodo vprašani za mnenje pri pripravljanju zakonskega osnutka, po-

sebna posvetovanja in druge oblike sodelovanja, ki lahko pripomorejo, da se osnutek bolje pripravi.

Zbori, na podlagi stališč delegacij in razprave delegatov v zborih, v sklepu določijo tudi, ali je treba za obravnavanje in proučevanje predloga zakona ustanoviti poseben odbor oziroma drugo delovno telo zbora ali pa naj naloge v zvezi s tem opravlja že ustanovljeno delovno telo zbora.

##### 251. člen

Na podlagi sklepa, s katerim pristojni zbori skupščine sprejmejo predlog za izdajo zakona, pripravi zakonski osnutek praviloma predlagatelj. Ce se predlagatelj ne strinja s takim sklepom, določi pristojni zbor, kdo bo pripravil zakonski osnutek.

#### č) Zakonski osnutek

##### 252. člen

Zakonski osnutek vsebuje rešitve, ki se predlagajo v obliki pravnih določb ali tez.

Zakonski osnutek mora biti obrazložen. Obrazložitev mora vsebovati zlasti: načela, s katerimi naj bodo urejena razmerja na ustreznem področju, cilje, ki se želijo doseči, poglavitne rešitve z različnimi alternativami in posledice, ki bodo nastale za delovne ljudi na posameznih področjih združenega dela in za občane na podlagi predlaganih rešitev; finančna sredstva, ki so potrebna za izvedbo zakona ter vire in način zagotovitve teh sredstev; kako so upoštevana stališča, mnenja, pripombe in predlogi, ki so bili dani k predlogu za izdajo zakona; katerih stališč, mnenj, pripomb in predlogov predlagatelj ni sprejel in zakaj jih ni sprejel in rešitve, ki odstopajo od predloga za izdajo zakona; besedilo tistih določb zakona, za katere se predlagajo spremembe oziroma dopolnitve.

Zakonskemu osnutku mora biti priložena potrebna dokumentacija in povzetek vsebine zakonskega osnutka.

##### 253. člen

Na seji obravnavajo pristojni zbori zakonski osnutek najprej načelno, tako da izražajo delegati svoje mnenje o tem, ali so od pristojnih zborov skupščine določena načela, na katerih naj temelji zakon, v zakonskem osnutku pravilno in dosledno izvedena in kako so v zakonskem osnutku upoštevana stališča, mnenja in predlogi, ki so jih zbori določili, in druga načelna vprašanja.

##### 254. člen

Ce pristojni zbor v načelu sprejme zakonski osnutek, preide k obravnavi posameznih členov ali tez.

Po končani obravnavi zbor s sklepom določi stališča, mnenja in predloge k zakonskem osnutku in ga pošlje predlagatelju zakona, da pripravi zakonski predlog. Hkrati zbor v sklepu določi, ali je treba za obravnavanje in proučevanje predloga zakona ustanoviti poseben odbor oziroma drugo delovno telo zbora.

Ce pristojni zbor v načelu ne sprejme zakonskega osnutka, ga vrne predlagatelju in določi s sklepom, v katerem pogledu je treba osnutek spremeniti ali dopolniti. Hkrati pa določi tudi rok, v katerem mora predlagatelj zakonskega osnutka poslati zboru spremenjeni oziroma dopolnjeni osnutek.

Zbor lahko določi tudi rok za obravnavo zakonskega osnutka v delegacijah, ki ne sme biti krajši kot 30 dni; lahko pa tudi odloči, da se zakonski osnutek da v javno obravnavo in določi rok za javno obravnavo.

#### d) Zakonski predlog

##### 255. člen

Zakonski predlog ima obliko, v kateri se sprejemajo zakoni.

Zakonski predlog mora imeti obrazložitev, ki vsebuje naslednje: poglavitne rešitve z različnimi alternativami in posledice, ki bodo nastale za delovne ljudi na posameznih področjih združenega dela in za občane na podlagi predlaganih rešitev; finančna sredstva, ki so potrebna za izvedbo zakona ter



vire in način zagotovitve teh sredstev; kako so upoštevana stališča, mnenja, pripombe in predlogi, ki so bili dani k zakonskem osnutku; katerih stališč, mnenj, pripomb in predlogov predlagatelj ni sprejel in zakaj jih ni sprejel in rešitve, ki odstopajo od zakonskega osnutka; besedilo tistih določb zakona, za katere se predlagajo spremembe oziroma dopolnitve.

Zakonskemu predlogu mora biti priložena potrebna dokumentacija.

#### **c) Obravnava zakonskega predloga v delovnih telesih skupščine in zborov**

##### **256. člen**

Po obravnavi zakonskega predloga da delovno telo zboru svoje poročilo z vsemi svojimi amandmaji in predlogi in z mnenji o amandmajih in predlogih, ki so bili dani med obravnavanjem v delegacijah.

Predloge, ki imajo namen dopolniti ali spremeniti zakonski predlog, daje delovno telo v obliki amandmajev.

Delovna telesa med seboj sodelujejo in se obveščajo ter lahko obravnavajo tudi stališča, mnenja, pripombe, predloge in amandmaje drugih delovnih teles.

#### **f) Obravnava zakonskega predloga v zakonodajno-pravni komisiji**

##### **257. člen**

Zakonodajno-pravna komisija obravnava zakonski predlog v okviru svoje pristojnosti in da pristojnim zborom poročilo.

Predloge, ki imajo namen, da se dopolni ali spremeni zakonski predlog zaradi skladnosti z ustavo in pravnim sistemom in zaradi pravne obdelave, daje komisija v obliki amandmajev.

Poročilo zakonodajno-pravne komisije se pošlje predsednikom pristojnih zborov in predlagatelju zakonskega predloga in vsem tistim, ki prejmejo gradiva po petem odstavku 21. člena tega poslovnika, najmanj 10 dni pred dnem, določenim za sejo zbora, na kateri bo obravnavan zakonski predlog.

#### **g) Obravnava zakonskega predloga v zboru**

##### **258. člen**

Zbor, ki ne odloča o zakonu, je pa obravnaval zakonski predlog in dal pristojnemu zboru svoje mnenje ali predlagal amandma, lahko po svojem predstavniku na seji tega zbora obrazloži svoje mnenje oziroma amandma.

##### **259. člen**

Obravnava zakonskega predloga na sejah pristojnih zborov obsega načelno obravnavo predloga in obravnavo njegovega besedila.

Preden zbor preide na načelno obravnavo, obrazloži o stališču, mnenju, pripombi, predlogu in amandmaju predstavniki predlagatelja zakona in poročevalci delovnih teles skupščine in zborov.

Med načelno obravnavo zakonskega predloga se lahko izražajo tudi mnenja, zahtevajo pojasnila in načenjajo vsa vprašanja glede rešitev, ki jih vsebuje predlog.

Med obravnavo besedila se razpravlja o zakonskem predlogu po delih, poglavjih oziroma oddelkih, če zbor tako sklene, pa tudi po členih.

##### **260. člen**

Po končani načelni obravnavi zbor odloča o amandmajih. Med odločanjem o amandmajih se lahko ponovno začne obravnavati le o predloženih amandmajih.

Po končanem glasovanju o amandmajih odloča zbor o zakonskem predlogu v celoti.

##### **261. člen**

Zbor lahko med obravnavo o zakonskem predlogu oziroma posameznih amandmajih ugotavlja stopnjo soglasja s pred-

hodnimi izjavljanji in sklene, da se obravnava odloži, če ugotovi, da ni doseženo potrebno soglasje oziroma če ugotovi, da je potrebno proučiti posamezna vprašanja, ki so se pojavila ob obravnavi zakonskega predloga; zbor pa lahko tudi odloči, da se zakonski predlog ponovno obravnava kot zakonski osnutek.

Če zbor sklene, da se obravnava in sklepanje o zakonskem predlogu odloži, sprejme sklep o tem, kaj je potrebno v zvezi z zakonskim predlogom opraviti, kdo naj to opravi ter določi rok za ponovno obravnavo zakonskega predloga.

Če zbor sklene, da se zakonski predlog ponovno obravnava kot zakonski osnutek, sprejme sklep o tem, kako naj se pripravi zakonski osnutek ter določi rok za ponovno obravnavo zakonskega osnutka.

#### **h) Amandmaji**

##### **262. člen**

Predlog za dopolnitev ali spremembo zakonskega predloga (v nadaljnjem besedilu: amandma) mora biti predložen v pisni obliki in obrazložen.

Amandma lahko predlagajo tisti, ki imajo po 239. členu tega poslovnika pravico predlagati zakon.

##### **263. člen**

Če vsebuje amandma določbo, ki zahteva finančna sredstva, predlagatelj amandmaja hkrati opozori na možnosti za zagotovitev teh sredstev. Zbor lahko sklene, naj se pred odločitvijo o amandmaju prouči vpliv teh določb na razpoložljiva sredstva in zagotovitev sredstev za financiranje predlagane rešitve. Do amandmaja se mora opredeliti tudi izvršni svet.

##### **264. člen**

Amandma k zakonskemu predlogu je treba praviloma poslati predsedniku zbora najmanj 10 dni pred dnem, določenim za sejo, na kateri bo zbor obravnaval zakonski predlog.

Amandmaje k zakonskemu predlogu pošljejo predsedniki pristojnih zborov predsednikom pristojnih delovnih teles zborov, predlagatelju zakonskega predloga, izvršnemu svetu in zakonodajno-pravni komisiji ter vsem tistim, ki prejmejo gradiva po petem odstavku 21. člena tega poslovnika.

##### **265. člen**

Delovna telesa in zakonodajno-pravna komisija poslani amandma čimprej proučijo in predložijo zborom poročilo.

Na sejo delovnega telesa in zakonodajno-pravne komisije mora biti povabljen predlagatelj amandmaja.

##### **266. člen**

Delegat, ki njegov predlog podpre še najmanj 9 delegatov v zboru, sme izjemoma predlagati amandma k zakonskemu predlogu na seji zbora med obravnavo. Tudi tak amandma mora biti pismen in obrazložen.

Predlagatelj zakonskega predloga lahko daje amandmaje, vse dokler ni končana obravnava predloga. Predlagatelj zakonskega predloga lahko med obravnavo tudi spremeni, dopolni oziroma umakne svoj amandma.

Delegat v zboru ima pravico na seji zbora med obravnavo spremeniti, dopolniti oziroma umakniti amandma, ki ga je predlagala delegacija, družbenopolitična organizacija oziroma občinska skupščina, ki ga je delegirala.

Zbor lahko na obrazložen predlog predlagatelja sklene, da bo obravnaval amandma kot sestavni del zakonskega predloga.

Izvršni svet lahko daje amandmaje tudi k zakonskemu predlogu, ki ga ni sam predlagal, vse dokler ni končana obravnava predloga.

Če amandma ni vložen v roku iz prvega odstavka 264. člena tega poslovnika, se šteje, da je bil dan na seji zbora.

Amandmaji, ki so bili predlagani na seji zbora, morajo biti vročeni vsem delegatom v pisni obliki pred odločanjem o njih.



#### 267. člen

Če pride v zvezi z amandmajem, vloženem po roku, določenem v prvem odstavku 264. člena tega poslovnika ali na seji zbora, do različnih stališč, lahko zbor imenuje skupino za proučitev tega amandmaja.

Skupino sestavljajo določeno število delegatov v zboru, ki poznajo problematiko v zvezi z amandmajem, predstavnik predlagatelja amandmaja, predstavnik predlagatelja zakona, predstavnik zakonodajno-pravne komisije in poročevalec pristojnega delovnega telesa. V skupini sodelujejo predstavniki izvršnega sveta, če ni izvršni svet predlagatelj.

Če skupina ugotovi, da amandma iz prvega odstavka tega člena spada v pristojnost družbenopolitičnega zbora glede sprejemanja stališč, se odloži obravnavati zakonskega predloga v zborih, dokler ne da k amandmaju stališče družbenopolitični zbor.

#### 268. člen

Predlagatelj zakona lahko pove svoje mnenje o amandmaju k zakonskemu predlogu.

Izvršni svet lahko pove svoje mnenje o amandmaju tudi, če ni predlagatelj zakona.

#### 269. člen

O vsakem amandmaju k zakonskemu predlogu se glasuje praviloma posebej.

Če je k členu zakonskega predloga predlaganih več amandmajev, se najprej glasuje o amandmaju, ki najbolj odstopa od rešitve, predlagane v zakonskem predlogu, in nato po tem kriteriju o drugih amandmajih.

Če je predlagan amandma k amandmaju, se najprej odloča o amandmaju, ki je dan k amandmaju.

### 1) Odločanje pri sprejemanju zakonov

#### 270. člen

Vsak zbor odloča o predlogu za izdajo zakona, zakonskem osnutku in zakonskem predlogu na seji, na kateri je navzoča večina vseh delegatov v zboru.

O tem, kdaj se da predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek in zakonski predlog na končno glasovanje, odloči predsednik zbora.

Da se da predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek ali zakonski predlog na končno glasovanje, lahko predlagajo tudi delovna telesa skupščine in zborov, izvršni svet ali s poslovníkom zbora določeno število delegatov v zboru. Če se predsednik zbora s predlogom ne strinja, odloči o tem zbor brez razprave.

#### 271. člen

Da bi za odločitev o predlogu za izdajo zakona, zakonskem osnutku in zakonskem predlogu dosegli delegati v zboru soglasje, lahko po potrebi preverjajo stopnjo soglasja s predhodnimi izjavljanji.

Delegati lahko preverjajo stopnjo soglasja s predhodnimi izjavljanji tudi o amandmajih, predloženih k zakonskemu predlogu.

O tem, da naj se preveri stopnja soglasja s predhodnimi izjavljanji, odloči predsednik zbora, lahko pa to predlagajo vsi tisti, ki imajo pravico predlagati, da se preide na končno glasovanje. Takšen predlog je predsednik zbora dolžan upoštevati.

#### 272. člen

Zbor odloča o amandmaju in sprejema zakon z večino glasov vseh delegatov v zboru, če se z ustavo SR Slovenije ne zahteva višja stopnja soglasja.

Sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona, zakonskega osnutka in vse druge odločitve pri sprejemanju zakona sprejme zbor z večino glasov navzočih delegatov.

### J) Skrajšanje rokov v posameznih fazah postopka za izdajo zakona

#### 273. člen

Na obrazložen predlog predlagatelja zakona ali delovnega telesa skupščine ali zbora ali na pobudo predsedstva skupščine zbor lahko skrajša roke v posameznih fazah postopka za izdajo zakona.

### h) Hitri postopek za izdajo zakona

#### 274. člen

Zakon se lahko izjemoma izda po hitrem postopku, v katerem se ne uporabljajo določbe tega poslovnika o predlogu za izdajo zakona in zakonskem osnutku in roki, ki so predlagani za posamezna dejanja v postopku o predlogu za izdajo zakona oziroma zakonskega osnutka.

Po hitrem postopku se lahko izda zakon samo takrat, kadar je to nujno zaradi preprečevanja in odpravljanja večjih motenj v gospodarstvu, kadar to zahtevajo interesi ljudske obrambe, državne varnosti, naravne nesreče in druge izredne potrebe republike.

#### 275. člen

Predlog, naj se zakon izda po hitrem postopku, mora biti posebej obrazložen.

V obrazložitvi predloga, naj se zakon izda po hitrem postopku, mora predlagatelj navesti razloge, zaradi katerih predloga izdajo zakona po hitrem postopku, in opozoriti na posledice, ki bi lahko nastale, če zakon ne bi bil izdan po tem postopku.

Skupaj s predlogom, naj se zakon izda po hitrem postopku, se da tudi predlog tega zakona z obrazložitvijo.

#### 276. člen

Ob določanju dnevnega reda odloča zbor o predlogu, naj se zakon izda po hitrem postopku.

Če predloga zakona ni predlagal izvršni svet, zahteva zbor pred odločanjem od izvršnega sveta mnenje o tem predlogu.

#### 277. člen

Če pristojni zbor sprejme predlog, naj bo zakon izdan po hitrem postopku, začne takoj na seji zbora obravnavati zakonski predlog; vendar pa lahko pred obravnavo ali med obravnavo zahteva od zakonodajno-pravne komisije, naj mu da svoje mnenje.

#### 278. člen

K zakonskem predlogu, ki naj bo izdan po hitrem postopku, je mogoče predlagati amandmaje do konca obravnave.

#### 279. člen

Če zbor ne sprejme predloga, naj se zakon izda po hitrem postopku, se uporabljajo določbe tega poslovnika o postopku pri predlogu za izdajo zakona oziroma zakonskem osnutku.

### I) Sprejemanje zakona

#### 280. člen

Zakon, pri katerega sprejemanju enakopravno sodelujejo zbori ali zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti oziroma h kateremu je po ustavi SR Slovenije družbenopolitični zbor dolžan sprejeti stališča, je sprejet, če so ga zbori ali zbori in skupščina samoupravne interesne skupnosti sprejeli v enakem besedilu oziroma v skladu s stališči družbenopolitičnega zbora.

#### 281. člen

Potem ko je zbor sprejel zakonski predlog, obvesti predsednik zbora predsednika tistega zbora, ki enakopravno sodeluje pri sprejemanju zakona.



Predsedniki pristojnih zborov ugotovijo, ali je bil zakon izglasovan v zborih v enakem besedilu.

#### 282. člen

Druženopolitični zbor sodeluje pri sprejemanju zakonov in drugih splošnih aktov z zborom združenega dela in zborom občin tako, da sprejema stališča ali amandmaje.

#### 283. člen

Ce predsedniki pristojnih zborov ugotovijo, da je bil zakonski predlog izglasovan v pristojnih zborih v enakem besedilu in v skladu s stališči druženopolitičnega zbora, če je druženopolitični zbor takšna stališča po ustavi dolžan dati, obvestijo o tem zbor na isti ali na prvi prihodnji seji.

#### 284. člen

Ce predsedniki zborov ugotovijo, da besedilo, v katerem je bil zakonski predlog izglasovan v enem zboru, ni enako besedilo, v katerem je bil izglasovan v drugem zboru, ali če besedilo, v katerem je bil zakonski predlog izglasovan, ni v skladu s stališči druženopolitičnega zbora, če je ta zbor stališča po ustavi SR Slovenije in tem poslovniku dolžan dati, obvestijo o tem svoj zbor.

Da bi se uskladilo besedilo predloga zakona med zbori oziroma s stališči druženopolitičnega zbora, zbori ali skupščina samoupravne interesne skupnosti nadaljujejo obravnavo zakonskega predloga in znova glasujejo o spornih vprašanjih, potem ko so dobili mnenje delovnih teles, v katerih pristojnost spada zakon, oziroma skupin delegatov, imenovanih na sejah zborov, zakonodajno-pravne komisije in predlagatelja zakona.

#### 285. člen

Ce se zbori po dveh zaporednih obravnavah spornega vprašanja ne sporazumejo o besedilu zakonskega predloga ali če zakonski predlog ni bil sprejet v enem ali več zborih oziroma ni bil sprejet v skladu s stališči druženopolitičnega zbora, se začne usklajevalni postopek. V ta namen zbori določijo skupno komisijo, v katero izvoli vsak zbor enako število članov.

#### 286. člen

Predsedniki zborov obvestijo komisijo iz prejšnjega člena tega poslovnika o neusklajenih stališčih in o spornih vprašanjih v zvezi s temi stališči in sporazumno določijo čas za njeno delo.

#### 287. člen

Komisija obravnava sporna vprašanja z namenom, da bi se uskladila stališča in sestavi sporazumen predlog, ki ga predloži v sprejem zborom.

Ce se v skupni komisiji ne doseže soglasje večine predstavnikov vsakega zbora ali če zbori ne sprejmejo njenega besedila sporazumnega predloga, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno da na dnevni red na predlog enega zbora ali izvršnega sveta.

#### 288. člen

Ko izvršni svet predlaga na predlog Predsedstva republike predlog zakona o začasnih ukrepih po prej izvedenem postopku v smislu 362. člena ustave SR Slovenije, se takšen zakon obravnava v pristojnih zborih po določbah tega poslovnika, ki veljajo za sprejem zakona po hitrem postopku.

Zakon o začasnih ukrepih je sprejet, če je zanj glasovala večina navzočih delegatov v pristojnih zborih.

#### 289. člen

Ce predsedstvo republike zato, ker predlog zakona o začasnih ukrepih ni bil sprejet v pristojnih zborih v enakem besedilu, predlaga obravnavo na skupni seji vseh zborov skupščine, se tak predlog zakona obravnava po določbah tega poslovnika, ki veljajo za sprejem zakona po hitrem postopku.

Zbori skupščine na skupni seji veljavno sklepajo o predlogu zakona o začasnih ukrepih, če je na seji navzoča večina delegatov vsakega zbora. Zakon o začasnih ukrepih velja, če je bil sprejet z večino glasov navzočih delegatov.

### m) Postopek za sprejem drugih aktov

#### 290. člen

Drugi akti skupščine, ki niso zakoni, se obravnavajo in sprejemajo praviloma po določbah tega poslovnika, ki veljajo za postopek sprejemanja zakona, tako, da se združita prva in druga faza postopka.

Odloki, sklepi in stališča se lahko sprejemajo po določbah tega poslovnika, ki veljajo za sprejem zakonskega predloga.

Obravnava drugih aktov skupščine, ki niso zakoni, je enotna, razen če pristojni zbor ne sklene, da bo imel posebej načelno obravnavo in da bo posebej obravnaval besedilo.

### n) Postopek za obvezno razlago zakona

#### 291. člen

Predlog za obvezno razlago zakona lahko dajo predlagatelji zakona, določeni s tem poslovnikom, Zveza komunistov Slovenije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Zveza združenj borcev NOV Slovenije, Zveza socialistične mladine Slovenije, Vrhovno sodišče SR Slovenije, Sodišče združenega dela SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije.

Zahtevo za obvezno razlago zakona lahko dajo skupščini samoupravne organizacije in skupnosti, društva in občani.

#### 292. člen

Predlog oziroma zahtevo za obvezno razlago zakona obravnava zakonodajno-pravna komisija. Preden začne obravnavo, lahko zahteva mnenja ustreznih teles skupščine in predlagatelja zakona.

Ce zakonodajno-pravna komisija ugotovi, da je predlog oziroma zahteva za obvezno razlago zakona utemeljena, pripravi predlog za obvezno razlago in ga predlaga pristojnim zborom v sprejem.

Ce zakonodajno-pravna komisija ugotovi, da predlog za obvezno razlago zakona ni utemeljen, predlaga zboru, da predloga ne sprejme, ugotovitev o neutemeljenosti predloga za obvezno razlago zakona pa pošlje predlagatelju.

Ce zakonodajno-pravna komisija ugotovi, da zahteva za obvezno razlago zakona ni utemeljena, pošlje ugotovitev o neutemeljenosti zahteve zakona predlagatelju zahteve.

#### 293. člen

Predlog za obvezno razlago zakona, ki ga dajo predlagatelji iz prvega odstavka 291. člena tega poslovnika, se predloži predsedniku skupščine, ta pa ga pošlje predsednikom pristojnih zborov.

Pristojni zbori obravnavajo predlog za obvezno razlago zakona po prejšnjem odstavku tega člena ali predlog zakonodajno-pravne komisije za obvezno razlago zakona, potem ko dobijo mnenje delovnega telesa skupščine oziroma zbora, v katerega delovno področje spada zakon, in izvršnega sveta, če ni predlagatelj predloga za obvezno razlago zakona.

#### 294. člen

Predlog za obvezno razlago zakona obravnavajo zbori po postopku, ki je določen v tem poslovniku za obravnavanje zakonskega predloga.

O obravnavi predloga za obvezno razlago v zborih se obvesti predlagatelj predloga za obvezno razlago zakona.

### o) Potrjevanje in dajanje soglasij k samoupravnim in drugim aktom

#### 295. člen

Samoupravni in drugi akti samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je z zakonom določeno, da jih potrjuje



skupščina ali da daje k njim svoje soglasje, obravnavajo pristojni zbori skupščine.

#### 296. člen

Samoupravni in drug akt ter obrazloženo mnenje izvršnega sveta k tem aktom obravnavajo delovna telesa skupščine in zborov in zakonodajno-pravna komisija, ki dajo pristojnim zborom svoje predloge ter mnenje oziroma predlog odloka o soglasju.

#### 297. člen

Pristojni zbori najprej obravnavajo samoupravni ali drug akt samoupravne organizacije in skupnosti in nato sklepajo o soglasju k temu aktu oziroma potrditvi tega akta, tako da sprejmejo odlok o soglasju oziroma potrditvi.

O odločitvi zborov se obvesti samoupravna organizacija oziroma skupnost.

Če so pristojni zbori zavrnil samoupravni ali drug akt samoupravne organizacije oziroma skupnosti, se v obrazložitvi navedejo razlogi za zavrnitev soglasja oziroma potrditve.

Tudi če zbor da soglasje k aktu oziroma ga potrdi, lahko sklene, da je samoupravna organizacija ali skupnost dolžna v določenem roku akt uskladiti, dopolniti oziroma spremeniti.

#### p) Javna obravnava zakona

#### 298. člen

Pristojni zbor lahko sklene, da se da predlog zakona v javno obravnavo.

Če zbor odloči, da da predlog zakona v javno obravnavo s sklepom:

- določi besedilo zakona, ki bo dano v javno obravnavo;
- določi delovno telo zbora, ki bo spremljalo javno obravnavo in poročalo zboru o javni obravnavi;
- določi rok, v katerem je treba opraviti javno obravnavo.

#### 299. člen

Delovno telo zbora poroča zboru o rezultatih javne obravnave.

Poročilo o rezultatih javne obravnave vsebuje mnenja in predloge iz javne obravnave in stališča delovnega telesa zbora o teh mnenjih in predlogih.

#### 300. člen

Ko prejme poročilo delovnega telesa zbora o rezultatih javne obravnave, zavzame zbor stališča o mnenjih in predlogih iz javne obravnave.

#### r) Postopek v zvezi z dajanjem soglasij k aktom Zbora republik in pokrajin in Zveznega zbora Skupščine SFRJ

#### 301. člen

Zakone in druge splošne akte, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ (v nadaljnjem besedilu: Zbor republik in pokrajin) na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin, pošlje predsednik skupščine predsednikom pristojnih zborov skupščine.

#### 302. člen

Pristojni zbori obravnavajo zakone in druge splošne akte iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin po postopku, ki je določen v tem poslovniku za obravnavanje aktov iz pristojnosti skupščine.

#### 303. člen

Po končani obravnavi o predlogu za izdajo zakona oziroma zakonskem osnutku pristojni zbori s sklepom določijo stališča, mnenja, pripombe in predloge, ki jih sporoči skupščina Zboru republik in pokrajin, dajo soglasje k predlogu za izdajo zakona oziroma zakonskemu osnutku ali pa ga zavr-

nejo, pooblastijo delegacijo oziroma navedejo pogoje, na podlagi katerih pooblastijo delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da v imenu skupščine da soglasje k predlogu zakona oziroma drugega splošnega akta v celoti.

Če delegacija ob pripravi predloga zakona ali drugega splošnega akta, za katerega je prejela pooblastilo skupščine, da v njenem imenu da svoje soglasje, ugotovi, da rešitve v predlogu, ki je predložen Zboru republik in pokrajin, bistveno odstopajo od osnutka zakona ali drugega splošnega akta, h kateremu je bilo dano pooblastilo, lahko sklene, da ne izkoristi danega pooblastila in predlaga, da pristojni zbori ponovno razpravljajo o teh rešitvah in odločajo o soglasju k predlogu zakona ali drugega splošnega akta.

#### 304. člen

K predlogu zakona ali drugega splošnega akta, ki ga pošlje Zbor republik in pokrajin v soglasje skupščini, dajejo zbori svoje soglasje s tem, da sprejmejo odlok o soglasju v celoti.

Sklepe in odloke o soglasju podpisuje predsednik skupščine.

#### 305. člen

Določbe tega poglavja poslovnika se primerno uporabljajo tudi za dajanje soglasij k aktom, ki jih sprejema zvezni zbor Skupščine SFRJ na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin.

### XII. POSTOPEK PRI VOLITVAH, IMENOVANJIH, RAZREŠITVAH IN ODPOKLICU

#### a) Splošne določbe o volitvah funkcionarjev skupščine, republiških funkcionarjev in drugih funkcionarjev, ki jih določa zakon ali drug akt skupščine

#### 306. člen

Volitve se lahko opravijo, če je na seji posameznega zbora navzoča večina vseh delegatov v zboru.

Glasuje se javno, razen če sklene posamezen zbor na predlog delegata v zboru, ki ga podpre najmanj 9 delegatov, da se glasuje tajno.

Če so volitve tajne, se glasuje z glasovnicami.

Volitve vodi predsednik posameznega zbora; pri delu mu pomaga sekretar zbora in po potrebi dva do trije na seji izvoljeni delegati.

Delegat glasuje za kandidata na ta način, da obkroži številko pred njegovim imenom.

Glasovnica, iz katere se ne da ugotoviti, kako je delegat glasoval, ni veljavna.

#### 307. člen

Kadar je en sam predlog kandidature za posamezno funkcijo, je kandidat izvoljen, če je zanj glasovala večina vseh delegatov v zboru.

Kadar je več predlogov kandidature za posamezno funkcijo, je izvoljen tisti kandidat, ki dobi največ glasov izmed vseh delegatov v zboru.

#### 308. člen

Če kandidat oziroma kandidati niso izvoljeni v enem od zborov z večino po prejšnjem členu tega poslovnika, se ponovi ves kandidacijski postopek in postopek glasovanja v vseh zbori, potem ko se predloži nov predlog kandidature.

#### b) Volitve, imenovanja in razrešitve v enakopravni pristojnosti zbora združenega dela, zbora občin in družbenopolitičnega zbora

##### 1. Volitve predsednika in podpredsednikov skupščine

#### 309. člen

Kandidata za predsednika skupščine predlaga Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.



Predlog kandidature se izroči pismeno predsedniku skupščine najmanj 5 dni pred pričetkom sej zborov, na katerih naj bo predsednik izvoljen.

Predstavniki Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ima pravico na sejah zborov obrazložiti predlog kandidature.

#### 310. člen

Podpredsednik skupščine se voli po izvolitvi predsednika skupščine po istem postopku, kot velja za izvolitev predsednika skupščine.

Za predlaganje kandidata za podpredsednika skupščine se primerno uporabljajo določbe tega poslovnika o predlaganju kandidata za predsednika skupščine.

### 2. Imenovanje generalnega sekretarja skupščine in njegovega namestnika

#### 311. člen

Generalni sekretar skupščine in njegov namestnik se imenujeta na sejah vseh zborov skupščine na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

### 3. Volitve in imenovanja republiških funkcionarjev in dajanje soglasij k imenovanju drugih funkcionarjev, ki jih določa zakon ali drug akt skupščine

#### 312. člen

Republiški funkcionarji in drugi funkcionarji, ki jih določa zakon ali drug akt skupščine in ki jih volijo oziroma imenujejo in dajejo soglasje v enakopravni pristojnosti vsi zbori skupščine, se volijo in imenujejo na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve po poprej pri-skrbljenem mnenju izvršnega sveta skupščine.

### 4. Imenovanja članov organov upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je tako določeno z ustavo SR Slovenije, zakonom ali drugim aktom skupščine

#### 313. člen

Člani organov upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, za katere je tako določeno z ustavo, zakonom ali drugim aktom skupščine, se imenujejo na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve po poprej pri-skrbljenem mnenju izvršnega sveta skupščine.

### 5. Volitve članov Sveta republike, predsednika in sodnikov Ustavnega sodišča SR Slovenije

#### 314. člen

Člani Sveta republike, predsednik in sodniki Ustavnega sodišča SR Slovenije se volijo na predlog Predsedstva republike.

### 6. Volitve predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije ter drugih sodišč v republiki, ki jih določa zakon, imenovanje javnega tožilca SR Slovenije ter drugih javnih tožilcev v republiki, ki jih določa zakon, in družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije

#### 315. člen

Volitve predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije ter drugih sodišč v republiki, ki jih določa zakon, imenovanja javnega tožilca SR Slovenije ter drugih javnih tožilcev v republiki, ki jih določa zakon, in družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, se opravijo na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

## 7. Izvolitev skupnih delovnih teles skupščine

#### 316. člen

Na sejah vseh zborov se volijo komisije skupščine v celoti po kandidatnih listah. Na vsaki kandidatni listi mora biti poleg kandidata za predsednika in podpredsednika še toliko kandidatov, kolikor članov komisije se voli.

Posamezni člani komisij skupščine se volijo po posamičnih predlogih.

#### 317. člen

Kandidatno listo predlaga komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, predlaga pa jo lahko tudi skupina iz najmanj 10 delegatov od vsakega zbora.

Poročevalec komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in eden od predlagateljev kandidature, ki jo je predlagala skupina delegatov, imata pravico na seji obrazložiti predlog.

Predlog kandidatne liste se izroči predsedniku skupščine, ki jo pošlje vsem zborom.

Predlogi se vlagajo pismeno najmanj 24 ur pred začetkom sej zborov, na katerih naj bodo volitve.

Vsi predlogi morajo biti delegatom na razpolago do začetka sej zborov.

#### 318. člen

Če so volitve tajne, se glasuje z eno glasovnico.

Na glasovnici morajo biti napisane vse predlagane kandidatne liste za volitev komisije v ceoti oziroma imena vseh kandidatov za posamezne člane, po vrsti, kot so bili predlagani. Pred imenom kandidata za predsednika in podpredsednika na vsaki kandidatni listi pri volitvah komisije v celoti oziroma pred imenom vsakega kandidata pri volitvah posameznih članov komisije mora biti zaporedna številka.

#### 319. člen

Če nobena kandidatna lista oziroma noben kandidat pri glasovanju ne dobi potrebne večine, se glasovanje ponovi.

Pred novim glasovanjem lahko predlagatelji umaknejo svoje predloge kandidature, lahko pa predlagajo tudi nove.

Pri novem glasovanju se glasuje za vse prej predlagane kandidatne liste ziraoma kandidate, če predlog kandidature ni umaknjen, kot tudi za nove kandidatne liste oziroma nove kandidate, če so bili pozneje predlagani.

## 8. Volitve predsednika, podpredsednikov in članov

### Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije

#### 320. člen

Predsednik izvršnega sveta skupščine se izvoli na predlog Predsedstva republike, člani izvršnega sveta pa na predlog kandidata za predsednika izvršnega sveta in na podlagi mnenja komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Ob izvolitvi članov izvršnega sveta se imenujejo na predlog predsednika izvršnega sveta izmed članov izvršnega sveta republiški sekretarji, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, predsedniki republiških komitejev in drugi z zakonom določeni republiški funkcionarji, ki bodo vodili republiške upravne organe.

### c) Postopek za razrešitev

#### 321. člen

Predsednik izvršnega sveta skupščine lahko predloži vsem zborom skupščine razrešitev posameznih članov sveta in republiških sekretarjev, predsednikov republiških komitejev ter z zakonom določenih drugih republiških funkcionarjev, ki vodijo republiške upravne organe, in izvolitev novih.

O razrešitvi predsednika izvršnega sveta obvesti predsednik skupščine Predsedstvo republike.



#### 322. člen

Postopek za razrešitev drugih republiških funkcionarjev, ki jih v enakopravni pristojnosti volijo ali imenujejo vsi zbori skupščine, predlaga organ, ki je pooblaščen predložiti njihovo izvolitev oziroma imenovanje ali komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog za razrešitev republiških funkcionarjev, ki jih v enakopravni pristojnosti volijo ali imenujejo vsi zbori skupščine, ki ga ni dala komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, obravnava ta komisija in predloži zborom skupščine svoje obrazloženo mnenje o takem predlogu.

#### 323. člen

Pri odločanju o razrešitvi funkcionarjev republiških organov lahko zbori skupščine določijo osebo, ki bo nadomestovala funkcionarja, ki se razrešuje, do izvolitve novega funkcionarja.

#### 324. člen

Določbe tega poslovnika, ki se nanašajo na postopek pri volitvah oziroma imenovanjih, se primerno uporabljajo tudi v postopku za razrešitev.

### č) Slovesna izjava

#### 325. člen

Pred prevzemom dolžnosti dajo predsednik in podpredsedniki skupščin in predsedniki in podpredsedniki njenih zborov, predsednik in člani izvršnega sveta skupščine, predsednik in sodniki Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije ter drugih sodišč v republiki, ki jih določa zakon, republiški sekretarji, predsedniki republiških komitejev in drugi republiški funkcionarji, ki jih voli ali imenuje skupščina, slovesno izjavo.

Besedilo slovesne izjave se glasi:

»Izjavljam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom varoval družbeni red Socialistične federativne republike Jugoslavije. Z vsemi svojimi močmi se bom boril za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, za oblast delavskega razreda in uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov ter za napredek in razvoj Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

#### 326. člen

Predsednik in podpredsedniki skupščine dajo slovesno izjavo na skupnem zasedanju vseh zborov, predsedniki in podpredsedniki zborov pred zbori, ki jih volijo, predsednik in člani izvršnega sveta skupščine, predsednik in sodniki Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije ter drugih sodišč v republiki, ki jih določa zakon, republiški sekretarji, predsedniki republiških komitejev in drugi republiški funkcionarji, ki jih voli ali imenuje skupščina, pa pred predsednikom skupščine.

### d) Volitve na skupni seji

#### 1. Razglasitev izvolitve Predsedstva republike in objava njegove sestave

#### 327. člen

Ko prejme predsednik skupščine poročilo republiške volilne komisije o izidu glasovanja predsednika in šestih članov Predsedstva republike, ga pošlje vsem zborom skupščine in skliče skupno sejo vseh zborov skupščine.

#### 328. člen

Na skupno sejo se povabijo izvoljeni člani Predsedstva republike, ki so jih na podlagi zakona o volitvah in odpo-klicu Predsedstva republike izvolile občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti ter predsednik Centralnega komiteja Zveze komu-

nistov Slovenije in predsednik Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

#### 329. člen

Na skupni seji vseh zborov skupščine se razglasi izid volitev in objavi sestava Predsedstva republike.

#### 330. člen

Po objavi sestave Predsedstva republike dajo predsednik in člani Predsedstva republike pred zbori skupščine slovesno izjavo v besedilu, ki je določeno z ustavo SR Slovenije.

#### 331. člen

Član Predsedstva republike, ki je zadržan in ne more prisostvovati skupni seji vseh zborov skupščine, na kateri se razglasi izvolitev Predsedstva republike in objavi njegova sestava, da slovesno izjavo pred predsednikom skupščine, ki o tem obvesti vse zbore skupščine.

#### 332. člen

Določbe tega poslovnika o razglasitvi izvolitve Predsedstva republike in objavi njegove sestave se uporabljajo tudi za razglasitev izvolitve novega člana Predsedstva republike, kateremu je prenehal mandat pred potekom mandata Predsedstva republike.

### 2. Volitve člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije

#### 333. člen

Ko prejme predsednik skupščine obrazložen predlog za kandidaturu za člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ga pošlje vsem zborom skupščine in skliče skupno sejo vseh zborov skupščine.

#### 334. člen

Volitve člana Predsedstva SFRJ Slovenije se lahko opravijo, če je na skupni seji navzoča večina vseh delegatov vsakega zbora.

Pred začetkom volitev predstavnik kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije obrazloži na skupni seji predlog kandidature in navede razloge, ki so vplivali na izbiro kandidata.

#### 335. člen

Glasovanje na skupni seji vodi predsednik skupščine, pri čemer mu pomaga sekretar skupščine in po potrebi dva do trije na skupni seji izvoljeni delegati.

Glasuje se tajno z glasovnicami.

Vsak posamezen delegat glasuje na skupni seji za kandidata tako, da obkroži številko pred njegovim imenom.

Glasovnica, iz katere se ne da ugotoviti, kako je delegat glasoval, je neveljavna.

#### 336. člen

Po opravljenem glasovanju objavi predsednik skupščine izid glasovanja.

Kandidat je izvoljen za člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije, če je zanj glasovala večina vseh delegatov vseh zborov skupščine.

Če po prejšnjem odstavku tega člena ne pride do izvolitve, se ponovi ves kandidacijski postopek in postopek glasovanja.

#### 337. člen

Predsednik skupščine sporoči po končani skupni seji predsedniku Skupščine SFRJ, kdo je bil izvoljen za člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije.



### 3. Volitve delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ

#### 338. člen

Ko prejme predsednik skupščine obrazloženo listo dvanajstih kandidatov za delegate v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, skupaj s pismenimi izjavami kandidatov, da sprejmejo kandidaturo, pošlje listo vsem zborom skupščine in skliče skupno sejo vseh zborov skupščine.

#### 339. člen

Pred glasovanjem na skupni seji predstavnik kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije obrazloži listo kandidatov.

#### 340. člen

Glasovanje na skupni seji vodi predsednik skupščine, pri čemer mu pomaga generalni sekretar skupščine in po potrebi dva do trije na skupni seji izvoljeni delegati.

Glasuje se tajno na glasovnicami.

Delegat glasuje na skupni seji tako, da obkroži številke pred imeni tistih kandidatov, za katere želi glasovati.

Glasovnica, iz katere se ne da ugotoviti, za katere kandidate je delegat glasoval, je neveljavna.

#### 341. člen

Po končanem glasovanju ugotovi predsednik skupščine izid glasovanja ter razglasi izvolitev delegatov v Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Za delegate v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ so izvoljeni tisti kandidati, za katere je na skupni seji glasovala večina vseh delegatov vseh zborov skupščine.

Če po prejšnjem odstavku ne pride do izvolitve, se za tiste kandidate za delegate, ki niso dobili potrebne večine, ponovi ves kandidacijski postopek in postopek glasovanja.

#### 342. člen

Predsednik skupščine sporoči po končani skupni seji predsedniku Skupščine SFRJ imena delegatov v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ki so bili izvoljeni na skupni seji.

### 4. Postopek odpoklica na skupni seji

#### 343. člen

Za odločanje o prenehanju mandata predsedniku, članu ali predsedstvu republike v celoti, za razrešitev oziroma odpoklic člana Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije ter za odpoklic delegatov v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, se uporabljajo določbe ustave SR Slovenije in zakona ter smiselno določbe tega poslovnika.

### XIII. RAZMERJA MED SKUPŠČINO IN PREDSEDSTVOM REPUBLIKE

#### 344. člen

Razmerja med skupščino in Predsedstvom republike temeljijo na pravicah in obveznostih, določenih z ustavo.

#### 345. člen

Predsedstvo republike obvešča skupščino o svojem delu. Poročilo o delu Predsedstva republike se pošlje predsedniku skupščine. Predsednik skupščine ga dodeli zborom skupščine, ki o njem razpravljajo na skupni seji.

Predsednik skupščine obvesti Predsedstvo republike o seji, na kateri bo obravnavala poročilo o delu Predsedstva republike.

Mnenja in stališča skupščine, sprejeta po obravnavi poročila, pošlje predsednik skupščine Predsedstvu republike.

#### 346. člen

Kadar predsednik skupščine prejme od Predsedstva republike predlog za obravnavo in odločanje o vprašanju, ki je splošnega pomena za republiko, pošlje tak predlog pristojnim zborom v obravnavo in odločanje.

O stališču oziroma odločitvi pristojnih zborov o vprašanju iz prejšnjega odstavka tega člena obvestijo predsedniki zborov predsednika skupščine, ki o tem obvesti Predsedstvo republike.

#### 347. člen

Če zavzame Predsedstvo republike v okviru svojih pravic in dolžnosti stališča o vprašanih izvajanja politike, ki jo je v svojih aktih določila skupščina, in da predlog za njihovo reševanje, pošlje predsednik skupščine tak predlog predsedniku pristojnega zbora.

Predsednik skupščine obvesti Predsedstvo republike o seji, na kateri bo obravnavan predlog, ki ga je predložilo Predsedstvo republike.

Predsednik pristojnega zbora obvesti predsednika skupščine o stališčih, ki so bila sprejeta o tem predlogu na seji zbora. O tem obvesti predsednik skupščine Predsedstvo republike.

#### 348. člen

Če skupščina predloga za reševanje določenega vprašanja, ki ga je predložilo Predsedstvu republike, ne sprejme in nastane v zvezi s tem spor, določita Predsedstvo republike in predsedstvo skupščine sporazumno postopek za rešitev spornega vprašanja.

#### 349. člen

Skupščina lahko zahteva od Predsedstva republike, da da stališče o posameznih vprašanih iz svoje pristojnosti, ki imajo pomen za delo skupščine.

Ko prejme predsednik skupščine stališče Predsedstva republike o vprašanih iz prejšnjega odstavka, pošlje stališče pristojnim zborom skupščine.

#### 350. člen

Skupščina obvešča Predsedstvo republike o sejah zborov in skupnih sejah skupščine in mu pošilja ustrezno informativno in dokumentacijsko gradivo.

#### 351. člen

Če skupščina zaupa posamezno nalogo članom sveta republike, jim je dolžna v zvezi z izvršitvijo take naloge zagotoviti stroškovno-tehnično pomoč in jim poslati ustrezno informativno in dokumentacijsko gradivo.

### XIV. RAZMERJA MED SKUPŠČINO IN REPUBLISKIMI SVETI

#### 352. člen

Skupščina prek svojih članov v republiških svetih sodeluje pri delu teh svetov glede na njene z ustavo SR Slovenije, zakonom in s tem poslovníkom določene pravice, dolžnosti in odgovornosti.

Skupščina predlaga oziroma imenuje izmed delegatov oziroma članov delegacij člane v te svete.

Člani v republiških svetih posredujejo svetom stališča, mnenja in pobude, ki so se izoblikovale v skupščini in se našajo na delo svetov.

Člani svetov, ki jih je predlagala oziroma imenovala skupščina, posredujejo stališča in mnenja republiških svetov pristojnim zborom, predsedstvu skupščine in delovnim telesom skupščine in zborom.



## **XV. SODELOVANJE SKUPSCINE Z ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DRUGIMI SAMOUPRAVNIMI ORGANIZACIJAMI IN SKUPNOSTMI**

### **353. člen**

Skupščina, njena delovna telesa in delovna telesa zborov lahko sodelujejo pri uresničevanju delegatskega sistema, poleg v tem poslovniku predvidenih oblik dela z delegati, z organizacijami združenega dela in z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi.

Sodelovanje z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi uresničuje skupščina zlasti: z izmenjavo mnenj in stališč; s sodelovanjem predstavnikov organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti na sejah delovnih teles skupščine in zborov; pri strokovni pripravi predlogov zakonov in drugih splošnih aktov oziroma drugih gradiv; s skupnimi sestanki in z drugimi oblikami medsebojnega sodelovanja.

### **354. člen**

Na seje delovnih teles se lahko povabijo predstavniki organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, da bi sodelovali pri proučevanju splošnih vprašanj, ki se nanašajo na položaj na posameznih področjih družbenega življenja, ali drugih vprašanj, pomembnih za delovne ljudi in njihove organizacije in skupnosti, in da bi se delovna telesa seznanila z njihovimi stališči, mnenji in predlogi o teh vprašanjih.

## **XVI. SODELOVANJE SKUPSCINE Z OBCINSKIMI SKUPŠČINAMI IN SKUPŠČINAMI SKUPNOSTI OBCIN KOT POSEBNIH DRUŽBENOPOLITIČNIH SKUPNOSTI**

### **355. člen**

Poleg predvidenih oblik sodelovanja pri uresničevanju delegatskega sistema lahko sodelujejo skupščina, občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti še tako, da ustanavljajo skupščina in njeni zbori, občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti za opravljanje zadev skupnega pomena na delovna telesa za proučevanje stanja in pojavov v občinah in za sprejemaje ustreznih ukrepov. Za obravnavo posameznih vprašanj lahko organizirajo skupne sestanke in posvetovanja s predsedniki občinskih skupščin in z drugimi občinskimi funkcionarji, vabijo predstavnike delovnih teles na sestanke v skupščini, jim pošiljajo potreba gradiva in razvijajo druge oblike medsebojnega sodelovanja.

## **XVII. SODELOVANJE SKUPSCINE Z DRUŽBENOPOLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI**

### **356. člen**

Skupščina lahko razvije pri uresničevanju delegatskega sistema poleg predvidenih oblik sodelovanja z delegati v zborih tudi druge oblike sodelovanja z družbenopolitičnimi organizacijami.

Sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami se uresničuje zlasti: z izmenjavo mnenj in stališč; s sodelovanjem predstavnikov družbenopolitičnih organizacij na sejah delovnih teles skupščine in zborov; z izmenjavo informativnih in dokumentacijskih gradiv; z ustanovitvijo skupnih delovnih teles za opravljanje zadev, ki so skupnega pomena; z organiziranjem skupnih sestankov; z organiziranjem javnih razprav in z drugimi oblikami medsebojnega sodelovanja.

### **357. člen**

Pobudo za obravnavanje vprašanj splošnega pomena za republiko lahko da Predsedstvo republike, predsedstvo skupščine, zbor skupščine, Republiška konferenca Socialistične

zveze delovnega ljudstva ali vodstvo druge družbenopolitične organizacije v republiki.

## **XVIII. RAZMERJE SKUPSCINE DO USTAVNEGA SODIŠČA SR SLOVENJE**

### **358. člen**

Zbori skupščine obravnavajo obvestila Ustavnega sodišča SR Slovenije o stanju in problemih uresničevanja ustanosti in zakonitosti ter obvestila, mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije za izdajo, spremembo ali dopolnitev zakonov in za sprejemanje drugih ukrepov za zagotovitev ustanosti in zakonitosti in varstvo pravic samoupravljanja ter drugih pravic in svoboščin občanov, samoupravnih organizacij in skupnosti.

Obvestila, mnenja in predloge, ki jih pošilja Ustavno sodišče SR Slovenije skupščini, posreduje predsednik skupščine predsedniku pristojnega zbora.

Obvestila, mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije obravnavajo pred razpravo v pristojnem zboru pristojna delovna telesa skupščine in zborov ter zakonodajno-pravna komisija skupščine in predložijo zboru poročilo o teh obvestilih, mnenjih in predlogih.

### **359. člen**

Ce Ustavno sodišče SR Slovenije obvesti skupščino, da pristojni organ ni sprejel predpisa za izvrševanje določb ustave SR Slovenije, zakona ali drugega predpisa, pa je bil dolžan tak predpis izdati, odloča o nadaljnjem postopku v zvezi z obvestilom predsednik skupščine skupaj s predsedniki zborov.

### **360. člen**

Predstavniki Ustavnega sodišča SR Slovenije mora biti povabljen na sejo zbora skupščine, kadar ta obravnava obvestila, mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije.

Predstavniki Ustavnega sodišča SR Slovenije se lahko udeležuje sej zbora, kadar le-ta obravnava obvestila, mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije, vendar nima pravice glasovati.

Zbor je dolžan obvestiti Ustavno sodišče SR Slovenije, kaj je sklenil v zvezi z obravnavanjem njegovih obvestil, mnenj in predlogov.

### **361. člen**

Delovna telesa skupščine in zborov povabijo predstavnike Ustavnega sodišča SR Slovenije na seje, na katerih obravnavajo obvestila, mnenja in predloge tega sodišča, lahko pa jih povabijo tudi na seje, na katerih obravnavajo druga vprašanja, ki so pomembna za uresničevanje ustanosti in zakonitosti.

### **362. člen**

Zbor skupščine lahko sklene, naj se pred Ustavnim sodiščem SR Slovenije oziroma pred Ustavnim sodiščem Jugoslavije začne postopek za oceno ustanosti oziroma zakonitosti.

Preden sklepa zbor o začetku postopka pred ustavnim sodiščem, morajo dati o tem svoja mnenja pristojna delovna telesa in zakonodajno-pravna komisija.

Postopek za oceno ustanosti ali zakonitosti predlaga po sklepu zbora predsednik skupščine.

### **363. člen**

Predlog za začetek postopka za oceno ustanosti zakona oziroma ustanosti in zakonitosti drugega splošnega akta skupščine, ki ga Ustavno sodišče SR Slovenije pošlje skupščini kot udeleženki v postopku pred ustavnim sodiščem, se odstopi v obravnavo pristojnemu delovnemu telesu in zakonodajno-pravni komisiji.



#### 364. člen

Najprej obravnava predlog za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona oziroma ustavnosti in zakonitosti drugega splošnega akta skupščine pristojno delovno telo in da o tem poroči zboru oziroma zborom.

Zakonodajno-pravna komisija obravnava predlog za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti skupaj s poročilom pristojnih delovnih teles iz prejšnjega odstavka tega člena s stališča ustavnosti zakona oziroma ustavnosti in zakonitosti drugega splošnega akta skupščine, zaradi katerih je bil začet postopek za presojo ustavnosti oziroma zakonitosti.

Ce zakonodajno-pravna komisija ugotovi ob obravnavi predloga iz prejšnjega odstavka, da ni razlogov za spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega splošnega akta skupščine, na katerega se predlog nanaša, sestavi predlog za odgovor Ustavnemu sodišču SR Slovenije. V skladu s predlogom zakonodajno-pravne komisije pošlje odgovor Ustavnemu sodišču SR Slovenije predsednik skupščine.

Ce zakonodajno-pravna komisija ugotovi ob obravnavi predloga, da so razlogi za spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega splošnega akta skupščine, na katerega se predlog nanaša ali da je potrebno, da pristojni zbor zavzame najprej načelno stališče o vprašanju, na katero se predlog nanaša, pošlje svoj predlog predsedniku pristojnega zbora, da ga predloži zboru.

Zbor obravnava predlog Ustavnega sodišča SR Slovenije skupaj s poročilom pristojnega delovnega telesa in predlogom zakonodajno-pravne komisije. Ce zbor ugotovi, da je treba spremeniti ali dopolniti zakon ali drug splošni akt, na katerega se predlog nanaša, določi organ ali delovno telo zbora, ki bo pripravilo predlog za spremembo ali dopolnitev.

Ce zbor ugotovi, da ni razlogov za spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega splošnega akta skupščine, na katerega se predlog nanaša, pošlje odgovor Ustavnemu sodišču SR Slovenije predsednik skupščine.

Ce zbor sprejme predlog za spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega splošnega akta skupščine, pošlje predsednik skupščine Ustavnemu sodišču SR Slovenije obvestilo o tem, da je začet postopek za spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega splošnega akta skupščine.

#### 365. člen

Predsednik skupščine določi, kdo predstavlja v posameznih primerih skupščino kot udeleženko v postopku pred Ustavnim sodiščem SR Slovenije.

#### 366. člen

Odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, ki se nanaša na republiški zakon, drug predpis ali splošni akt skupščine, pošlje Ustavno sodišče SR Slovenije predsedniku skupščine, ki jo posreduje predsedniku pristojnega zbora.

Predsednik pristojnega zbora seznani zbor z odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije na prvi prihodnji seji zbora.

Zbor obravnava ukrepe, ki jih je treba izvesti v skladu z odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, ki se nanaša na republiški zakon.

#### 367. člen

V zvezi z odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, ki se nanaša na republiški zakon, predložijo pristojna delovna telesa in zakonodajno-pravna komisija zboru poročilo s predlogi ukrepov za uskladitev zakona.

Skupščina mora v šestih mesecih od prejema odločbe Ustavnega sodišča SR Slovenije zakon uskladiti z ustavo.

Skupščina lahko predlaga Ustavnemu sodišču SR Slovenije, da podaljša rok za uskladitev zakona še največ za šest mesecev.

#### 368. člen

Glede postopka z Ustavnim sodiščem Jugoslavije se primerno uporabljajo določbe tega poslovnika o Ustavnem sodišču SR Slovenije.

### XIX. RAZMERJE SKUPŠČINE OD VRHOVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE, SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA SR SLOVENIJE, JAVNEGA TOŽILSTVA SR SLOVENIJE, DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA SR SLOVENIJE, IN REPUBLIŠKEGA JAVNEGA PRAVOBRANILSTVA

#### 1. Vrhovno sodišče SR Slovenije in Sodišče združenega dela SR Slovenije

##### 369. člen

Vrhovno sodišče SR Slovenije in sodišče združenega dela SR Slovenije ovesčata skupščino na lastno pobudo ali na zahtevo zbora skupščine o svojih mnenjih in predlogih za preprečevanje družbi nevarnih in škodljivih pojavov in za utrjevanje zakonitosti, družbene odgovornosti in socialistične morale, o uporabi predpisov in samoupravnih splošnih aktov in o problematiki dela sodišč.

Obvestila, mnenja in predlogi sodišč se pošljejo predsedniku skupščine, ki jih posreduje predsednikom pristojnih zborov skupščine.

##### 370. člen

Obvestila, mnenja in predloge obeh sodišč obravnavajo pristojni zbori skupščine.

Obvestila, mnenja in predloge iz prejšnjega odstavka tega člena lahko najprej obravnavajo tudi pristojna delovna telesa skupščine in zborov.

K obravnavi teh obvestil, mnenj in predlogov v pristojnih delovnih telesih skupščine in zborov je povabljen predstavnik Vrhovnega sodišča SR Slovenije oziroma predstavnik Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Po obravnavi poročila sodišč odločijo pristojni zbori skupščine, kaj je treba ukreniti. Zbori lahko dajo ob takih poročilih smernice za delo drugih organov.

#### 2. Javno tožilstvo SR Slovenije

##### 371. člen

Javni tožilec SR Slovenije ima pravico in dolžnost obveščati skupščino o uporabi zakonov, o svojem delu in o problemih, ki nastajajo pri delu javnega tožilstva ter o stanju kriminalitete in o drugih problemih in pojavih, ki jih je javno tožilstvo opazilo pri svojem delu.

##### 372. člen

Glede obvestil, mnenj in predlogov javnega tožilca SR Slovenije ter njihovih obravnavanj se smiselno uporabljajo določbe tega poslovnika, ki se nanašajo na Vrhovno sodišče SR Slovenije in Sodišče združenega dela SR Slovenije.

#### 3. Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije

##### 373. člen

Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije začne pred skupščino postopek za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine in postopek, da se razveljavijo ali odpravijo sklepi in drugi akti, s katerimi se kršijo samoupravne pravice oziroma je prizadeta družbena lastnina, če je skupščina za to pristojna.

O nadaljnjem postopku v zvezi z zahtevo iz prvega odstavka tega člena odloča predsednik skupščine skupaj s predsedniki zborov.

##### 374. člen

Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije ima pravico in dolžnost obveščati skupščino na njeno zahtevo ali na lastno pobudo o splošnem stanju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine ter o svojem delu in ji dajati mnenja ter predloge v zvezi z izvajanjem svoje funkcije.



#### 375. člen

Glede obvestil, mnenj in predlogov družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije ter glede obravnavanja teh se smiselno uporabljajo določbe tega poslovnika, ki se nanašajo na Vrhovno sodišče SR Slovenije in Sodišče združenega dela SR Slovenije.

### 4. Republiško javno pravobranilstvo

#### 376. člen

Republiški javni pravobranilec obvešča skupščino o pojava, ki imajo pomen za pravno varstvo družbenega premoženja, in o drugih vprašanjih v zvezi s svojim delom.

#### 377. člen

Glede obvestil, mnenj in predlogov republiškega javnega pravobranilca ter njihovega obravnavanja se smiselno uporabljajo določbe tega poslovnika, ki se nanašajo na Vrhovno sodišče SR Slovenije in Sodišče združenega dela SR Slovenije.

### XX. SODELOVANJE SKUPŠČINE S SKUPŠČINO SFRJ

#### 378. člen

Sodelovanje med skupščino in Skupščino SFRJ uresničujejo, v okviru svojega delovnega področja, zbori in druga delovna telesa skupščine in zborov, predsednik in predsedstvo skupščine, delegacija skupščine v Zboru republik in pokrajin in delegati samoupravnih organizacij in skupnosti in družbenopolitičnih organizacij iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

#### 379. člen

Skupščina, zbori skupščine in njihova delovna telesa sodelujejo s Skupščino SFRJ in njenimi telesi pri obravnavanju vseh vprašanj, ki so skupnega pomena za federacijo, z namenom, da bi bilo sodelovanje republike pri določanju politike federacije čimbolj uspešno in zaradi uresničevanja vloge, pravic in dolžnosti skupščine v delu Skupščine SFRJ in njenih teles.

Sodelovanje s Skupščino SFRJ se uresničuje zlasti: s predlaganjem aktov Skupščini SFRJ in z dajanjem soglasij k aktom Skupščine SFRJ; z medsebojno izmenjavo gradiv in dokumentov, ki se obravnavajo v pristojnih telesih obeh skupščin; z izmenjavo informacijskega in dokumentacijskega gradiva; z izmenjavo mnenj in stališč o vprašanjih iz pristojnosti posameznih teles Skupščine SFRJ; z dajanjem mnenj in predlogov k vprašanjem, o katerih odloča Skupščina SFRJ; z medsebojno izmenjavo mnenj o programih obeh skupščin in z usklajevanjem teh programov, ko gre za zadeve, o katerih odločajo skupščine republik in skupščine avtonomnih pokrajin v Zboru republik in pokrajin, z organiziranjem skupnih posvetov, sestankov in drugih akcij in z drugimi oblikami medsebojnega sodelovanja.

#### 380. člen

Ko obravnava zbor akte iz pristojnosti Zveznega zbora Skupščine SFRJ, predsednik zbora povabi na sejo tudi delegate v Zveznem zboru.

### XXI. SODELOVANJE SKUPŠČINE S SKUPŠČINAMI DRUGIH REPUBLIK IN AVTONOMNIH POKRAJIN

#### 381. člen

Zaradi obravnave in urejanja vprašanj skupnega pomena ter izmenjave izkušenj sodeluje skupščina s skupščinami drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin.

Skupščina sodeluje s skupščinami drugih republik v zadevah skupnega pomena za republike: z izmenjavo izkušenj glede izboljševanja organizacije in metod dela skupščine in

njenih teles; z medsebojno izmenjavo programov dela, gradiv, ki se pošiljajo delegatom, informativnih in drugih dokumentacijskih gradiv; z delovnimi stiki teles skupščine s posameznimi telesi teh skupščin in s predstavniki teh teles; z izmenjavo mnenj in izkušenj med predstavniki skupščin in njihovih teles in z organiziranjem skupnih sestankov in posvetovanj.

Ce se v okviru medrepubliškega sodelovanja sprejemajo skupni akti ali ustanovljajo skupni organi, organizacije in druga telesa, 0rganizirajo skupne akcije in združujejo sredstva, se sprejemajo splošni akti in sklepi, ki se nanašajo na vprašanja in odnose iz pristojnosti skupščine, po določbah tega poslovnika o postopku za izdajo zakona.

#### 382. člen

O pobudah za sodelovanje skupščine s skupščinami drugih republik in avtonomnih pokrajin, zlasti kadar gre za skupne sestanke in izmenjavo mnenj delegacij, delegatov, funkcionarjev in strokovnih delavcev, odloča predsedstvo skupščine.

#### 383. člen

Skupščina spodbuja in pospešuje sodelovanje skupščin občin ter republiških in občinskih organov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij ter strokovnih in drugih društev z ustreznimi organi, organizacijami in skupnostmi drugih republik in avtonomnih pokrajin.

### XXII. PROGRAMIRANJE DELA SKUPŠČINE IN NJENIH TELES

#### 1. Splošne določbe

#### 384. člen

Skupščina oziroma njeni zbori sprejmejo za izvajanje nalog s svojega delovnega področja delovni program, ki izhaja iz ustave SR Slovenije, družbenih planov, drugih splošnih aktov in iz že določene politike skupščine ter iz politike in dokumentov družbenopolitičnih organizacij.

Delovni program skupščine kot celote sestavljajo delovni programi zborov.

#### 385. člen

Vsak zbor sprejme delovni program.

Delovne programe oziroma delovne načrte v okviru svojega delovnega področja sprejemajo tudi delovna telesa skupščine in zborov.

Zadeve iz programov zborov, o katerih enakopravno odločajo skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, so sestavni del programov teh skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

#### 386. člen

Skupščina oziroma zbori sprejmejo delovne programe za obdobje enega leta, lahko pa tudi za daljše obdobje.

Na podlagi delovnega programa določi vsak zbor tudi operativni delovni načrt svojega dela.

Operativni delovni načrti določajo naloge in zadeve, ki jih bo zbor opravil v posameznem trimesečnem obdobju in ki se uskladijo s predlogi dnevnih redov posameznih sej zborov v tem obdobju v skladu s pravico delegacij oziroma občinskih skupščin iz 25. člena tega poslovnika.

#### 387. člen

Pri sestavljanju delovnega programa se upoštevajo predlogi delegacij temeljnih organizacij združenega dela in skupnosti, konferenc delegacij, občinskih skupščin, delovnih teles skupščine in zborov, članov delegacije skupščine v Zboru republik in pokrajin in delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, predsedstva skupščine, Predsedstva republike, izvršnega sveta in republiških upravnih organov in



organizacij, družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, Gospodarske zbornice Slovenije in samoupravnih organizacij in skupnosti.

#### 388. člen

Delovni program zbora mora biti sestavljen tako:

- da omogoča pogoje za dolgoročno delo in dolgoročno usmerjanje razvoja;
- da so v njem razvidne prioritete naloge;
- da omogoča spremljanje aktualnih družbenih vprašanj ter izvajanje politike in aktov, ki jih je sprejela skupščina.

#### 389. člen

Pri pripravi za oblikovanje delovnega programa sodelujejo zbori, delovna telesa skupščine in zborov skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, zaradi usklajevanja svojih programov in delovnih načrtov.

### 2. Postopek za določanje delovnega programa

#### 390. člen

Delovni program zbora vsebuje poleg tematskega dela tudi zakonodajni program.

Vsaka zadeva se v programu opredeli, določi se njen predlagatelj ter okvirni roki obravnave v skupščini.

#### 391. člen

Zbori vnesejo v svoje programe zadeve iz programov Zveznega zbora in Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ki so pomembne za republiko oziroma ki se sprejemajo na podlagi soglasja skupščine.

#### 392. člen

Na podlagi zbranih predlogov se pripravi osnutek oziroma predlog delovnega programa.

Osnutek oziroma predlog delovnega programa sprejmejo zbori na način in po postopku, kot ju določijo sami.

#### 393. člen

Predlagatelji zakonov ali drugih aktov ter nosilci drugih nalog, ki so določeni v delovnem programu skupščine, predložijo skupščini te akte oziroma gradiva v rokih, določenih s programom.

Ce zaradi upravičenih razlogov predlagatelj teh aktov pravočasno ne predloži, obvesti o tem skupščino in navede razloge, zaradi katerih ni mogel izvesti programirane naloge v predvidenem roku.

### XXIII. JAVNOST DELA SKUPŠČINE

#### 394. člen

Skupščina obvešča javnost o svojem delu, o delu zborov in delovnih teles ter o odločitvah in stališčih glede zadev, ki jih obravnava.

Predlogi aktov oziroma gradiva, ki jih obravnava skupščina, se objavljajo v skladu s tem poslovnikom.

#### 395. člen

Predsedstvo skupščine določi način objavljanja aktov glede na to, ali se objavijo prek sredstev javnega obveščanja ali na drug ustrezen način.

Javnosti niso na razpolago dokumenti in gradiva skupščine, ki pomenijo uradno tajnost.

#### 396. člen

Delovni ljudje in občani so lahko v skladu s predpisi o notranjem redu v skupščini navzoči na skupni seji zborov, na sejah zborov in na sejah delovnih teles skupščine in zborov, v prostorih, ki so določeni za ta namen.

Na skupni seji zborov skupščine in na sejah vsakega izmed zborov skupščine ter na sejah delovnih teles se lahko sklene, da se bo določeno vprašanje obravnavalo brez navzočnosti javnosti.

#### 397. člen

Predstavniki sredstev javnega obveščanja imajo pravico biti navzoči na sejah zborov in na skupnih sejah zborov skupščine in obveščati javnost o njihovem delu.

Na seji zbora, na skupni seji zborov oziroma na seji delovnega telesa skupščine oziroma zbora se lahko sklene, da so lahko predstavniki sredstev javnega obveščanja navzoči na seji tudi, kadar na njej razpravljajo o kakšnem vprašanju brez navzočnosti javnosti. O takem vprašanju pa smejo dajati za javnost le tista obvestila, za katera tako sklene zbor. Zbor lahko sklene tudi, da se smejo dati obvestila o takem vprašanju šele po preteku določenega roka.

Predstavniki sredstev javnega obveščanja imajo pravico biti navzoči tudi na sejah delovnih teles skupščine in zborov. Delovna telesa lahko določijo pogoje, pod katerimi ti predstavniki obveščajo javnost o delu na sejah.

Na seji lahko sklene delovno telo, da bo o posameznem vprašanju razpravljalo brez navzočnosti predstavnikov sredstev javnega obveščanja.

#### 398. člen

Predstavnikom sredstev javnega obveščanja so na razpolago informativna in dokumentacijska gradiva, predlogi aktov skupščine in zborov, obvestila in poročila o delu skupščine in zborov in njihovih delovnih teles, posebna publikacija skupščine, stenografski zapiski in druge publikacije, ki jih izdaja skupščina.

#### 399. člen

Obveščanje javnosti in sodelovanje s predstavniki sredstev javnega obveščanja organizira in opravlja za potrebe skupščine sekretariat za informacije skupščine. Sekretariat ureja tudi posebno publikacijo skupščine in druge publikacije skupščine ter na pobudo predsedstva skupščine, zborov in delovnih teles organizira tiskovne konference.

Naloge in organizacijo sekretariata za informacije skupščine ter pravice in dolžnosti predstavnikov sredstev javnega obveščanja v skupščini določa poseben predpis.

#### 400. člen

Za obveščanja delovnih ljudi in občanov, delegatov in delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, občinskih skupščin in drugih organizacij in zainteresiranih državnih organov izdaja skupščina posebno publikacijo.

V posebni publikaciji se v povzetkih objavljajo besedila aktov drugih gradiv, ki bodo obravnavana v skupščini, in besedila drugih gradiv, ki so potrebna za delo delegatov.

V posebni publikaciji se objavlja, kje so dosegljivi podatni informacijski in dokumentalistični viri v zvezi s predlogi aktov in drugih gradiv iz prejšnjega odstavka tega člena. V posebni publikaciji se objavljajo tudi kratke informacije o sejah zborov in delovnih teles ter sklepi, ki jih sprejemajo zbori pri sprejemanju aktov in drugih gradiv, o delu skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki na podlagi ustave SR Slovenije enakopravno odločajo s pristojnimi zbori, o delu izvršnega sveta in republiških upravnih organov in organizacij.

Predsedstvo skupščine lahko odloči, da se v publikaciji objavijo tudi besedila drugih informativnih in dokumentacijskih gradiv.

#### 401. člen

Skupščina izdaja tudi stenografske zapiske s sej zborov, ki jih objavlja v publikaciji Sejni zapiski Skupščine SR Slovenije.

V Sejnih zapiskih objavlja ves potek sej zborov in razprave delegatov.



#### 402. člen

Zbori in delovna telesa skupščine in zborov lahko sklenejo, da se o seji izda uradno poročilo za sredstva javnega obveščanja.

Uradno poročilo za sredstva javnega obveščanja se da zlasti o sejah zborov in o sejah delovnih teles, ki so bile rez navzočnosti javnosti oziroma brez navzočnosti predstavnikov sredstev javnega obveščanja, ter v drugih primerih, ko to sklene zbor ali delovno telo.

Če besedilo uradnega poročila ni bilo določeno na seji zbora in delovnega telesa, določi besedilo predsednik zbora oziroma predsednik delovnega telesa.

#### 403. člen

Za obveščanje javnosti, za uresničevanje pravic in dolžnosti predstavnikov sredstev javnega obveščanja in za zagotovitev pogojev za njihovo delo v skupščini skrbi v skladu s tem poslovnikom sekretariat za informacije skupščine v sodelovanju z generalnim sekretarjem skupščine.

### XXIV. SEKRETARIAT SKUPŠČINE

#### 404. člen

Sekretariat skupščine sestavljajo službe skupščine, ki opravljajo strokovna, administrativna in druga opravila, ki so potrebna za delo skupščine, zborov in njihovih delovnih teles ter delegatov.

#### 405. člen

Službe skupščine opravljajo zlasti zadeve, ki se nanašajo na: delo delegatov v skupščini in zagotavljanje strokovne pomoči v zvezi z njihovim delom pri opravljanju njihove funkcije; pravočasno in ustrezno obveščanje delegatov o vprašanjih, ki se obravnavajo in o katerih se odoča v skupščini, na način, ki je določen s tem poslovnikom; pripravljanje programov in planov dela skupščine in njenih delovnih teles in spremljanje njihovega izvrševanja; zagotavljanje in pripravljanje dokumentacijskih in drugih gradiv in podatkov, potrebnih za delo skupščine oziroma njenih delovnih teles; zagotavljanje in dajanje strokovnih mnenj v zvezi z delom in nalogami delovnih teles; pripravljanje predlogov aktov in strokovnih gradiv na zahtevo delovnih teles in delegatov; spremljanje in izvrševanje sklepov delovnih teles; protokolarne zadeve; druge strokovno-administrativne in tehnične naloge za potrebe skupščine, njenih delovnih teles in delegatov.

#### 406. člen

Naloge, organizacija in delo služb skupščine, njihova medsebojna razmerja, način imenovanja oziroma postavitve in razrešitve funkcionarjev, ki samostojno opravljajo določene strokovne zadeve, ter način imenovanja oziroma postavitve in razrešitve vodij služb in drugih organizacijskih enot ter njihova odgovornost so podrobneje določeni v aktu o organizaciji in delu sekretariata skupščine, ki ga sprejme predsedstvo skupščine.

Skupščina ima posebno službo, ki skrbi za red v zgradbi skupščine. Pravila o organizaciji te službe predpiše predsednik skupščine.

#### 407. člen

Skupščina ima posebno službo, ki skrbi za red v zgradbi skupščine. Pravila o organizaciji te službe predpiše predsednik skupščine.

#### 408. člen

Sekretarji zborov, komisij skupščine in odborov zborov ter drugi strokovni sodelavci, ki delajo za skupščinska telesa: — pomagajo predsednikom zborov in drugih skupščinskih teles pri pripravljanju in organiziranju sej skupščinskih teles; skrbijo, da so pravočasno izvedene vse potrebne organizacijske in druge priprave za seje; udeležujejo se sej teh teles;

— skrbijo za pravočasno pripravo gradiv za seje in sami sodelujejo pri pripravi; skrbijo za gradivo in sodelujejo pri pripravi tega gradiva; skrbijo za zapisnike sej;

— opravljajo druge naloge za zbere, komisije skupščine in odbore zborov, ki jim jih naložijo predsedniki teh teles.

Sekretarje komisij skupščine in odborov zborov imenuje predsednik skupščine.

#### 409. člen

Delo sekretariata skupščine vodi generalni sekretar skupščine.

Generalni sekretar izdaja navodila za delo služb skupščine.

Generalni sekretar ima glede medsebojnih razmerij in samoupravljanja v službah skupščine pravice in dolžnosti predstojnika v skladu z zakonom.

#### 410. člen

Generalni sekretar skupščine ima namestnika in enega ali več pomočnikov.

Namestnik generalnega sekretarja skupščine opravlja zadeve, ki mu jih zaupa generalni sekretar, in nadomešča generalnega sekretarja, če je ta odsoten ali zadržan.

Pomočnika generalnega sekretarja imenuje na predlog generalnega sekretarja predsednik skupščine.

### XXV. KONČNI DOLOČBI

#### 411. člen

Z dnem, ko začne veljati ta poslovnik, prenehajo veljati poslovnik Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 40/67, 15/69, 22/69, 24/69, 1/70 in 26/72), odlok o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 19/74) in odloki o ustanovitvi, sestavi in nalogah komisij Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 19 in 23/74).

#### 412. člen

Ta poslovnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.



## Obrazložitev

Takoj po sprejetju nove ustave, konstituiranju delegatske Skupščine SR Slovenije in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije se je pričelo z delom na pripravi poslovnika Skupščine SR Slovenije. V maju 1974 je bil v zvezi s tem sprejet odlok o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije, ki ureja le najnujnejša vprašanja, ki so pomembna za delo delegatske skupščine pri uresničevanju odnosov, ki jih določa ustava SR Slovenije. Poleg določb tega odloka se namreč do sprejetja novega poslovnika Skupščine SR Slovenije primerno uporabljajo tudi določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije iz leta 1967, kolikor niso v nasprotju z ustavo SR Slovenije, ustavnim zakonom, zakoni in odlokom o začasnem poslovniku.

Zaradi oblikovanja besedila osnutka poslovnika je komisija imenovala delovno skupino za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije. Ta delovna skupina je proučevala določena vprašanja v zvezi z oblikovanjem besedila osnutka poslovnika in pripravila posamezne rešitve v tem osnutku. Pri svojem delu se je delovna skupina posvetovala z nekaterimi organi in organizacijami v republiki zaradi proučitve določenih vprašanj in v svoje delo vključevala tudi nekatere strokovne delavce, ki so pripomogli k temu, da so se posamezna vprašanja v zvezi s poslovnikom čimbolj razjasnila in ustrezno oblikovala.

Izhodišče za izdelavo osnutka poslovnika je 361. člen ustave SR Slovenije, ki določa, da imajo Skupščina SR Slovenije in vsak zbor skupščine svoj poslovnik, s katerim urejajo delo, faze postopka za sprejemanje zakonov, splošnih aktov in drugih odločitev glede na doseženo stopnjo soglasja, način usklajevanja stališč in preverjanje stopnje soglasja, natančnejše določilo delovna področja zborov, soodločanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti s pristojnimi zbori, način usklajevanja njihovih dela in druge za delo skupščine in njenih zborov pomembne zadeve.

Osnutek poslovnika je izdelan na podlagi sistematične ureditve, dosedanjega poslovnika in odloka o začasnem poslovniku, s tem da so vanj

vgrajene nove rešitve in razmerja, ki izhajajo iz ustavnih določb in izkušenj, ki jih že ima skupščina v obdobju delegatskega delovanja. Poudariti je potrebno, da je bila pri izdelavi osnutka poslovnika posvečena poglobljena pozornost izpeljavi ustavno zasnovanega delegatskega sistema, na katerem temelji skupščinski sistem. V zvezi s tem se uvaža tak način delovanja skupščine, ki bo omogočal, da se bodo v skupščini usklajevala in reševala vsa bistvena vprašanja življenja in dela delovnih ljudi in občanov, v skladu s skupnimi in splošnimi družbenimi interesi in potrebami ter v skladu z njeno pristojnostjo. Zato so se s predloženim osnutkom skušale čimbolj konkretno opredeliti obveznosti skupščine, na podlagi katerih mora svoje delo organizirati tako, da bo omogočeno delovnim ljudem in občanom ter njihovim delegacijam, da uveljavljajo v skupščini svoje interese in potrebe ter opredeljujejo skupne in splošne družbene interese in potrebe.

Iz teh razlogov je komisija za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije menila, naj bo poslovnik skupščine temeljni akt, ki bo uredil vsa vprašanja skupnega pomena za delo skupščine in njenih zborov in uveljavil delegatske odnose, ki izhajajo iz ustave SR Slovenije.

### I. SPLOŠNE DOLOČBE

V tem poglavju so vsebovane načelne določbe za delo in organizacijo Skupščine SR Slovenije po njenem poslovniku. Tako gre v tem poglavju za določbe o uporabi tega poslovnika za enakopravno odločanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike s pristojnimi zbori skupščine o vprašanjih iz pristojnosti skupščine; za opredelitev položaja, pravic in dolžnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in razmerij med njim in skupščino; za opredelitev razmerij med skupščino in njenimi telesi ter občinskimi skupščinami, skupnostmi občin in skupnimi organi ter skupščinami skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti; za sodelovanje republiške skupščine in njenih teles s Zborom republik in pokrajin, Zveznim zborom in Skupščino SFRJ ter njihovimi telesi; za sodelovanje republiške skupščine s Predsed-

stvom SFRJ in s članom Predsedstva SFRJ iz SR Slovenije; za sodelovanje republiške skupščine s skupščinami drugih republik in avtonomnih pokrajin; za sodelovanje republiške skupščine in njenih teles s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, Gospodarsko zbornico Slovenije, z raziskovalnimi organizacijami, znanstvenimi in strokovnimi delavci in z družbenimi organizacijami in društvi (2. do 8. člen 10. in 11. člen).

Kot nova se med splošnimi določbami pojavlja pomembna načelna določba prvega odstavka 9. člena, da »skupščina in njena delovna telesa delajo tako, da omogočajo uresničevanje vloge družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju delegatskih odnosov in delu skupščine«. Hkrati je kot oblika obravnavanja zadev, ki so splošnega pomena za republiko, v drugem odstavku istega člena predvideno skupno zasedanje vseh zborov skupščine z organi družbenopolitičnih organizacij v republiki.

### II. DELEGACIJE IN DELEGATI

Določbe, ki jih vsebuje to poglavje osnutka poslovnika skupščine SR Slovenije, ne opredeljujejo zgolj pravic in dolžnosti delegatov v zborih Skupščine SR Slovenije, ampak izhajajo iz temeljnega načela, da Skupščina SR Slovenije raste iz temeljnih organizacij združenega dela in drugih temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma iz njihovih delegacij. Poglavitno vsebino tega poglavja pomenijo tiste določbe, ki zagotavljajo, da bodo delovni ljudje in občani prek svojih delegatov, delegacij in družbenopolitičnih organizacij lahko uveljavljali v Skupščini SR Slovenije svoje interese in potrebe in s sporazumevanjem ter dogovarjanjem opredeljevali skupne in splošne interese in potrebe ter na ta način uresničevali svoje pravice, dolžnosti in odgovornosti pri opravljanju funkcij republiške skupščine. Tak pristop urejanja pravic in dolžnosti delegacij in delegatov ter pogojev za njihovo delo, pomeni kvalitativno spremembo v odnosu na dosedanje razumevanje funkcije poslovnika republiške skupščine.

Ena od bistvenih novosti poslovnika, ki je vsebovana v tem poglavju, so določbe o tem, da mora organizacija dela skupščine omogočiti delovnim ljudem in občanom uresničevati njihove pravice, dolžnosti in odgovornosti pri opravljanju funkcij skupščine; omogočiti delegacijam oblikovanje temeljnih stališč in sodelovanje pri oblikovanju skupnih stališč in predlogov možnih rešitev za delo delegatov v skupščini; omogočiti konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije opravljanje funkcij delegacije za delegate v družbenopolitičnem zboru; omogočiti zborom ter delovnim telesom skupščine in zborov obravnavanje pobud, predlogov, mnenj in pripomb delovnih ljudi in občanov; omogočiti družbenopolitičnim organizacijam, združenim v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije, zagotavljanje družbenopolitičnih pogojev za delovanje delegacij, usklajevanje njihovih temeljnih stališč, usmerjanje razprave delovnih ljudi in občanov in s tem prispevati, da delegacije in delegati kar najbolj odgovorno opravljajo svoje delo (18. člen).

Osnutek posveča posebno pozornost takšnemu sistemu komuniciranja, ki bo omogočal pretok informacij iz skupščine v delegatsko bazo in nazaj, s čimer naj se zagotovi, da bodo delovni ljudje in občani pravočasno seznanjeni z vprašanji in problemi, ki so na dnevnem redu sej zborov Skupščine SR Slovenije, kar jim bo omogočalo, da uveljavljajo temeljna stališča delegacij, ki morajo priti do izraza v odločitvah v republiški skupščini. V ta namen določa osnutek, da morajo biti delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih organizacij seznanjene z vsemi zadevami, ki jih obravnavajo zbori, o smotrih in razlogih, zaradi katerih se predlaga obravnavati posameznih zadev, o predlogih aktov ter o tem, kako predlagane rešitve lahko vplivajo na interese delovnih ljudi in občanov in o vseh drugih zadevah, ki so pomembne za zavzemanje temeljnih stališč za delo delegatov v skupščini (20. člen).

Pomembno novost predstavljajo določbe o tem, kako se pripravljajo akti in drugo gradivo, komu se gradivo pošilja in v kakšni obliki, pri čemer je zlasti poudarjeno, da mora biti besedilo aktov in drugih



gradiv ter povzetki gradiv pripravljeni tako, da omogočajo delovnim ljudem in občanom v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih določanje smernic in delegacijam zavzemanje temeljnih stališč za delo delegatov v skupščini. Poslovniške določbe izhajajo iz načela, po katerem bodo delegacije in delegati seznanjeni z osnovnim gradivom ali povzetki, s čimer bo omogočena opredelitev interesov delovnih ljudi in občanov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in oblikovanje smernic delegatom tako, da bodo lahko delegati ob upoštevanju teh smernic odločali v skupščini, kakor tudi poročali o sprejetih odločitvah v skupščini. V skladu s potrebami delegatov, ki so delegirani v skupščino, predvidevajo poslovniške določbe tudi obveznost skupščine, da jih seznani z informativnim in dokumentacijskim gradivom, ki se pripravlja v zvezi z zadevami, ki jih obravnava skupščina. To gradivo ima namen širše in poglobljeno osvetliti obravnavane zadeve. Da bi bilo lahko tudi to gradivo dostopno delegacijam in delegatom, obvezuje osnutek skupščine, da zagotavlja gradivo informativnim dokumentacijskim centrom pri občinskih skupščinah in drugim ustreznim informativnim dokumentacijskim centrom v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih. V zvezi s tem določa osnutek tudi nekatere obveznosti za strokovne službe republiške skupščine (22. člen).

Ko opredeljuje osnutek pravice in dolžnosti delegacij, poudarja posebno pozornost nalogam delegacij, ki so zlasti v tem, da delegacije v stalnem in neposrednem stiku z delovnimi ljudmi in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih določajo temeljna stališča za delo delegatov v skupščini in se dogovarjajo z delegacijami drugih samoupravnih organizacij in skupnosti zaradi sporazumnega oblikovanja skupnih rešitev (23. člen).

Upoštevač obseg dela republiške skupščine in raznolikost zadev, ki jih ta obravnava, predvideva osnutek možnost, da posamezni člani delegacij še posebej spremljajo in proučujejo posamezna vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini. Taka delitev dela med člani delegacije lahko mnogo prispeva k pogloblje-

nemu obravnavanju posameznih zadev, upoštevajoč nagnenja, strokovno znanje in posebno zanimanje posameznih članov za določene družbene zadeve. Tak način dela omogoča delegaciji izvajanje ustavnega načela o fleksibilnem mandatu v njegovem pravem smislu (24. člen).

Osnutek poslovnika v tem poglavju konkretizira načelo, po katerem naj bi imele delegacije, zlasti pa občinske skupščine, kot konference delegacij za zbere republiške skupščine, odločilen vpliv pri predlaganju dnevnih redov sej zborov republiške skupščine. Uresničevanje tega načela sankcionira določba osnutka, po katerem imajo delegacije oziroma občinske skupščine pravico razpravljati o predlaganih dnevni redih sej zborov republiške skupščine. Ta pravica se ne omejuje zgolj na razpravljanje, ampak se lahko delegacije oziroma občinske skupščine izjasnijo o tem, ali so posamezne zadeve iz pristojnosti republiške skupščine dovolj proučene, da bi se lahko uvrstile na dnevni red sej zborov; delegacije oziroma občinske skupščine lahko predlagajo tudi druge zadeve iz pristojnosti republiške skupščine, za katere menijo, da bi jih bilo treba uvrstiti na dnevni red sej zborov republiške skupščine; delegacije oziroma občinske skupščine se lahko opredeljujejo o prednosti obravnavanja posameznih zadev, ki naj se uvrstijo na dnevni red sej zborov v skladu z delovnim programom skupščine in predlaganim dnevnim redom (25. člen).

S tem se uveljavlja tudi ustavno načelo, po katerem skupščine občin, kot organi samoupravljanja in oblasti ter kot konference delegacij za delegiranje delegatov v republiško skupščino, obravnavajo vse pomembnejše zadeve, o katerih odloča republiška skupščina ter do njih zavzema stališča, zlasti zadeve, od katerih je predvsem odvisen družbenoekonomski položaj delovnih ljudi in občanov ter njihovi drugi življenjski in delovni interesi. V okviru te funkcije občinskih skupščin kot konferenc delegacij za republiško skupščino je kot delovna metoda predvideno oblikovanje skupin delegatov za pošiljanje delegatov v republiško skupščino, katerih vloga in dejavnost pa mora biti podrejena in prilagojena tej funkciji. Hkrati pa je pomembna nadaljnja funkcija

občinskih skupščin, ki se kaže v zagotovitvi najtesnejše povezave med skupinami delegatov za zbor združenega dela oziroma za zbor občin v republiki skupščini z delegacijami temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter občinskimi skupščinami. Iz teh razlogov osnutek poslovnika izrecno ne opredeljuje skupin delegatov, ker izhaja iz že navedenega načela, da funkcijo konferenc delegacij za zbor združenega dela in zbor občin v republiki skupščini opravljajo občinske skupščine, skupine delegatov pa pomenijo le metodo dela za pošiljanje delegatov v republiško skupščino.

Uveljavljanju načela, naj dnevni redi sej zborov republiške skupščine rastejo iz interesov in potreb temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, je namenjena tudi določba, po kateri dajejo pristojni zbori občinske skupščine, na podlagi razprav in predlogov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, pobude in predloge za obravnavo posameznih zadev ali za izdajo zakonov in drugih aktov v skupščini (26. člen).

Med določbami, ki opredeljujejo pravice delegata v zboru, je treba poudariti zlasti to, da se delegat v zboru lahko glede vprašanj, za katera je bil poslan v skupščino, udeležuje sej drugega zbora in njegovih delovnih teles; z dovoljenjem tega zbora oziroma njegovih teles lahko sodeluje pri njihovem delu, nima pa pravice glasovati. Taka določba omogoča delegatom, da se širše seznajajo z obravnavanimi zadevami ter na ta način lažje in odgovorneje sodelujejo v procesu sporazumevanja, dogovarjanja in sprejemanja odločitev (31. člen).

Osnutek opredeljuje dolžnosti delegata v zboru tudi po končani seji zbora in določa, da mora delegat o stališčih, mnenjih in sklepih, ki so se oblikovali v zboru, in o svojem delu, obveščati pristojni zbor občinske skupščine, delegate, ki so jih pristojni zbori občinske skupščine določili za udeležbo na sejah zborov skupščine (skupine delegatov) oziroma organizacijo Socialistične zveze delovnega ljudstva, delegacije in temeljne samoupravne organizacije in skupnosti (32. člen).

Tako kot delegaciji oziroma občinski skupščini daje osnutek tudi delegatu v zboru pra-

vico in dolžnost, da predlaga obravnavanje zadev z delovnega področja zbora, ki imajo pomen za delovne ljudi in občane, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti na podlagi pobud, predlogov, mnenj in pripomb, ki so jih izrazili delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih v zvezi z delom skupščine. Na ta način prihajajo v skupščino neposredni interesi in potrebe delovnih ljudi in občanov, na drugi strani pa se izraža vloga delegata, kot aktivnega dejavnika v procesu oblikovanja predlogov in sprejemanja odločitev (36. člen).

Kot novost je treba omeniti tudi določbe o delegatskih vprašanjih. Ne glede na nekatere določbe v zvezi s postavljanjem delegatskih vprašanj, ki jih vsebuje tudi dosednji poslovnik Skupščine SR Slovenije, pa se z osnutkom poslovnika spreminja značaj delegatskega vprašanja. Delegatsko vprašanje kot ustavna in poslovniška kategorija dobiva nov značaj in pod določenimi pogoji pomeni iniciativo za razpravo o določeni zadevi na seji zbora. Vsak delegat namreč lahko zahteva, potem ko je dan odgovor na vprašanje in morebitno dopolnilno vprašanje, da se o tem opravi krajša razprava. Zbor odloči, ali bo o stvari, ki je bila predmet delegatskega vprašanja, razpravljal kot o posebni točki dnevnega reda na tej ali na eni iz naslednjih sej. Če zbor odloči, da bo o tem razpravljal kot o posebni točki dnevnega reda na seji, določi, kakšno gradivo je treba pripraviti, kdo ga pripravi ter način in čas priprave (44. člen).

Osnutek poslovnika v skladu z ustavo SR Slovenije in odlokom o začasnem poslovniku skupščine podrobno ureja vprašanja, ki se nanašajo na imunitetno pravico delegatov v zboru. Gre zlasti za čas trajanja imunitetne pravice. Po določbah poslovnika ima delegat v zboru združenega dela in v zboru občin imunitetno pravico od dneva, ko je določen za delegata v zboru oziroma v skupščinskem telesu, do dneva, ko mu ta dolžnost preneha. Steje se, da delegatu v zboru združenega dela in v zboru občin preneha dolžnost, ko je določen za delegata v zboru združenega dela in v zboru občin drug delegat. Tako urejena imunitetna pravica, zlasti še



njeno trajanje, je uveljavljeno za namenom, da varuje interese zbora, to je, da omogoči nemoteno delo zbora, in da omogoči delegatu opravljanje njegovih dolžnosti v delegatski bazi pred sejo zbora in po njej (57. člen).

### III. ZBORI IN NJIHOVO DELOVNO PODROČJE

Poglavje besedila osnutka, ki obravnava delovno področje zborov skupščine, vsebuje: splošne določbe, določbe o delovnem področju zborov ter določbe o enakopravnem odločanju skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike s pristojnimi zbori Skupščine SR Slovenije.

Splošne določbe o zborih in njihovem delovnem področju izhajajo iz načel, ki jih vsebuje 340. člen ustave SR Slovenije in po katerem zbori skupščine obravnavajo in odločajo o vprašanjih iz pristojnosti skupščine enakopravno oziroma na skupni seji oziroma enakopravno s skupščino ustrezne samoupravne interesne skupnosti, zbor združenega dela in zbor občin pa tudi samostojno. Družbenopolitični zbor ne odloča samostojno, daje pa v določenih zadevah drugim zborom svoja stališča (67. člen).

Določbe, ki opredeljujejo področje dela posameznih zborov skupščine izhajajo iz ustavnega načela, opredeljenega v drugem odstavku 174. člena ustave SR Slovenije, da zbor združenega dela sodeluje pri odločanju o vprašanjih, ki so pomembna za delavce in druge delovne ljudi v družbenem delu, da zbor občin sodeluje pri odločanju o vprašanjih, ki so pomembna za delovne ljudi in občane v krajevnih skupnostih oziroma občinah, kot tudi, da družbenopolitični zbor sodeluje pri odločanju o vprašanjih uresničevanja, razvoja in varstva z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema. Izhajajoč iz teh načel vsebuje besedilo osnutka v 69. členu določbo o samostojni pristojnosti vseh treh zborov v zvezi z njihovim organiziranjem in konstituiranjem. Besedilo osnutka vsebuje tudi splošno določbo (70. člen) o tem, kaj lahko vsak zbor v okviru svojega delovnega področja dela.

V nadaljnjih členih so opredeljene pristojnosti zborov, pri čemer besedilo osnutka izhaja iz določil ustave, ki go-

vore o področju dela zborov (341. do 350. člen), poleg tega pa so ustavne določbe dopolnjene še s pristojnostmi, ki so vsebovane v drugih členih ustave SR Slovenije.

Področje enakopravnega odločanja zbora združenega dela, zbora občin in družbenopolitičnega zbora opredeljuje besedilo osnutka poslovnika v 71. členu, ki prevzema v celoti določbe 341., 344. in 350. člena ustave SR Slovenije, delno pa določbe iz 326. in 342. člena ustave SR Slovenije. V navedenih zadevah gre za enakopravno odločanje, kar pomeni, da morajo o tem odločati vsi trije zbori in sprejeti dokončne odločitve v enakem besedilu. Pri odločanju pristojnosti v tem členu se je glede enakopravnega odločanja družbenopolitičnega zbora z zborom združenega dela in zborom občin izhajalo iz določb 344. člena ustave SR Slovenije, in sicer predvsem z vidika pristojnosti družbenopolitičnega zbora za uresničevanje, razvoj in varstvo z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema. S temi določbami kot tudi z določbo 73. člena, kjer so opredeljene zadeve, ko daje družbenopolitični zbor stališča, se pristopa h konkretni pristojnosti tega zbora na podlagi njegovih ustavnih opredeljenih pristojnosti.

Pretežni del pristojnosti republiške skupščine opravljata enakopravno zbor združenega dela in zbor občin, kar je podrobno opredeljeno v 72. členu besedila osnutka. Tudi v tem členu besedilo osnutka poslovnika izhaja iz določil ustave (342. člen ustave SR Slovenije) s tem, da so vključene v ta člen zadeve, ki izhajajo iz drugih členov ustave SR Slovenije, ki spadajo po svoji vsebini v enakopravno pristojnost obeh zborov.

V 73. členu so v skladu s 345. členom ustave SR Slovenije konkretizirane zadeve, glede katerih sodeluje družbenopolitični zbor z zborom združenega dela in zborom občin tako, da sprejema stališča. V zvezi s tem je bil pristop glede določanja teh pristojnosti zelo restriktiven.

K 71., 72. in 73. členu osnutka poslovnika je predlagana tudi varianta, ki izhaja iz tega, da bi skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike na petih ustavno opredeljenih področjih enakopravno odločale z zborom združenega dela in

zborom občin republiške skupščine, ne pa tudi z družbenopolitičnim zborom glede na njegove ustavno opredeljene naloge v 344. in 345. členu ustave SR Slovenije. V dosežanju praksi dela delegatske skupščine namreč še nimamo praktičnih izkušenj glede enakopravnega odločanja skupščin teh samoupravnih interesnih skupnosti z zbori republiške skupščine. Zato se postavlja vprašanje ali bi bilo ustavno sprejemljivo štiridomno odločanje. Takemu štiridomnemu odločanju pa se skuša izogniti prav ta varianta, seveda ob upoštevanju ustavne vloge in ustavnih pristojnosti družbenopolitičnega zbora.

V 74. členu so opredeljene samostojne pristojnosti zbora združenega dela. Poleg zadev, ki so navedene v 346. členu ustave SR Slovenije, zbor združenega dela samostojno sprejema zakone in druge splošne akte, ki se nanašajo na razpolaganje, uporabo in upravljanje z družbenimi sredstvi, druge družbenoekonomske odnose v združenem delu in samoupravljanju v organizacijah združenega dela in ki so navedeni v nekaterih drugih določbah ustave SR Slovenije.

V zvezi s samostojno pristojnostjo zbora občin so v 77. členu besedila osnutka poslovnika v celoti prevzete določbe 348. člena ustave SR Slovenije.

Določbe besedila osnutka poslovnika o enakopravnem odločanju skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike s pristojnimi zbori skupščine izhajajo iz načelne določbe, izražene v 343. členu ustave SR Slovenije. V zvezi s pristojnostmi, ki so določene v 78. do vključno 82. člena besedila osnutka poslovnika, je opredeljena pristojnost vsake skupščine samoupravne interesne skupnosti posebej, in sicer v skladu s sprejetimi zakoni o samoupravnih interesnih skupnostih, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 38 in 39/74). Pri vseh navedenih samoupravnih interesnih skupnostih je potrebno v zvezi z njihovo pristojnostjo, navedeno v 3. alineji 78., 79., 80., 81. in 82. člena tega poslovnika pojasniti, da le-te enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine le glede tistih splošnih aktov skupščine o družbenoekonomskem razvoju

SR Slovenije, ki se nanašajo na vprašanja razvoja njihovih dejavnosti.

### IV. MEDSEBOJNA RAZMERJA ZBOROV IN NJIHOVO SODELOVANJE

Z določbami tega poglavja se realizirajo in precizirajo določbe 353., 358. in 359. člena ustave SR Slovenije.

V teh določbah je postavljeno načelo, da vsak zbor sedita in odloča o vprašanjih s svojega delovnega področja ločeno na svoji seji; zbori pa lahko sklenejo, da bodo na skupnem zasedanju obravnavali ali pa tudi sprejeli zadevo, o kateri enakopravno odločajo. V tem primeru pa morajo glasovati delegati vsakega zbora posebej, da se tako jasno izrazi stališče vsakega zbora (84. in 86. člen). Besedilo osnutka tudi določa pravico vsakega zbora, da obravnava predloge aktov s področja drugega zbora in da daje pristojnemu zboru predloge in mnenja k tem aktom. V zvezi s tem je pomembna določba, da je pristojen zbor dolžan obravnavati mnenja drugih zborov in zavzeti stališča do njih (88. do 92. člen).

V 93. členu besedila osnutka je podrobno razdelan v skladu s tretjim odstavkom 353. člena ustave SR Slovenije poseben postopek, če pristojni zbor ne sprejme stališč in predlogov zainteresiranega zbora za spremembe ali dopolnitve predloga zakona ali drugega akta. V tem primeru je predvideno, da ima zbor skupno zasedanje z zainteresiranim zborom, ali da se sestavi skupna komisija, ki bo proučila sporno vprašanje in predlagala ustrezno rešitev ter o tem poročala zborom.

Čeprav so v besedilu osnutka podrobno razmejena področja posameznih zborov, je pričakovati, da bodo vendar nastala v posameznih primerih sporna vprašanja o delovnem področju. Zato vsebuje poslovnik določbo, da taka vprašanja rešuje predsedstvo skupščine (94. člen), ki v skladu z drugim odstavkom 364. člena ustave SR Slovenije skrbi za izvajanje poslovnika skupščine in razlaga določbe poslovnika skupščine in zborov glede pristojnosti zborov in teles skupščine.

Kadar skupščine samoupravne interesne skupnosti za območje republike enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine, se uporabljajo za



te skupščine določbe o medsebojnem razmerju zborov in njihovem sodelovanju, o obravnavanju zadev z delovnega področja drugega zbora in o reševanju vprašanj, ki se nanašajo na pristojnost zborov (95. člen).

## V. SEJE ZBOROV

To poglavje zajema določbe, ki se nanašajo in obravnavajo prve seje zborov, sklicanje, dnevni red, predsedovanje in udeležbo, vzdrževanje reda, potek seje, odločanje, zapisnik in seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike.

V delegatski skupščini je eno izmed glavnih vprašanj predlaganje in določanje dnevnega reda seje zbora, na podlagi česar se ugotavljajo interesi, ki se pojavljajo v temeljnih delegacijah. Zato je v 98. členu določeno, da lahko predlagajo zadeve, ki naj se uvrstijo v predlog dnevnega reda, delegacije, delegati v zboru, izvršni svet in republiški upravni organi in organizacije, družbenopolitične organizacije v republiki, Gospodarska zbornica Slovenije in drugi predlagatelji, določeni s tem poslovnikom.

Osnutek določa v 99. členu, da se gradiiva za seje zborov pošiljajo najmanj 30 dni pred dnem, določenim za sejo zbora. Tudi seja zbora mora biti sklicana najmanj 30 dni pred dnem, določenim za sejo zbora. V poslovniku se predlagajo daljši roki glede na določanje poslovniške določbe, kar je nujno, če želimo delegatski način odločanja uveljaviti in izvajati v skladu z ustavnimi določbami, da se pri zavzemanju stališč o vprašanjih, o katerih se odloča v skupščini, ravna delegati v skladu s smernicami svojih samoupravnih organizacij in skupnosti in s temeljnimi stališči delegacij, ki so jih delegirale. Ob želji, da o vseh vprašanjih razpravljajo, pa tudi določajo stališča delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in da prihajajo v skupščino dejansko avtentični interesi delovnih ljudi in občanov, so ti roki za obravnavo gradiv v samoupravnih bazi nujni in potrebni.

Ker pa bodo primeri, ki bodo prav gotovo zahtevali, da se bodo akti sprejemali tudi v krajših rokih (nujni primeri) in bo potrebno zato v izjemnih primerih sklicati

sejo zbora v roku, ki bo krajši od 30 dni, kar bo seveda potrebno posebej obrazložiti in utemeljiti, je osnutek predvidel te izjeme v 99. in 100. členu.

Določen je tudi postopek dajanja v razpravo sklic seje s predlogom dnevnega reda (tretji in peti odstavek 99. člena).

Ko je opravljen celoten postopek v zvezi z razpravo o dnevnem redu, le-tega določi zbor na začetku seje, s tem da upošteva predvsem nujnost odločanja o zadevi, čas, ki je bil na voljo za oblikovanje stališč in sporazumevanje v delegacijah. Hkrati pa zbor tudi ugotovi ali je zadeva že dovolj proučena za obravnavo in odločitev v zboru (101. člen).

Določbe o predsedovanju in udeležbi na seji, vzdrževanju reda, poteku seje, odločanju in zapisniku so večinoma prevzete iz dosedanje ureditve, s tem da so usklajene z ustavnimi določbami in prilagojene novemu delegatskemu sistemu. Opozoriti je potrebno le, da so bile te določbe vsebovane v sedanjih poslovnikih zborov skupščine prejšnjega sklica, sedaj pa se to enotno ureja v tem poslovniku.

## VI. SKUPNA SEJA VSEH ZBOROV

Pristojnost skupne seje vseh zborov Skupščine SR Slovenije je določena v 349., 362. in 439. členu ustave SR Slovenije. V 130. in 131. členu je določen poseben postopek glede sklicanja in odločanja na skupni seji, sicer pa se tudi za to sejo smiselno uporablja določbe poslovnika o sejah in o poslovnem redu na sejah zborov.

## VII. PREDSEDNIK, PODPREDSEDNIKI SKUPŠČINE, PREDSEDNIKI ZBOROV IN GENERALNI SEKRETAR

Poleg zadev, ki jih predsednik skupščine opravlja po 364. členu ustave SR Slovenije, so v osnutku poslovnika določene pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz njegove funkcije (133. člen).

V ustavi SR Slovenije predsedstvo skupščine ni omenjeno kot poseben organ, vendar drugi odstavek 264. člena ustave predvideva kolektivno reševanje določenih zadev. Pri določanju delovnega področja predsedstva skupščine osnu-

tek izhaja deloma iz ustavno določenih nalog, deloma pa iz izkušenj dosedanje prakse. V osnutku poslovnika je predsedstvo skupščine predvideno kot poslovniški organ, ki skrbi zlasti za izvajanje poslovnika skupščine in zborov in za redno in pravočasno delo skupščine in njenih zborov ter njihovih delovnih teles, za usklajevanje dela med zbori ter za strokovno pripravo v zvezi z dnevnimi redi zborov.

Osnutek poslovnika opredeljuje naloge generalnega sekretarja skupščine v zvezi s predsedstvom skupščine in v posebnem členu (144. člen) v zvezi z nalogami, ki se nanašajo na organiziranje, vodenje in usklajevanje dela strokovnih služb skupščine.

## VIII. DELOVNA TELESA SKUPŠČINE IN ZBOROV

Poglavje besedila osnutka poslovnika, ki obravnava delovna telesa skupščine in zborov, obsega: splošne določbe in določbe o komisijah skupščine.

V splošnih določbah je predvideno, da lahko ustanovijo skupščina in njeni zbori komisije, odbore in druga stalna in občasna delovna telesa. V zvezi s tem so v tem poslovniku določene skupne zadeve, ki se nanašajo na način ustanavljanja, značaj in delovanje vseh delovnih teles skupščine in zborov, medtem ko se poslovnikom zborov prepušča, da določijo sestavo, naloge in specifičnosti glede načina dela delovnih teles zborov. Ob tako zastavljenem konceptu delovnih teles skupščine in zborov se je izhajalo iz ustatnih določb, po katerih imajo ta telesa povsem novo vlogo, ničesar namreč ne morejo delati v imenu zbora in namesto njega ter ne morejo sprejemati odločitev, razen glede načina svojega dela. V 369. členu ustave SR Slovenije je določeno, da ta telesa proučujejo predloge zakonov in drugih aktov, proučujejo druga vprašanja s svojega delovnega področja in spremljajo izvrševanje zakonov in drugih aktov skupščine.

Pomembna novost, ki jo predvideva besedilo osnutka na tem področju, je ustanavljanje odborov zbora s posebnim odlokom zbora takrat, ko se v zboru obravnava zakon ali drug akt oziroma posamezna zadeva. Tako delovno telo se bo namreč ustanovilo ob obravnavi za izdajo zako-

na ali zakonskega osnutka, če bo pristojni zbor menil, da je to potrebno.

Glede na vlogo teh delovnih teles je treba upoštevati, da se mora osnovno razširjanje in soočanje interesov vseh zainteresiranih dejavnikov opravljati neposredno v delegacijah in v zborih skupščine, ne pa v delovnih telesih. Delovna telesa bodo morala biti sestavljena iz delegatov, ki bodo po svoji strokovni usposobljenosti oziroma sposobnosti ter zavzetosti lahko opravljali naloge, za katere so bila ta delovna telesa ustanovljena. Ker bodo naloge nekaterih delovnih teles postavljene dolgoročno in ker je sestav teh teles odvisen tudi od nalog, ki jih bodo imela po poslovniku, predvidevajo določbe osnutka poslovnika, da so ta delovna telesa sestavljena iz stalnih članov — delegatov. Taka sestava ne nasprotuje ustavno postavljenim delegatskim odnosom in omogoča, da člani teh delovnih teles sledijo pripravljanju, proučevanju in obravnavanju gradiv od njihovega nastajanja do izvajanja sprejetih odločitev pristojnih zborov skupščine.

V osnutku poslovnika je predvideno, da lahko skupna delovna telesa ustanovijo zbori in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, in sicer le za zadeve, o katerih bodo te skupščine enakopravno odločale s pristojnimi zbori.

Pri delovnih telesih je poglavito vprašanje, ki se ga skuša rešiti v osnutku tega poslovnika, kako povezati njihovo delo z interesi delegatske baze in kakšne so njihove neposredne naloge pri tem.

Z določbo 146. člena se opredeljujejo naloge komisij skupščine, odborov zborov in drugih delovnih teles skupščine in zborov na splošno. Pri tem je poudarjena zlasti njihova vloga, ki jo imajo pri uresničevanju delegatskega sistema, in sicer, da ugotavljajo in obravnavajo pobude, predloge, mnenja in pripombe, ki jih delovni ljudje in občani izražajo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, in se nanašajo na delo skupščine in da ugotavljajo in obravnavajo stališča in pobude delegacij in konferenc delegacij glede posameznih zadev, o katerih odločajo zbori, razloge zanje in stopnjo doseženega soglasja ter da dajejo pobude in predloge, da se interesi delovnih ljudi in občanov medsebojno usklajujejo



v delegacijah in konferencah delegacij. Pri pripravljanju, proučevanju in obravnavanju predlogov za izdajo zakona, zakonskega osnutka in zakonskega predloga ter drugih aktov skupščine bodo morali skrbeti še posebej, da bodo stališča delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in stališča, ki so se izoblikovala v zborih, izražena v predloženih aktih oziroma v predvidenih rešitvah. Iz tako opredeljene vloge izhaja, da delovna telesa niso po osnutku poslovnika pristojna, da sama usklajujejo stališča in pobude delegacij in konferenc delegacij glede posameznih zadev, o katerih odločajo zbori, pač pa, da lahko sprejmejo stališča o določenem vprašanju in predlagajo pristojnim zborom možne rešitve v zvezi s takim vprašanjem.

Sele na podlagi vsestranske proučitve problematike, bodo lahko ta telesa ugotovila, ali je zadeva že dovolj proučena in ugotovila, če se morda predlagajo tudi drugačne rešitve za ureditev določene zadeve. S tem sodelujejo delovna telesa tudi pri določanju predloga dnevnega reda za seje zborov (147. člen). Vsekakor pa je potrebno upoštevati v zvezi z rešitvami, ki se predlagajo v osnutku poslovnika, da ni delovno telo tisto, v katerem se o zadevi odloča. Zaradi tega je v 148. členu osnutka poslovnika predvidena možnost, da se delovna telesa povezujejo s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi in njihovimi delegacijami oziroma drugimi, ki so obravnavali določene zadeve.

Po vseh predhodno opravljenih posvetovanjih delovna telesa ugotovijo, kako so usklajena različna stališča glede zadeve, ki je na dnevnem redu sej zborov, in o tem poročajo zboru. Hkrati pa obvestijo zbor tudi o svojih stališčih, mnenjih, pripombah in predlogih, o možnih alternativnih rešitvah k tej zadevi, kot tudi o stališčih, mnenjih, pripombah in predlogih, ki na njihovih sejah niso dobili širše oziroma večinske podpore (149. člen). Te ugotovitve delovnih teles naj bi bile vključene v njihova poročila, s čimer bi prišli do izraza temeljni interesi, ki so bili predhodno izraženi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v delegacijah, konferencah delegacij, občinskih skupščinah in družbenopolitičnih organizacijah. V poročila delovnih teles naj bi bila

vključena tudi stališča, mnenja in predlogi, ki so bili izoblikovani na njihovih sejah, kot tudi strokovno najustreznejše rešitve, ki so jih predlagale znanstvene in strokovne organizacije oziroma znanstveni in strokovni delavci.

Skupna določba, ki velja za komisije kot tudi odbore, je določitev poročevalca in opredelitev njegovih pooblastil na seji zbora. Novost je predvsem v tem, da se poročevalac na seji zbora izreče v imenu komisije oziroma odbora o zadevah v zvezi s poročilom in da brez pooblastila komisije oziroma odbora ne more spremeniti ali umakniti njihovega predloga (150. člen).

Če se med obravnavo na zboru pojavi vprašanje, o katerem delovno telo ni zavzelo stališča, lahko zbor zahteva, naj komisija oziroma odbor zavzame o vprašanju svoje stališče. Če člani komisije oziroma odbora na seji zbora niso navzoči oziroma ni zagotovljena sklepčnost teh delovnih teles in če se pokaže potreba, lahko zbor za rešitev posameznega vprašanja ustanovi posebno delovno skupino (151. člen).

V besedilu osnutka poslovnika je predvideno tudi sodelovanje delovnih teles z izvršnim svetom in njegovimi telesi ter republiškimi upravnimi organi in organizacijami pri obravnavanju zadev in pripravljanju rešitev v zvezi s pobudami in predlogi delegacij že v pripravljalnem postopku, to je še pred oblikovanjem teh zadev in rešitev na sejah izvršnega sveta in njegovih teles oziroma v republiških upravnih organih in organizacijah oziroma še pred predložitvijo teh zadev v obravnavo skupščini (152. člen).

Določbe o organiziranju in vodenju sej, delu na sejah ter predsedniku komisije oziroma odbora, so delno prevzete iz dosedanjega skupščinskega poslovnika in poslovnikov posameznih zborov skupščine prejšnjega sklica. Spremenjen je pristop glede sklicanja sej teh teles, saj se te sklicujejo tudi na pobudo delegacij (154. člen).

Pri sestavi komisij skupščine je delovna skupina obdržala dosedanje načelo iz odlokov o sestavi komisij in sicer, da se predsednik, podpredsednik in člani komisije volijo iz vrst delegatov zborov tako, da je v vsaki komisiji enako število delegatov vsakega zbora.

Zaradi narave dela in posebnih nalog, ki jih opravljajo

nekater komisije, je v osnutku poslovnika predvideno, da so člani teh komisij tudi znanstveni, strokovni in javni delavci.

Po odloku o začasnem poslovniku namreč ti člani niso izenačeni s člani-delegati, ker le sodelujejo v delu komisij. Sprejeto je bilo stališče, naj tudi znanstveni, strokovni in javni delavci postanejo člani komisij s tem, da jih imenujejo zbori na predlog komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Število teh članov pa ne more biti večje od števila članov-delegatov iz zborov (tretji odstavek 159. člena).

Glede ustanovitve posameznih komisij je delovna skupina izhajala iz odloka o začasnem poslovniku in iz odlokov o sestavi in nalogah posameznih komisij. Tako naj bi skupščina imela naslednje stalne komisije: komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve; komisijo za mednarodne odnose; zakonodajno-pravno komisijo; komisijo za narodnosti; komisijo za pravosodje; komisijo za vprašanja borcev NOV; komisijo za družbeno nadzorstvo in komisijo za vloge in pritožbe.

V osnutku poslovnika so na novo opredeljene naloge, ki jih opravlja komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. V odloku o sestavi, nalogah in izvolitvi te komisije je bila namreč le načelna določba, da ta komisija obravnava vprašanja s področja kadrovske politike in vsa vprašanja v zvezi z volitvami, imenovanji, razrešitvami in administrativnimi zadevami iz pristojnosti skupščine. Glede na navedeno načelno določbo je bilo potrebno v osnutku podrobno opredeliti delovno področje te komisije (166. do 168. člen).

Glede na specifično vlogo te komisije je v osnutku poslovnika določeno, da delegira tri člane v to komisijo tudi Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije (169. člen).

V zvezi s komisijo za mednarodne odnose se v besedilu osnutka ne uvaja novih rešitev, temveč so prevzete določbe iz odloka o ustanovitvi te komisije (170. in 171. člen).

Pri zakonodajno-pravni komisiji so v 173. členu glede na dosednji odlok o sestavi in nalogah te komisije razširjene pristojnosti. Tako ta komisija poleg nalog, ki jih je že doslej opravljala, na podlagi osnutka poslovnika ob-

ravnava zvezne zakone in druge splošne akte, ki se sprejemajo na podlagi soglasja skupščin republik in avtonomnih pokrajin, splošne akte samoupravnih organizacij, ki jih potrjuje ali h katerim daje svoje soglasje skupščina, opozarja na potrebo po izdaji ali spremembi zakonov in drugih splošnih aktov, daje mnenja in predloge pristojnim zborom skupščine o besedilu družbenega dogovora, kadar skupščina sodeluje pri sklepanju družbenega dogovora in pri prevzemanju ustreznih obveznosti. Mimo tega se predlaga na novo v drugem odstavku 173. člena, da v komisiji sodelujejo kot člani tudi po trije delegati ustrezne skupščine samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar le-ta odloča enakopravno s pristojnimi zbori skupščine.

Pri komisiji za narodnosti se glede na problematiko, ki jo ta komisija obravnava pri uresničevanju položaja, pravic in razvojnih možnosti italijanske in madžarske narodnosti, predvsem na področju vzgoje, izobraževanja, sredstev javnega obveščanja in kulture, predlaga razširitev komisije za 3 člane, to je od sedanjih 9 na 12 članov (175. člen).

Pri komisiji za pravosodje ni bistvenih sprememb od dosedanjega odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah te komisije.

Pri komisiji za vprašanja borcev NOV se predlagajo za razliko od dosedanjega odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah te komisije, dopolnitve in sicer v tem smislu, da ta komisija spremlja in proučuje tudi problematiko vojaških invalidov, žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in vojnega materiala (178. člen).

Na novo se predlaga ustanovitev komisije za družbeno nadzorstvo. V zvezi s tem so bile izražene dileme, ali je potrebno ustanoviti za družbeno nadzorstvo posebno telo oziroma, ali naj bi se s temi vprašanji ukvarjala v okviru svojega delovnega področja posamezna delovna telesa skupščine oziroma zborov. Zaradi posebnih nalog, ki jih mora opravljati skupščina na tem področju na podlagi 177. člena ustave SR Slovenije, je komisija menila, da je potrebno ustanoviti tudi za področje družbenega nadzorstva posebno komisijo.

Pri komisiji za vloge in pri-



tožbe se za razliko od dotedanjega odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah te komisije predlaga v 185. členu razširiti komisije s 3 člani; tako bi imela ta komisija 12 članov, kar je utemeljeno glede na ustrezno regionalno zastopnost v njenem delu.

## **IX. DELEGACIJA SKUPŠČINE V ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN IN DELEGATI IZ SR SLOVENIJE V ZVEZNEM ZBORU SKUPŠČINE SFRJ**

### **1. Delegacija skupščine v Zboru republik in pokrajin**

Ustavna podlaga za podrobnejšo razdelavo določb poslovnika o delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je dana v določbah 292., 296., 297. in 305. člena ustave SFRJ. Odnos med republiško skupščino in njeno delegacijo je v določbah osnutka poslovnika opredeljen tako, da poudarja delegatski značaj razmerij med obema skupščinama — republiško in Skupščino SFRJ oziroma Zborom republik in pokrajin. Pri tem je treba posebej poudariti, da imajo delegacija in njeni člani po teh določbah pravico do rednega in pravočasnega obveščanja o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihovo delo, zlasti o vprašanjih, o katerih se razpravlja in odloča v republiški skupščini; pravico sodelovati na sejah zborov in drugih delovnih teles republiške skupščine in njenih zborov, kadar razpravljajo o aktih iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin, sodelovati pri sprejemanju njihovih stališč; ter pravico in dolžnost seznanjati jih o stališčih delegacij skupščin drugih republik in pokrajin zaradi oblikovanja skupnih rešitev (prvi odstavek 189. člena).

Prav tako je ta delegacija zavezana, da obvešča republiško skupščino o delu Zbora republik in pokrajin, o svojem delu in o delu svojih članov v zvezi z zadevami, ki jih obravnava Zbor republik in pokrajin, in o stališčih delegacij skupščin drugih republik in pokrajin o teh zadevah, hkrati pa tudi, da seznanja republiško skupščino o splošnih vprašanjih in problemih, s katerimi se seznanja pri svojem delu v Skupščini SFRJ. (190. člen).

Zaradi seznanjanja z delom organov v republiki in stro-

kovne pomoči delegaciji je določeno, da lahko delegacija zahteva od Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiških upravnih organov in organizacij potrebna gradiva in podatke in strokovno pomoč od strokovnih služb republiške skupščine. Skupščina pa zagotavlja delegaciji pogoje za opravljanje njenega dela v skupščini in v Zboru republik in pokrajin (193. člen).

Zaradi seznanjanja z delom organov v republiki in strokovne pomoči delegaciji je določeno, da lahko delegacija zahteva od Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiških upravnih organov in organizacij potrebna gradiva in podatke in strokovno pomoč od strokovnih služb republiške skupščine. Skupščina pa zagotavlja delegaciji pogoje za opravljanje njenega dela v skupščini in v Zboru republik in pokrajin (193. člen).

### **2. Delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ**

Določbe, ki se nanašajo na delegacijo republiške skupščine v Zboru republik in pokrajin, se smiselno uporabljajo tudi za delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ (197. člen).

V 194. členu je določen postopek v skupščini, kadar gre za zakon, drugi predpis ali splošni akt oziroma drugo vprašanje, ki je splošnega pomena za republiko oziroma avtonomno pokrajino, kar se obravnava v zveznem zboru Skupščine SFRJ po posebnem postopku, ki je določen v poslovniku tega zbora. Pred sejami zborov skupščine, ki bodo obravnavali tak akt ali vprašanje, se mora o tem izjasniti tudi izvršni svet.

Z določbo 195. člena je predvideno, da skupščina lahko na predlog delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ obravnava in da mnenje k predlogu zakona ali drugega splošnega akta ali k posamezni zadevi, ki se obravnava, in o kateri se odloča v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

## **X. IZVRŠNI SVET REPUBLIŠKI UPRAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE**

### **1. Izvršni svet**

Razmerje izvršnega sveta do skupščine je v osnutku opre-

deljeno skladno s funkcijo izvršnega sveta kot izvršilnega organa skupščine in njegovo odgovornostjo skupščini za stanje na vseh področjih družbenega življenja, za izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov skupščine, ter za delo republiških upravnih organov. Naloge izvršnega sveta so v besedilu osnutka (198. člen) določene skladno z nalogami po 396. členu ustave SR Slovenije in zakonu o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 39/74), in so glede na odgovornost izvršnega sveta razširjene še z nekaterimi določbami, po katerih izvršni svet predlaga pristojnim zborom obnavljanje stanja, pojavov in problemov v zvezi z izvajanjem politike skupščine, izvrševanjem zakonov in drugih predpisov ter lahko predlaga, da zbori zavzamejo stališča do teh vprašanj.

Upoštevač ustavno načelo, da se mora v vseh fazah sprejemanja in odločanja izraziti neposreden interes temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, ki izražajo te interese prek delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, konferenc delegacij, občinskih skupščin in delegatov v zboru, določa osnutek obveznosti izvršnega sveta, da o pripravah zakonov in drugih splošnih aktov obvešča pristojna delovna telesa skupščine in zborov, da se lahko vključijo že v fazi priprav teh aktov (199. člen).

Za dosledno uresničevanje delegatskega sistema je posebnega pomena vloga poročanja izvršnega sveta skupščini o svojem delu, o izvajanju politike skupščine, o stanju, razvoju in družbenih odnosih na vseh področjih družbenega življenja, o izvrševanju zakonov in drugih splošnih aktov ter o drugih zadevah, s področja dela izvršnega sveta. O vseh teh vprašanjih poroča izvršni svet na lastno pobudo ali na zahtevo zborov. S tem je dana delegatom možnost, da dobijo vpogled v problematiko dela izvršnega sveta in se seznanjajo s širšimi problemi, ki nastajajo pri izvrševanju politike skupščine. Poročanje pa je lahko omejeno na določena ali vsa vprašanja s področja dela izvršnega sveta in njegove odgovornosti do skupščine

Besedilo osnutka (207. člen) se glede poročanja izvršnega sveta skupščini ne omejuje le na pasivno ugotavljanje de-

janskega stanja, pač pa poudarja aktivno vlogo s tem, da pristojni zbori razpravljajo o poročilu ter lahko po končani razpravi določijo izvršnemu svetu obveznosti za izvajanje politike skupščine ter naloge in smernice za nadaljnje delo.

Glede na to, da je izvršni svet po ustavi odgovoren skupščini, ne samo za izvajanje politike in izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov skupščine ter za delo republiških upravnih organov, pač pa tudi za stanje na vseh področjih družbenega življenja, so skladno tej odgovornosti opredeljene tudi določbe besedila osnutka. Vprašanje odgovornosti izvršnega sveta se lahko obravnava v zborih kot samostojno vprašanje ali pa hkrati z obravnavo predlogov skupščinskih aktov, poročil o delu izvršnega sveta, predlagane interpelacije, ali ob obravnavanju drugih vprašanj, o katerih razpravlja zbor (208. člen). Osnutek določa v 209. členu tudi ukrepe, ki jih lahko sprejme skupščina v okviru razprave o teh vprašanjih. Ena od oblik odgovornosti izvršnega sveta, ki jo opredeljuje osnutek, je tudi postavitev vprašanja zaupnice, ki se lahko da na predlog najmanj 10 delegatov v zboru ali na predlog predsednika izvršnega sveta, ki ga da v imenu izvršnega sveta (210. in 212. člen). Besedilo osnutka določa tudi obveznost zbora, da najprej odloči, ali se uvede postopek o vprašanju zaupnice. Zbori glasujejo o vprašanju zaupnice, ki je dana na predlog delegatov ali izvršnega sveta, na skupnem zasedanju po postopku, ki je določen po tem poslovniku za skupno zasedanje.

### **2. Republiški upravni organi in organizacije**

Sodelovanje skupščine in republiških upravnih organov in organizacij je v besedilu osnutka izpeljano v dveh smereh. Na eni strani se to razmerje izraža prek izvršnega sveta, ki je skupščini odgovoren za delo republiških upravnih organov po 393. členu ustave SR Slovenije, na drugi strani pa gre za direktno sodelovanje, ko skupščina in njeni zbori lahko v okviru svoje pristojnosti oziroma delovnega področja zahtevajo v skladu s 405. in 407. členom ustave SR Slovenije od republiških funkcionarjev, ki vodijo delo republiških upravnih organov, da poročajo o stanju na ustreznem upravnem



področju in o delu upravnega organa, ki ga vodijo ter dajejo obvestila in pojasnila o vprašanih s področja dela organa, ki ga vodijo. Pri svojem delu so se republiški upravni organi dolžni ravnati po splošnih smernicah skupščine. Te ustavne določbe konkretnije opredeljuje osnutek v členih od 220 do 224.

## XI. AKTI SKUPŠČINE

V splošnih določbah o aktih (od 225. do 237. člena) osnutek poslovnika navaja akte skupščine in njihovo vsebino, kateri zbori jih sprejemajo in kako se objavljajo. Skupščina sprejema naslednje akte: zakone, družbeni plan SR Slovenije, republiški proračun in zaključni račun o izvršitvi republiškega proračuna, deklaracije, resolucije, priporočila, odloke in obvezne razlage zakonov. Kadar je določeno z ustavo, zakonom in poslovníkom sprejemajo enakovredno s pristojnimi zbori te akte tudi skupščine samoupravnih interesnih skupnosti za ustrezna področja dela. Zbori skupščine pa lahko sprejemajo tudi sklepe, stališča, resolucije, deklaracije in priporočila, pri čemer so tudi stališča predvidena kot akt, kar je posledica sedanje prakse v delu zborov skupščine. Kot novo je navedeno, da skupščina sodeluje pri sklepanju družbenih dogovorov, in postopek v zvezi s tem.

V osnutku je predvideno, da se sprejema zakon praviloma v treh fazah in sicer kot predlog za izdajo zakona, zakonski osnutek in zakonski predlog. Potrebnost trifaznega postopka je utemeljena, ker omogoča delegacijam temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, konferencam delegacij ter vsem drugim dejavnikom, ki so povezani s skupščinskim delegatskim sistemom, ter telesom skupščine in zborov, da temeljito proučijo vprašanja, ki se naj uredijo z zakonom in da se v vsem postopku čimbolj uskladijo različna stališča. V tem smislu je trifazni postopek eden izmed pogojev, da bo delegatska skupščina sprejemala zakone, ki bodo najbolj ustrezali potrebam delovnih ljudi in občanov, in da se bo dejansko uveljavljal ustavni značaj skupščine kot organa družbenega samoupravljanja. V splošnih določbah so za vse tri faze zakonodajnega postopka enotne določbe o po-

šiljanju predlogov zakonov in rokov, v katerih morajo biti poslani, o tem kdo obravnava predloge zakonov, o postopku v zvezi s poročili in poročanjem delovnih teles skupščine in zborov ter o vlogi predlagatelja na seji zbora (241. do 243. člen).

Ustavno določbo o zahtevi za izdajo zakona, ki jo lahko dajo družbenopolitične organizacije, Gospodarska zbornica Slovenije, samoupravne organizacije in skupnosti, društva in občani razčlenjuje osnutek poslovnika tako, da se vse te zahteve pošljejo neposredno pristojnim zborom, razen zahtev, ki jih dajo samoupravne organizacije in skupnosti, društva in občani. Zahteve teh se pošljejo komisiji skupščine za vloge in priporočila. S predloženimi rešitvami so tako zagotovljene najširše možnosti zakonodajne iniciative, ki pa naj ne izhajajo samo iz predlogov izvršnega sveta in upravnih organov, pač pa in predvsem iz delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Postopek za izdajo zakona se začne s predlogom za izdajo zakona, h kateremu se lahko predloži zakonski osnutek, ki je sestavljen v obliki pravnih določb ali tez (247. člen). V zvezi s tem je potrebno omeniti, da se v zakonodajnem postopku daje prav začetnim fazam, to je predlogu za izdajo zakona in zakonskemu osnutku, poseben poudarek. V tem obdobju zakonodajnega postopka naj bi se zaobseglo čimveč pobud, predlogov, mnenj in pripomb, ki jih delovni ljudje in občani izražajo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih in temeljnih stališč delegacij, in se jih uskladijo ter strokovno in pravno oblikovalo. V zadnji fazi zakonodajnega postopka pa naj bi se predvsem ugotavljala stopnja usklajenosti glede predlaganih rešitev, pri čemer bi morali upoštevati to tudi predlagatelji morebitnih amandmajev.

Za razliko od prejšnjega poslovnika ta osnutek bolj natančno določa, kaj vse mora vsebovati predlog za izdajo zakona.

Glede na obsežno delo, ki ga bo potrebno opraviti za izvedbo tako zasnovanega zakonodajnega postopka, ob upoštevanju dela delegatov in delegacij, potrebnega za njihovo odločanje v skupščini, kot tudi angažiranosti delegatov pri njihovem rednem

delu, se kaže potreba, da bi se delegati čimbolj razbremenili proučevanja preobsežnih gradiv oziroma bi bilo treba gradiva sestavljati tako, da bi na podlagi teh gradiv hitreje proučili tista vprašanja, ki jih posebej zanimajo. Zato vsebuje osnutek določbo, da mora biti predlogu za izdajo zakona priložen tudi povzetek vsebine tega predloga. S tem se lahko bistvene stvari oziroma bistveni problemi in rešitve neposredno pojasnijo tudi s povzetkom. Povzetki bodo dosegli svoj namen predvsem v primeru, ko bodo lahko delegati na njihovi podlagi hitro spoznali bistvo problema, ga preverjali v luči konkretne problematike svoje organizacije, ga vsestransko med seboj proučili in kritično ocenili predlagane rešitve. V zvezi s tem pa je potrebno omogočiti delegatom, kolikor to sami želijo, da se seznajajo tudi z izvirnimi gradivi in dokumentacijo.

S sklepom, s katerim zbori sprejmejo predlog za izdajo zakona, se opredelijo do predloga in določijo stališča, mnenja in predloge, ki naj jih predlagatelj upošteva pri npravi zakonskega osnutka (250. člen). Upoštevajoč stališča delegacij in razpravo delegatov v zboru, zbor lahko v sklepu tudi določi, ali se za obravnavanje in proučevanje predloga zakona ustanovi poseben odbor oziroma drugo delovno telo, ali pa naj naloge v zvezi s tem opravi že ustanovljeno delovno telo zbora (drugi odstavek 250. člena).

Druga faza se začne s predložitvijo zakonskega osnutka, ki vsebuje rešitve, ki se predlagajo v obliki pravnih določb ali tez, kar pomeni, da predlagatelj oblikuje osnutek tako, da vsebino povzame v konkretno opredeljene pravne formulacije členov zakona ali pa v nakazane problemske rešitve — teze. Pomembna novost, ki se predlaga v 252. členu besedila osnutka poslovnika, je določitev vseh sestavin, ki jih mora vsebovati obrazložitev zakonskega osnutka. Pomembna sestavina obrazložitve je prikaz tega, kako so upoštevana stališča, mnenja, pripombe in predlogi, ki so bili dani k predlogu za izdajo zakona, zlasti katere predlagatelj ni sprejel, ter predloge, zaradi katerih jih ni sprejel, in rešitve, ki odstopajo od predloga za izdajo zakona. Tako oblikovana obrazložitev osnutka zakona bo omogočila delegatom, da bodo posvečali pozornost

predvsem vprašanjem, ki so se pokazala pomembna ali sporna že v prvi fazi. Tudi v tej fazi postopka zbor lahko glede na potrebo s sklepom določi, ali se za obravnavanje in proučevanje predloga zakona ustanovi poseben odbor oziroma drugo delovno telo zbora, kolikor tako telo ni bilo že ustanovljeno pred tem (253. in 254. člen).

Zakonski predlog mora imeti obliko, v kateri se sprejemajo zakoni, in mora biti obrazložen. Tudi za to obrazložitev so v 259. členu osnutka natančno določeni vsi elementi, ki morajo biti v njej vsebovani. Omenjeno je že bilo, da se v poslovníku ne želi dati tej fazi zakonodajnega postopka poseben poudarek glede širokega usklajevalnega postopka, ki naj bi bil podrobno izveden že v prejšnjih dveh fazah. Specifičnosti od prejšnjih dveh faz sta le glede postopka v zvezi z amandmaji.

Zbor lahko med obravnavo odloži sklepanje o zakonskem predlogu ali pa ga ponovno obravnava kot zakonski osnutek, če ugotovi, da ni doseženo potrebno soglasje, ali da je treba proučiti posamezna vprašanja, ki so se pojavila med obravnavo. Take možne odločitve zbora, ki jih predvideva osnutek poslovnika, omogočajo optimalno usklajevanje različnih interesov oziroma potreb, ki se v družbeni praksi pojavljajo glede na vsebino, ki naj jo uredi zakon. Eden izmed temeljnih smotrov delegatsko zasnovane skupščine je namreč, da sprejema zakone, s smotri oziroma rešitvami, katerih se bo strinjala velika večina delovnih ljudi in občanov in ki jih bodo izvajali zaradi lastnega prepričanja, ne pa zaradi groženj sankcij. Ta dejstva pa ne veljajo samo za skupščino oziroma za njene delegate, marveč v enaki meri tudi za predlagatelje zakonov, ki morajo v vsem zakonodajnem postopku skrbno proučevati pripombe in predloge, ki so bili izraženi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih.

Z gledišča potreb po usklajevanju različnih interesov, da bi bile pri oblikovanju družbenega interesa dosežene najboljše rešitve, so izvedene tudi določbe poslovnika v zvezi s predhodnim izjavljanjem v zborih (271. člen). V ta namen lahko delegati v zboru preverjajo stopnjo soglasja s predhodnimi izjavljanji, da bi med seboj uskladjili



še morebitna nesoglasja o posameznih rešitvah. Za tak postopek se lahko odločijo tudi v zvezi s sprejemanjem amandmajev. Glede usklajevanja stališč do amandmajev, ki so bili dani na sami seji zбора ali v kratkem roku pred njo, pa predvideva osnutek poseben usklajevalni postopek. Amandma, ki je bil dan na seji zбора, lahko namreč ocenijo samo delegati v zboru. Če se v zboru pojavijo o takem amandmaju različna stališča, je umestno, da lahko zbor imenuje posebno skupino za proučitev amandmaja (267. člen). Na novo se določa, da mora biti vsak amandma, ki se predlaga neposredno na seji zбора, predložen delegatom pred odločanjem v pisni obliki. Ta obličenost je vsekakor nujna, da se lahko delegati v zboru opredelijo do predlaganega amandmaja.

V 273. členu osnutka je predvideno, da lahko zbor na obrazložen predlog predlagatelja zakona, delovnega telesa skupščine oziroma zбора ali na pobudo predsedstva skupščine, skrajša roke v posameznih fazah postopka za izdajo zakona. Prav tako je v izjemnih primerih predviden hitri postopek za izdajo zakona. Takih primerov ne bi smelo biti veliko, je pa postopek zanje v poslovniku vendar potrebno opredeliti; gre namreč za nujno in hitro reševanje izrednih potreb republike, ki jih ni mogoče v naprej predvideti (274. do 279. člen).

Zaradi racionalnosti v delu teles zborov in samih zborov, in da bi bilo moč hitro oceniti, ali je zakon sprejet v skladu s stališči družbenopolitičnega zбора: se predlaga, da družbenopolitični zbor sprejema stališča, ki bodo morala biti vsekakor zelo jasno precizirana ali pa predložena v obliki amandmajev (280. in 282. člen).

V poglavju med akti skupščine osnutek poslovnika posebej razčlenjuje postopek za obvezno razlago zakona. Ločuje predlog za obvezno razlago zakona in zahtevo za obvezno razlago zakona, katero lahko dajo skupščini tudi samoupravne organizacije in skupnosti, društva in občani. V postopku za obvezno razlago zakona ima glede na svoje pristojnosti posebno vlogo zakonodajno-pravna komisija, kar je razvidno iz določb 292. do 293. člena.

Določene značilnosti ima tudi postopek za potrjevanje in dajanje soglasij k samou-

pravnim in drugim aktom samoupravnih organizacij in skupnosti. Pristojna telesa skupščine oziroma zborov obravnavajo te akte skupaj z obrazloženim mnenjem izvršnega sveta k tem aktom. Mnenje izvršnega sveta že v delu teh teles bo omogočilo, da se ti akti vsestransko proučijo (295. do 297. člen).

V posebnem razdelku tega poglavja (298. do 300. člen) je določen postopek v zvezi z javno obravnavo. S tem se realizira določba 360. člena ustave SR Slovenije, ki določa, da pristojni zbor lahko sklene, da se da predlog zakona v javno obravnavo.

Postopek za dajanje soglasij k aktom Zбора republik in pokrajin in Zveznega zбора Skupščine SFRJ je analogen postopku za obravnavanje aktov iz pristojnosti skupščine. Z določbami osnutka poslovnika so opredeljene pravice in dolžnosti glede pooblastila delegacije, da v imenu skupščine da soglasje. Predvideno je, da delegacija lahko sklene, da ne izkoristi danega pooblastila, če ugotovi, da rešitve v predlogu, ki je predložen Zboru republik in pokrajin, bistveno odstopajo od osnutka zakona ali drugega splošnega akta, glede katerega je že dobila pooblastilo. V takem primeru predlaga pristojnim zborom, da ponovno razpravljajo o teh rešitvah in odločajo o soglasju. Zbori dajejo soglasje s tem, da sprejmejo sklep o soglasju (303. člen). Kadar se da soglasje k aktom, ki jih sprejema Zvezni zbor Skupščine SFRJ na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin, se za ta postopek primerno uporabljajo določbe, s katerimi je opredeljen postopek dajanja soglasij k aktom Zбора republik in pokrajin Skupščine SFRJ (305. člen).

## **XII. POSTOPEK PRI VOLITVAH, IMENOVANJIH, RAZREŠITVAH IN ODPOKLICU**

Za razliko od določb sedanjega poslovnika skupščine, ki je posebej urejal v poglavju o aktih skupščine postopek pri volitvah oziroma imenovanjih in razrešitvah in v poglavju o skupni seji vseh zborov posebne določbe o postopku pri volitvah, so določbe tega osnutka o postopku pri volitvah, imenovanjih, razrešitvah in odpoklicu zdru-

žene v samostojnem poglavju, ki vsebuje celovito vse določbe o tem postopku. Te določbe sicer izhajajo iz načelnih določb ustave SR Slovenije in posameznih zakonov (Uradni list SRS, št. 7/74), v določbah tega poglavja pa je postopek volitev, imenovanj, razrešitev in odpoklica v zborih skupščine še podrobno razdelan.

V zvezi z volitvami predsednika in podpredsednikov Skupščine SR Slovenije je treba omeniti, da 309. in 310. člen v odnosu do obstoječe ureditve glede predlaganja kandidata za predsednika in podpredsednika skupščine v prejšnjem poslovniku Skupščine SR Slovenije, ko je kandidata predlagala komisija za volitve in imenovanja ali pa skupina najmanj dvajsetih poslancev na lastno pobudo ali na predlog republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, uveljavljata glede tega nov sistem, ki ustreza delegatskemu značaju republiške skupščine in ustavnim določbam o volitvah, mandatu, in dolžnostih predsednika in podpredsednikov Skupščine SR Slovenije (363. in 364. člen ustave SR Slovenije). Tako ti določbi opredeljujeta, da kandidata za predsednika oziroma podpredsednika skupščine predlaga Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

## **XIII. RAZMERJA MED SKUPŠČINO IN PREDSEDSTVOM REPUBLIKE**

Besedilo osnutka izhaja pri opredelitvi razmerij med skupščino in Predsedstvom republike iz ustavnega položaja predsedstva, ki predstavlja SR Slovenijo in opravlja druge z ustavo določene pravice in dolžnosti.

To razmerje se vzpostavlja v skladu s pravicami in obveznostmi določenimi z ustavo, pri čemer so posamezne ustavne določbe v poslovniku konkretnije opredeljene glede na način dela skupščine, njenih zborov in delegatskega odločanja v njej (344. do 350. člen).

Z določbo 351. člena poslovnika je realizirana določba 8. člena zakona o Svetu republike (Uradni list SRS, št. 3/75), ki določa, da je pravica članov Sveta republike, da so redno in pravočasno obveščeni o vseh vprašanjih, ki

jih morajo poznati, da lahko opravljajo zaupane jim naloge, in da se ti člani lahko poslužujejo strokovnih in tehničnih služb skupščine na način, določen v poslovniku.

## **XIV. RAZMERJA MED SKUPŠČINO IN REPUBLISKIMI SVETI**

V tem poglavju so opredeljena razmerja, ki nastajajo med skupščino in republiškimi sveti v skladu z ustavo SR Slovenije in zakonom o republiških svetih (Uradni list SRS, št. 3/75). V 352. členu so določene pravice in dolžnosti skupščine do članov, ki jih je predlagala oziroma imenovala v republiške svete, kot tudi pravice in dolžnosti teh članov do skupščine.

## **XV. SODELOVANJE SKUPŠČINE Z ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DRUGIMI SAMOUPRAVNIMI ORGANIZACIJAMI IN SKUPNOSTMI**

V tem poglavju so določene, poleg v tem poslovniku predvidenih oblik sodelovanja, s katerimi se uresničuje delegatska oblika odločanja temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, še druge oblike sodelovanja skupščine z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, kar je razvidno iz določb 353. in 354. člena osnutka poslovnika.

## **XVI. SODELOVANJE SKUPŠČINE Z OBČINSKIMI SKUPŠČINAMI SKUPNOSTI OBČIN KOT POSEBNIH DRUŽBENOPOLITIČNIH SKUPNOSTI**

V tem poglavju je predvideno sodelovanje med republiško skupščino in občinskimi skupščinami ter skupščinami skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti, kadar gre za organiziranje skupnih sestankov in posvetovanj, za sodelovanje predstavnikov delovnih teles občinskih skupščin na sestankih v republiški skupščini, za komuniciranje v zvezi s pošiljanjem gradiv in za druge oblike sodelovanja obeh skupščin (355. člen).



## **XVII. SODELOVANJE SKUPŠČINE Z DRUŽBENOPOLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI**

V besedilu osnutka poslovnika so opredeljene, poleg rednih oblik delegatske povezanosti skupščine z družbenopolitičnimi organizacijami, še oblike sodelovanja, ki naj zagotavljajo družbenopolitičnim organizacijam možnost, da s svojo dejavnostjo prispevajo, da delegacije in delegati kar najbolj odgovorno opravljajo svoje delo ter da se ugotovitev družbenopolitičnih organizacij lahko posredujejo skupščini tudi v obliki direktnega sodelovanja prek predstavnikov družbenopolitičnih organizacij na sejah komisij skupščine in odborov zborov, z izmenjavo informativnih gradiv, z ustanavljanjem skupnih delovnih teles ter z organiziranjem javnih obravnav, v katerih družbenopolitične organizacije opravljajo pomembno vlogo pri ugotavljanju interesov delovnih ljudi in občanov ter iskanju rešitev, ki naj se odrazijo v delu skupščine (356. in 357. člen).

## **XVIII. RAZMERJE SKUPŠČINE DO USTAVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE**

Da bi ustavno sodišče lahko spremljalo pojave, ki so pomembni za uresničevanje ustavnosti in zakonitosti, zbori skupščine obravnavajo obvestila o stanju in problemih uresničevanja ustavnosti in zakonitosti ter mnenja in predloge Ustavnega sodišča SR Slovenije za izdajo, spremembo ali dopolnitev zakonov, zahteve za dajanje obveznih razlag zakonov in za sprejemanje drugih ukrepov za zagotovitev ustavnosti in zakonitosti. Obvestila, mnenja in predloge ustavnega sodišča pred razpravo v zborih obravnavajo pristojna delovna telesa skupščine oziroma zborov in zakonodajno-pravna komisija, ki vabijo na te seje tudi predstavnike ustavnega sodišča. Obvestila, mnenja in predloge ustavnega sodišča obravnava pristojni zbor skupaj s poročili delovnih teles skupščine in zborov (358., 359. in 360. člen).

Besedilo osnutka podrobno ureja postopek v zvezi s predlogom za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona ali ustavnosti in zakonitosti drugega splošnega akta skupščine (363. in 364. člen).

## **XIX. RAZMERJE SKUPŠČINE DO VRHOVNEGA SODIŠČA SR SLOVENIJE, SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA SR SLOVENIJE, JAVNEGA TOŽILSTVA SR SLOVENIJE, DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA SR SLOVENIJE IN REPUBLIKEGA JAVNEGA PRAVOBRANILSTVA**

V tem poglavju so v primerjavi s prejšnjim poslovníkom nove določbe o Sodišču združenega dela SR Slovenije in družbenem pravobranilcu samoupravljanja SR Slovenije.

V osnutku je opredeljena pravica družbenega pravobranilca samoupravljanja, da začne pred skupščino postopek za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine, kot tudi postopek, da se razveljavijo in odpravijo sklepi in drugi akti, s katerimi se krši samoupravne pravice oziroma je prizadeta družbena lastnina. Ker 154. člen ustave SR Slovenije daje družbenemu pravobranilcu samoupravljanja možnost, da tak postopek začne tudi pred drugimi organi, je mogoče ta postopek uvesti pred skupščino le, če se razveljavitev ali odprava aktov nanaša na predpise iz pristojnosti skupščine (373., 374. in 375. člen).

## **XX. SODELOVANJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE S SKUPŠČINO SFRJ**

Glede na delegatski značaj in delegatski način oblikovanja tako republiške skupščine kot tudi Skupščine SFRJ uresničujejo sodelovanje med republiško skupščino in Skupščino SFRJ, v okviru svojega delovnega področja, zbori in druga delovna telesa republiške skupščine in njenih zborov, predsednik in predsedstvo republiške skupščine, delegacija republiške skupščine v Zboru republik in pokrajin in delegati samoupravnih organizacij in skupnosti v Zveznem zboru Skupščine SFRJ (378. člen). Oblike tega sodelovanja so tako tiste, ki se nanašajo na odnose med republiško skupščino in njeno delegacijo v Zboru republik in pokrajin ter delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, kot tudi tiste, ki se nanašajo na sodelovanje republiške skupščine, njenih

zborov in njihovih delovnih teles s Skupščino SFRJ in njenimi telesi pri obravnavanju vseh vprašanj, ki so skupnega pomena za federacijo, posebno z namenom čimbolj uspešnega sodelovanja republike pri določanju politike federacije in zaradi uresničevanja vloge, pravic in dolžnosti republiške skupščine v delu Skupščine SFRJ in njenih teles.

## **XXI. SODELOVANJE SKUPŠČINE S SKUPŠČINAMI DRUGIH REPUBLIK IN AVTONOMNIH POKRAJIN**

Osnutek opredeljuje oblike sodelovanja skupščine s skupščinami drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin. To sodelovanje naj bi se uresničevalo z izmenjavo izkušenj, mnenj, z organiziranjem skupnih posvetovanj, z izmenjavo informativnih in drugih dokumentacijskih gradiv, z delovnimi stiki teles skupščine, z izmenjavo programov dela, s sprejemanjem skupnih aktov, z ustanavljanjem skupnih organov, organizacij in drugih teles, z organiziranjem skupnih akcij in združevanjem sredstev in z drugimi oblikami medsebojnega sodelovanja (381., 382. in 383. člen).

## **XXII. PROGRAMIRANJE DELA SKUPŠČINE IN NJENIH TELES**

Programiranje dela skupščine in njenih teles je v besedilu osnutka opredeljeno v posebnem poglavju, ker gre za materijo, kateri je potrebno dati v novi delegatski skupščini poseben poudarek. Čimboljše zasnovan program dela skupščine bo namreč dokument, ki bo v oporo pri delu delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, pri delu delegatov v občinskih skupščinah, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacij, kot tudi pri poteku dela v zborih skupščine, njihovih delovnih teles, izvršnem svetu in republiških upravnih organih. Za izvajanje ustavnih določenih nalog, ki jih ima skupščina kot organ družbenega samoupravljanja in najvišji organ oblasti v okviru pravic in dolžnosti republike, ter nalog, ki izhajajo iz družbenih planov, drugih splošnih aktov in politike ter dokumentov družbenopolitičnih organizacij, sprejmejo

skupščina oziroma njeni zbori delovne programe. Vsak zbor sprejme s svojega delovnega področja svoj delovni program kot tudi operativni delovni načrt za trimesečno obdobje. Delovni program skupščine kot celote je sestavljen iz delovnih programov zborov. Da bo delovni program dejansko dokument, ki bo izražal avtentične interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v samoupravnih bazi in da bo zavezoval k aktivnemu sodelovanju in vključevanju vseh subjektov samoupravnega odločanja, je predvideno v 387. členu, da se pri sestavljanju programa vključi najširši krog zainteresiranih dejavnikov. Program mora biti sestavljen tako, da bo omogočil pogoje za dolgoročno delo in dolgoročno usmerjanje razvoja, določil prioritete naloge in omogočil skupščini, da spremlja aktualna družbena vprašanja ter izvajanje politike in aktov, ki jih je sprejela (388. člen).

Ker je delo zborov skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti za ustrezna področja med seboj povezano, zlasti pri sprejemanju aktov, je nujno, da so programi dela med seboj usklajeni. Na podlagi 364. člena ustave SR Slovenije in poslovnika je to naloga predsedstva skupščine, ki med drugim obravnava vprašanja usklajevanja in programiranja dela zborov in delovnih teles v skupščini in njihovega sodelovanja s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti.

Sestavni del programa so tudi teme oziroma zakoni iz pristojnosti Skupščine SFRJ oziroma njenih zborov, ki so pomembne za republiko oziroma, ki se sprejemajo na podlagi soglasja skupščin (390. in 391. člen).

## **XXIII. JAVNOST DELA SKUPŠČINE**

Izvajanje načela javnosti o delu skupščine zagotavlja poslovník s tem, da daje skupščini nalogo obveščati javnost o svojem delu, o delu zborov in delovnih teles in o odločitvah in stališčih glede zadev, ki jih obravnava, ter s tem, da je delovnim ljudem in občanom v skladu s predpisi o notranjem redu v skupščini zagotovljen dostop na seje zborov, na skupne seje vseh zborov in na seje delovnih teles skupščine in zborov (394. in 396. člen). Na-



čelo javnosti dela skupščine in njenih teles se uresničuje z rednim obveščanjem o predlogih aktov oziroma gradiv, ki jih obravnava skupščina, in sicer prek sredstev javnega obveščanja ali na drug način, kot to določi predsedstvo skupščine (395. člen).

Besedilo osnutka poslovnika nadalje določa pravice in dolžnosti predstavnikov sredstev javnega obveščanja, ki jih imajo v skupščini (397. in 398. člen).

V besedilu osnutka je v zvezi z javnostjo dela skupščine opredeljena vloga sekretariata za informacije skupščine, posebej glede urejanja publikacij skupščine. V tej zvezi velja opozoriti na

posebno publikacijo skupščine (»Poročevalec«), ki je namenjen za obveščanje najširše delegatske baze — temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, in v kateri se v povzetkih ali v celoti objavljajo gradiva, ki bodo obravnavana v skupščini, kot tudi vsa druga gradiva, ki so potrebna za delo delegatov, ter druge pomembne informacije (400. člen).

#### XXIV. SEKRETARIAT SKUPŠČINE

O službah in strokovnih delavcih skupščine, ki opravljajo strokovna, administrativna in druga opravila za delo skupščine, zborov in njihovih delovnih teles, vsebuje bese-

dilo osnutka poslovnika le načelne določbe glede organizacije in dela teh služb (404. do 408. člen). Z aktom o organizaciji in delu sekretariata

skupščine, ki ga sprejme predsedstvo skupščine, bodo podrobno predpisana načela za organizacijo in delo teh služb.

■ *Skupščina SR Slovenije je na seji zbora združenega dela, zbora občin in družbenopolitičnega zbora dne 31. maja 1974 sprejela odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah komisije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije. Komisija za pripravo poslovnika je na podlagi tega odloka pripravila in sprejela osnutek poslovnika Skupščine SR Slovenije na svoji 3. seji dne 27. marca 1975 in ga daje v obravnavo.*

## Predlog odloka o spremembah odloka o načinu uporabe sredstev hranilnih vlog pri Poštni hranilnici (ESA 246)

Iz sredstev hranilnih vlog pri Poštni hranilnici je doslej dobival kredite tudi vojaški servis, in sicer za dajanje potrošniških kreditov vojaškim osebam. V obstoječih predpisih pa to za letos ni več predvideno, kajti pričakovati je bilo, da bo letos uveljavljen že novi sistem uporabe hranilnih vlog pri Poštni hranilnici. Ker pa novega sistema še ni, je treba v skladu z medrepubliškem dogovorom posebej urediti vprašanje zagotavljanja kre-

ditov iz sredstev hranilnih vlog vojaškemu servisu za l. 1975. Zato izvršni svet predlaga, da bi veljavni odlok o načinu uporabe sredstev hranilnih vlog pri Poštni hranilnici spremenilj tako, da bi se vojaškemu servisu zagotovilo sredstva tudi še za l. 1975, in sicer iz tekočega priliva hranilnih vlog v tem letu. Višino kredita vojaškemu servisu in rok vračanja bi določil izvršni svet, v skladu s pooblastilom iz omenjenega odloka.

## Osnutek zakona o financiranju druge etape investicijskih del pri regulaciji Donave od Beograda do jugoslovansko-madžarske meje (ESA 244)

Jugoslavija je sprejela mednarodne obveznosti v zvezi z regulacijo Donave od Beograda do jugoslovansko-madžarske meje. Da bi te obveznosti izpolnila, je bil izdan zakon o financiranju prve etape regulacije Donave za obdobje 1965—1970. Po končani prvi etapi del je bil leta 1972 pripravljen osnutek zakona o financiranju druge etape. Zaradi ustavnih sprememb, do katerih je medtem prišlo, pa postopek usklajevanja stališč republik in pokrajin v zvezi z zakonom ni

bil končan. Zato so bila s posebnimi odloki Zveznega izvršnega sveta in v soglasju republik ter pokrajin zagotovljena najnujnejša sredstva, s katerimi naj bi končali dela v drugi etapi (v letu 1973 — 25 milijonov dinarjev; v letu 1974 2-krat po 30 milijonov dinarjev). V proračunu federacije za leto 1975 je za dela v letošnjem letu predvidenih 216 milijonov dinarjev. Osnutek zakona predvideva naslednjo dinamiko vlaganja sredstev: 1975. leta — 216 milijonov din

1976. leta — 223,3 milijona din. Ta sredstva naj bi zagotovili s proračunom federacije za vsako leto.

Zvezni izvršni svet kot predlagatelj predpisa opozarja na nevarnost, da bi bila ogrožena že opravljena dela ter da bi bilo nemogoče izvršiti mednarodno obveznost (Jugoslavije se je zavezala, da bo vsa regulacijska dela opravila do leta 1980), če ne

bi mogli zagotoviti nepretrganega izvajanja investicijskih del po sprejetem programu.

Ker gre za izjemen primer, je predložen krajši rok, v katerem morajo skupščine republik in pokrajin sprejeti in poslati svoja stališča o zakonskem osnutku Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ki jim ga je poslal v obravnavo.

## Osnutek zakona o obveznem združevanju železniških transportnih organizacij v Skupnost jugoslovanskih železnic (ESA 247)

Zakon o obveznem združevanju železniških transportnih podjetij v Skupnost jugoslovanskih železnic je treba uskladiti z ustavo SFRJ. Ker gre za kratek zakon, ki ima le nekaj členov, Zvezni izvršni svet ne predlaga sprememb in dopolnitev veljavnega zakona, temveč izdajo novega.

Za razliko od veljavnega zakona, ki predvideva, da se v Skupnost JŽ združujejo železniška transportna podjetja, osnutek novega zakona predvideva, da se v skupnost združujejo organizacije združenega dela na področju železniškega prometa. Ta sprememba bi omogočila temeljnim organizacijam združenega dela na področju železniškega prometa, da bi se same odločile, ali se bodo v skupnost vključile neposredno ali pa preko delovnih organizacij. Tako bi temeljne organizacije združenega dela prišle v položaj, ki jim ga

daje ustava SFRJ.

Osnutek predvideva tudi novo določbo, po kateri Skupščina SFRJ opravlja družbeno nadzorstvo nad delom Skupnosti. (»Pri opravljanju družbenega nadzorstva lahko Skupščina SFRJ zadrži izvršitev samoupravnih sporazumov združenih železniških transportnih organizacij, splošnih aktov, sklepov ali ukrepov organov Skupnosti, če spozna, da bi bile z njimi kršene samoupravne pravice delovnih ljudi ali družbena lastnina.« Če skupščina SFRJ zadrži izvršitev akta ali opravila po citiranem določilu, začne postopek pred pristojnim sodiščem.).

Sedanji zakon predvideva, da Zvezni izvršni svet odredi — na podlagi stališč, usklajenih s pristojnimi republiškimi in pokrajinskimi organi — začasne ukrepe, ki so nujni, da se zavaruje družbeni interes in tehnološka enotnost železniškega prome-



ta, kadar ni zagotovljeno, da bo to storila Skupnost. V osnutku novega zakona pa je predvideno, da sprejema omenjene ukrepe Skupščina SFRJ na podlagi stališč, usklajenih s skupščinami republik in avtonomnih pokrajin.

Nadzorstvo nad delom Skupnosti pa naj bi imel tudi Zvezni izvršni svet. Če bi le-ta n.pr. ugotovil, da so samoupravni sporazumi združenih železniških transportnih organizacij združenega dela, splošni akti ter sklepi organov ter Skupnosti v na-

sprotju z zveznim zakonom, bi sprožil pred Ustavnim sodiščem Jugoslavije postopek za presojo zakonitosti teh aktov.

Za izvajanje predložena predpisa ne bi bilo treba zbirati finančnih sredstev, niti

ne bi povzročal federaciji, republikam in pokrajinam ali organizacijam združenega dela nobenih materialnih obveznosti.

Osnutek zakona je predložil Skupščini SR Slovenije v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

---

## DOPOLNITEV DNEVNEGA REDA SKLICANIH SEJ ZBOROV

Zbor združenega dela in Zbor občin SR Slovenije razširjata dnevni red sej zborov, sklicanih za 29. april 1975 z:

— osnutkom zakona o financiranju druge etape investicijskih del pri regulaciji Donave od Beograda do jugoslovansko-madžarske meje (ESA 244);

— osnutkom zakona o obveznem združevanju železniških transportnih organizacij v Skupnost jugoslovanskih železnic (ESA 247) in

— predlogom odloka o spremembah odloka o načinu uporabe sredstev hranilnih vlog pri Poštni hranilnici (ESA 246).

---

## POPRAVEK

V 6. številki »Poročevalca« se na 2. strani konec prvega in začetek drugega stolpca pravilno glasi:

— odvisno tudi od razvisti samoupravnih odnosov, od stopnje osveščenosti ter strokovne in družbenopolitič

ne usposobljenosti delegatov samih, od povezanosti delegacij z delavci, ...;

— na 3. strani drugi stolpec v drugem odstavku: Ponekod torej delegacija v temeljnih delegacijah združenega dela že uresničuje svo-

je poslanstvo in je tudi že sestavni del samoupravnega in političnega dogajanja v temeljnih organizacijah združenega dela...

— na 5. strani drugi stolpec v tretjem odstavku. Ravno tako še ni jasno, za kate

ra področja oziroma zadeve ali vprašanja naj se taka telesa oblikujejo...

— na 7. strani drugi stolpec v četrtem odstavku: ... V skupščini SR Slovenije ne more biti sprejeta nobena odločitev o izločitvi dela dohodka...



**POZIV TEMELJNIM  
SAMOUPRAVNIM  
ORGANIZACIJAM  
IN SKUPNOSTIM,  
DA NAROČIJO GLASILO  
SKUPŠČINE  
SR SLOVENIJE  
ZA DELEGACIJE  
IN DELEGATE**

Skupščina SR Slovenije je v začetku letošnjega leta začela izdajati »Poročevalca« kot uradno glasilo za obveščanje delegacij in delegatov temeljnih samoupravnih skupnosti in organizacij. Njegova naloga je na zgoščen način in pravočasno posredovati skupnostim in delegacijam skupščinsko gradivo, o katerem delegati odločajo v zborih, in zagotoviti še druge pomembne informacije iz dela skupščine, njenega izvršnega sveta in upravnih organov. Poleg tega bo »Poročevalec« po dogovoru

med Skupščino SFRJ in skupščinami republik in pokrajin prinašal na enak način obdelano tudi njeno gradivo, saj izhajata obe skupščini iz enotne delegatske osnove. »Poročevalec« bo izhajal dvakrat na mesec, po potrebi tudi v posebnih številkah.

Gre potemtakem za glasilo, ki pomeni v celotnem sistemu informiranja delovnih ljudi in občanov in njihovih skupnosti in delegacij enega izmed osnovnih pogojev za njihovo delo tako v delegacijah kot v konferencah delegacij, v občinskih skupščinah, v republiški skupščini in Skupščini SFRJ. Z njim si bodo delegacije pomagale pri opravljanju dolžnosti, ki jim jih nalagajo delovni ljudje in občani, in pri uresničevanju njihove pravice, da so obveščeni o vsem, kar je predmet razpravljanja in odločanja v skupščinah.

Upoštevali bomo dotedanje izkazane potrebe in izkušnje, stališča družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa ustavno določilo o tem, da so temeljne skupnosti dolžne zagotavljati pogoje za uspešno delo — in obveščenost sodi med take bistvene pogoje, sodimo, da smo s skupnimi močmi Skupščina SR Slovenije, Skupščina SFRJ in temeljne skupnosti dolžni zagotoviti, da se ti pogoji uresničijo tudi na ta način, da bo »Poročevalec« redno na voljo vsem, ki ga potrebujejo.

Zato pozivamo delavske svete temeljnih organizacij združenega dela, svete krajevnih skupnosti, vodstva samoupravnih interesnih skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in druge interesente, da se nanj naročijo, in sicer da naročijo toliko izvodov, koli-

kor je po njihovem potrebnost za zadostno informiranost njihovih skupnosti in delegacij.

»Poročevalca« naročite na naslov: Skupščina SR Slovenije, Subičeva 4, 61000 Ljubljana. Začasna letna naročnina znaša din 80. »Poročevalec« bo na voljo tudi v prodaji po 3 din za redno številko. Prosimo za natančne naslove skupnih in posamičnih naročnikov.

**PREDSEDSTVO SKUPŠČINE  
SR SLOVENIJE**

**IZVRŠNI ODBOR  
REPUBLIŠKE  
KONFERENCE  
SOCIALISTIČNE ZVEZE  
DELOVNEGA LJUDSTVA  
SLOVENIJE**

**IZVRŠNI ODBOR  
PREDSEDSTVA  
REPUBLIŠKEGA SVETA  
ZVEZE SINDIKATOV  
SLOVENIJE**

## NAROČILNICA

Naročamo . . . . . izvodov »POROČEVALCA«, od tega

izvodov za (ime in naslov prejelnika):

izvodov za (ime in naslov prejelnika):

izvodov za (ime in naslov prejelnika):

izvodov za (ime in naslov prejelnika):

izvodov za (ime in naslov prejelnika):

Letno naročnino din . . . . . (80 dinarjev za en izvod) smo poravnali na žiro račun: Skupščina SR Slovenije, Ljubljana 50100-845-50204.

Dne . . . . . 1975

Žig, podpis naročnika:

REDAKCIJA JE BILA KONČANA 9. APRILA 1975

Izdaja Skupščina SR Slovenije — Uredniški odbor: Janko Cesnik, Marko Herman, Darko Marin, Jože Pacek, dr. France Petrič, Franjo Turk, Jernej Vrhunec, Janez Zajc in Beno Zupančič (predsednik) — Glavni urednik: Darko Marin — Odgovorni urednik: Zoran Lenard — Tisk: CGP Delo — Cena posamičnega izvoda 3 din — Naročnina za leto 1975 80 din — Žiro račun: Skupščina SR Slovenije, Ljubljana 50100-845-50204.